

RAPORT DE ACTIVITATE

PENTRU ANUL 2021

Prezentul raport de activitate a fost elaborat pentru evaluarea managementului de către Consiliul Județean Hunedoara, denumit în continuare autoritatea, pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane denumită în continuare MCDR, aflat în subordinea sa, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2008 privind managementul instituțiilor publice de cultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 269/2009, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare ordonanța de urgență, precum și cu cele ale regulamentului de evaluare.

Criterii de evaluare:

1. evoluția instituției în raport cu mediul în care își desfășoară activitatea și în raport cu sistemul instituțional existent;
2. îmbunătățirea activității instituției;
3. organizarea/sistemul organizațional al instituției;
4. situația economico-financiară a instituției;
5. strategia, programele și implementarea planului de acțiune pentru îndeplinirea misiunii specifice instituției, conform sarcinilor formulate de autoritate;
6. evoluția economico-financiară a instituției, pentru următoarea perioadă de management, cu menționarea resurselor financiare necesare de alocat de către autoritate.

În conformitate cu prevederile contractului de management, datele și informațiile din prezentul raport sunt aferente perioadei: de la 01.01.2021 la 31.12.2021 reprezentând a patra evaluare.

CUPRINS GENERAL

A.	Evoluția instituției în raport cu mediul în care își desfășoară activitatea	4
1.	Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități	7
2.	Analiza SWOT (analiza mediului intern și extern, puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări)	11
3.	Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia	13
4.	Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari	16
5.	Grupurile-țintă ale activităților instituției	18
6.	Profilul beneficiarului actual	20
B.	Evoluția profesională a instituției și propuneri privind îmbunătățirea acesteia	25
1.	Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității	25
2.	Orientarea activității profesionale către beneficiari	38
3.	Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse.	53
C.	Organizarea, funcționarea instituției și propuneri de restructurare și/sau de reorganizare, pentru mai bună funcționare, după caz	59
1.	Măsuri de organizare internă	59
2.	Propuneri privind modificarea reglementărilor interne	59
3.	Sinteza activității organismelor colegiale de conducere	60
4.	Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare)	62
5.	Măsuri luate pentru gestionarea patrimoniului instituției, îmbunătățiri/refuncționalizări ale spațiilor	64

6.	Măsuri luate în urma controalelor, verificării/auditării din partea autorității sau a altor organisme de control în perioada raportată.	68
D.	Evoluția situației economico-financiare a instituției	70
1.	Analiza datelor financiare din proiectul de management corelat cu bilanțul contabil al perioadei raportate;	70
2.	Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției.	75
E.	Sinteza programelor și a planului de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin proiectul de management	76
1.	Viziune	76
2.	Misiune	76
3.	Obiective (generale și specifice)	86
4.	Strategie culturală, pentru întreaga perioadă de management	87
5.	Strategie și plan de marketing	88
6.	Programe propuse pentru întreaga perioadă de management	114
7.	Proiecte din cadrul programelor	115
8.	Alte evenimente, activități specifice instituției, planificate pentru perioada de management.	131
F.	Previzionarea evoluției economico-financiare a instituției, cu o estimare a resurselor financiare ce ar trebui alocate de către autoritate, precum și a veniturilor instituției ce pot fi atrase din alte surse	166
1.	Proiectul de venituri și cheltuieli pentru următoarea perioadă de raportare.	166
2.	Număr de beneficiari estimați pentru următoarea perioadă de management	167
3.	Analiza programului minimal realizat	168

A.	Evoluția instituției în raport cu mediului în care își desfășoară activitatea:
-----------	---

În arealul transilvan, Muzeul Civilizației Dacice și Romane se înscrie ca una dintre cele mai prestigioase instituții de cultură, atât din punct de vedere al vechimii, cât, mai ales, al activității muzeale și științifice.

Muzeul din Deva a luat ființă la 13 mai 1880, din inițiativa *Societății de Istorie și Arheologie a comitatului Hunedoara*.

În decursul timpului, muzeul și-a desfășurat activitatea în mai multe clădiri. În ședința din 20 iulie 1881 s-a hotărât ca muzeul să fie deschis în casa particulară a lui Pogány Adám din Deva, strada Hunedoarei. În această clădire s-a făcut și inaugurarea oficială a muzeului. Sediul muzeului a fost schimbat în anul 1890, acesta fiind mutat în aripa stângă a Liceului Real din Deva, iar din 1896 în 6 săli ale unui edificiu separat al Liceului Real. După mai bine de patru decenii, în anul 2006, în urma unei ample restaurări, muzeul a fost mutat în clădirea-monument istoric „Magna Curia”, în care își desfășoară activitatea și astăzi.

Instituție de anvergură națională, apreciată pentru valoarea, reprezentativitatea și originalitatea patrimoniului deținut, Muzeul Civilizației Dacice și Romane este nu numai un reper, dar și o instituție deschisă, modernă și sincronă cu tendințele și orientările muzeologiei contemporane.

Proiectele și programele culturale inițiate de Muzeul Civilizației Dacice și Romane în anul 2021 au avut în vedere, în primul rând, valorificarea muzeală a pieselor de tezaur, fond și bunuri culturale din colecțiile sale, pentru o mai bună cunoaștere și afirmare a acestora pe plan local, național și european. În acest scop s-a urmărit evidențierea valorilor patrimoniale prin prezentări modeme, menite să aducă un spor de atractivitate, dar și de compatibilitate cu standardele muzeologice impuse de normele în vigoare.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, își desfășoară activitatea și în cadrul secțiilor din teritoriu prin Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, Casa Memorială „Drăgan Muntean”, Muzeul Memorial „Aurel Vlaicu”, Casa - Muzeu „Avram Iancu” din Baia de Criș și Complexul de Monumente Țebea.

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2021, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a urmărit promovarea patrimoniului istoric național și județean, a valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, atât la nivel intern cât și internațional.

Astfel, în perioada de referință activitatea Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-a desfășurat în conformitate cu legislația în vigoare, în domeniu și cu respectarea măsurilor impuse la nivel național de starea de urgență urmată de starea de alertă, pentru a combate răspândirea virusului COVID-19. De asemenea, au fost îndeplinite toate funcțiile principale prevăzute de Legea nr.311/2003, cu toate că activitatea cu publicul vizitator, în unele spații închise, încă este suspendată (Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa și Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie).

Pentru a îndeplini misiunea muzeului și a-și atinge scopurile propuse în perioada de referință, politica managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane a urmărit în detaliu dezvoltarea unei culturi organizaționale bazată pe o comunicare eficientă atât în interiorul instituției, cât și în exteriorul acesteia. Alte direcții urmărite de echipa managerială a muzeului împreună cu specialiștii muzeului au fost cele care au privit îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale, protejarea, conservarea și restaurarea patrimoniului propriu în vederea punerii lui în valoare.

În cursul anului 2021, specialiștii muzeului au avut în planul de lucru diverse teme de cercetare, precum și continuarea unor programe și proiecte culturale, menite să îmbogățească patrimoniul cultural deținut, dar și să contribuie la educarea publicului în spiritul respectului și al aprecierii valorilor culturale hunedorene și naționale.

Promovarea patrimoniului s-a realizat prin intermediul site-ului web al muzeului (www.mcdr.ro), acesta fiind actualizat constant cu informație grafică și text adresat atât publicului larg, presei, dar și specialiștilor interesați de activitatea instituției.

De asemenea, pagina de facebook care este înprospătată periodic, reflectă nu numai activitatea curentă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, dar și alte date de interes general. Pagina de Facebook constituie una dintre legăturile vii ale instituției cu publicul, cu cetățenii. Promovarea s-a mai realizat și prin intermediul canalului de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane ([mcdrtube](https://www.youtube.com/mcdrtube)).

În cursul anului 2021, Secția de Marketing și Relații cu Publicul a desfășurat o amplă activitate de promovare a patrimoniului cultural. Astfel, alături de activitatea de promovare pe plan local și național, în mediul on-line, s-a realizat și activitatea de promovare internațională a Muzeului, în mediul virtual prin intermediul unor site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo), Museums of the World, Google Arts and Culture precum și prin Radio Televiziunea Diasporei.

Au fost dezvoltate rubrici noi, periodice, prin intermediul cărora este promovat on-line patrimoniul monumental hunedorean precum și cel mobil păstrat la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva.

Activitățile desfășurate de specialiștii instituției muzeale cunosc o mare diversitate, fiind atât de natură științifică și de cercetare, cât și expozițională, cultural-educativă, evidență, conservare și restaurare.

Cercetarea științifică constituie o componentă esențială a activității muzeale, motiv pentru care i se acordă o importanță deosebită. Specialiștii muzeului au avut în planul de lucru 30 de teme de cercetare, majoritatea valorificate prin publicare în cadrul articolelor, studiilor și cărților.

Rezultatele cercetării științifice s-au concretizat într-un număr de 50 rapoarte de cercetare, note, lucrări, articole și studii publicate sau aflate în curs de publicare, la care se adaugă și Anuarul științific *Sargetia, Acta Musei Devensis*.

De asemenea, în cursul anului 2021, specialiștii muzeului au participat la 18 manifestări științifice desfășurate on-line, unde au fost prezentate 31 de rapoarte de cercetare și comunicări.

Referitor la activitatea expozițională, în anul 2021 Muzeul Civilizației Dacice și Romane a organizat la sediu 24 expoziții temporare, iar în cadrul proiectului Exponatul lunii 2021, pe lângă piesele din colecțiile de istorie, arheologie, artă, etnografie și carte veche au fost aduse în atenția publicului online și piesele din colecția muzeului, care se află, temporar, la expoziția internațională „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” organizată la Madrid, în perioada 30 septembrie 2021 - 27 februarie 2022, respectiv - aplica bronz aurit Medusa, aplica bronz aurit Menada, doua placute de aur, statueta marmura Diana, statueta marmura Mithras Petrogenitus, statueta bronz Mercurius, statueta bronz Isis, relief marmura Silvanus, monument gresie Rapirea Europei, pilastru soldat, fragment inscripție.

De asemenea, în mediul online au fost desfășurate 82 de proiecte culturale în cadrul cărora s-a prezentat comunității o parte din fabulosul și specialul patrimoniu istoric-arheologic și etnografic al județului Hunedoara.

1.	Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități:
-----------	--

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2021, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a urmărit promovarea patrimoniului istoric național și județean, a valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, la nivel intern și internațional. Astfel, în derularea programelor și proiectelor culturale, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a desfășurat diverse colaborări ce au avut la bază protocolul sau acordul de colaborare, încheiat fie punctual, pentru o anumită activitate, fie anual, fiind încheiate 21 de astfel de documente.

În cursul anului 2021 au fost încheiate protocoalele de colaborare și contracte de parteneriat cultural, după cum urmează:

- Muzeul Național de Istorie a României,
- Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei
- Institutul Național al Patrimoniului
- Ong Piano „Modus Vivendi”
- Serviciul Public de Întreținere și Gospodărire Municipală
- Qub Tv S.R.L.
- Centrul Cultural și de Creație al Orașului Simeria
- Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Hunedoara
- Asociația „Casa căutătorului de aur”
- Liceul de Arte „Sigismund Toduță” Deva
- Unu doi zece S.R.L.
- Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”
- Grădinița cu Program Prelungit „Dumbrava Minunată” Hunedoara
- Consiliul Județean Hunedoara
- Castelul Corvinilor Hunedoara
- Unitatea Militară Deva
- Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara
- Universitatea de Artă și Design Cluj - Napoca
- Euro Etnic S.R.L.
- Consiliul Județean Hunedoara, Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara, Institutul Național al Patrimoniului, Asociația Monumentum, Univ. Babeș - Bolyai Cluj – Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei
- Direcția Generală de Administrare Monumente și Promovare Turistică a Județului Hunedoara
- Asociația Mineral Toda

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile:

1. Proiectul Ruta Împăraților Romani care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului a continuat și în anul 2021.

2. Proiectul Când viața cotidiană antică devine patrimoniu UNESCO. Scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor dacice din Munții Orăștiei, finanțat prin Mecanismul financiar SEE 2009-2014, linia de proiecte PA16/RO12 „Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural”, al cărui partener este și Muzeul Civilizației Dacice și Romane. Obiectivul principal al proiectului este promovarea patrimoniului UNESCO prin scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor și monumentelor dacice din Munții Orăștiei, iar printre obiectivele specifice se numără digitizarea a 500 de artefacte, reconstituirea virtuală a unor edificii dacice, realizarea unui muzeu virtual on-line 3D dedicat civilizației dacice din Munții Orăștiei, realizarea unui catalog care să cuprindă produsele culturale dezvoltate în cadrul proiectului. Prin acest proiect a fost achiziționată aparatură în sumă de 655.000 lei. În anul 2016 acest proiect a fost finalizat, sens în care au fost amenajate și dotate cu mobilier expozițional un spațiu expozițional multimedia, constituit din trei încăperi, capabil să găzduiască expoziții mixte (real și virtual), în cadrul muzeelor partenere din proiect. Acest proiect are o sustenabilitate pe o perioadă de 5 ani, sens în care s-a derulat până în anul 2021.

3. Proiectul complex multidisciplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc (RO-CHER).

Proiectul este finanțat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării, Dezvoltării și Inovării. Finanțarea este nerambursabilă și nu impune o contribuție financiară proprie a partenerului. Pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane finanțarea este în cuantum de 500.000 lei.

Parteneri: Agenția Spațială ROSA, ICECHIM București, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București.

Perioada de implementare a proiectului este martie 2018 – mai 2021.

Activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane se regăsesc în subproiectele componente din cadrul proiectului complex, respectiv:

- Subproiect 1 – „Monitorizarea obiectivelor din patrimoniul cultural cu ajutorul tehnologiilor spațiale”. Crearea unui serviciu pilot pentru evaluarea și monitorizarea permanentă a stării de conservare a obiectivelor din patrimoniul cultural românesc, inclusiv UNESCO. Participarea în acest proiect implică din partea Muzeului Civilizației Dacice și Romane asigurarea suportului pentru identificarea problemelor cu care se confruntă patrimoniul național, evaluarea produselor generate prin intermediul tehnologiilor satelitare, etc.

- Subproiect 2 – Nanotehnologia – abordare inovativă cu dezvoltarea de materiale și tehnici pentru salvagardarea patrimoniului cultural. Fiind un proiect de aplicare a unor tehnologii avansate, activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de confirmare și testare a materialelor propuse, pe artefacte simulate în condiții de laborator.

- Subproiect 4 – „Promovarea patrimoniului cultural folosind tehnologii actuale de reconstrucție digitală”. Proiectul este de promovare a patrimoniului cultural iar activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de promovare, participare la workshop-uri și manifestații organizate de Consorțiu, eventual de găzduire și organizare a unora dintre ele.

4. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Ardeu – „Cetățuie”, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2015 – 2026, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale, buget local și sponsorizări.

5. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Micia, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

6. Proiect de cercetare arheologică sistematică Cetățile Dacice din Munții Orăștiei (Sarmizegetusa Regia) perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale și cofinanțat în anul 2021 de către Consiliul Județean Hunedoara.

7. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar Ulpia Traiana Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2016 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

8. Proiect de cercetare arheologică sistematică Uroi – Măgura Uroiului, perioada de derulare 2015 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

9. Proiect de cercetare arheologică sistematică în comuna Rapoltu Mare – La Vie, județul Hunedoara, perioada de derulare 2013 – 2024.

10. Proiect de cercetare arheologică sistematică Covasna – Cetatea Zânelor, județul Covasna, perioada de derulare 2019 – 2022.

11. Proiect de cercetare arheologică sistematică în interiorul și în arealul Peșterii Cioclovina cu Apă, comuna Boșorod, județul Hunedoara, perioada de derulare 2019 – 2021.

12. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;
- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;
- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;
- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea acestuia se va realiza în parteneriat de către Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

13. Proiectul E-cultura

Obiectivul general al proiectului urmărește eficientizarea serviciilor publice urmărite de către Ministerul Culturii și Identității Naționale prin valorificarea potențialului IT &C în procesul de digitizare a patrimoniului cultural mobil, în scopul creșterii accesibilității resurselor culturale pentru publicul larg.

Proiectul are două componente principale:

- Realizarea platformei culturalia.ro
- Digitalizarea patrimoniului mobil.

Proiectul implică 29 de instituții din România (19 muzee, 5 biblioteci, Arhiva Națională de filme, Societatea Română de televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune, Institutul Național al Patrimoniului și vizează următoarele rezultate: 550000 resurse digitalizate și expuse în Biblioteca Digitală a României;

Platformă informatică de tip bibliotecă digitală și catalog partajat (culturalia.ro)

200000 de resurse culturale digitalizate și furnizate către Europeana, biblioteca digitală europeană (europeana.eu)

Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane în cadrul acestui proiect constă în digitizarea de către 5 specialiști din cadrul instituției, a 1500 obiecte de patrimoniu mobil, aflate în gestiunea Muzeului. Perioada de implementare a fost 01.09.2020 – 12.02.2021.

2.	Analiza SWOT (analiza mediului intern și extern, puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări):
-----------	---

Acest tip de analiză, reprezintă cel mai important instrument managerial prin care se pot evalua factorii de influență interni și externi, în vederea evidențierii punctelor tari și slabe ale instituției, corelate cu oportunitățile și amenințările existente, raportate în general la buna funcționare a muzeului, pentru îndeplinirea misiunii sale instituționale.

Puncte tari:

- Muzeul Civilizației Dacice și Romane reprezintă un centru cultural cu îndelungată tradiție în județul Hunedoara;
- Patrimoniul bogat, format din colecții ce cuprind toate perioadele istorice, la care se adaugă patrimoniul colecțiilor de științe ale naturii;
- Rețea muzeală diversificată ca ofertă, existentă pe tot teritoriul județului Hunedoara;

- Cantitatea, calitatea și diversitatea ofertei culturale și a serviciilor oferite către populație;
- Personal calificat și specializat în domeniul de activitate al instituției;
- Laboratorul de restaurare este acreditat;
- Beneficiază de mai mulți ani de un site propriu, care îi permite să fie în legătură permanentă cu utilizatorii;
- Beneficiază și de o pagină de facebook unde cei interesați pot găsi informații referitoare la evenimentele culturale organizate pe parcursul anului;
- Bună colaborare cu autoritățile județene în vederea obținerii sprijinului logistic, financiar, de consiliere necesar;
- Participarea la expoziții naționale și internaționale;
- Capacitatea de a organiza și găzdui evenimente de nivel național și internațional.
- O relație foarte bună cu parteneri externi materializată prin protocoale de colaborare încheiate pe diverse activități, cu instituții similare din țară, O.N.G.-uri, universități, școli și participarea în calitate de partener la proiecte cu finanțare guvernamentală și europeană.

Puncte slabe:

- Salarizarea nemotivantă existentă în sistemul bugetar;
- Lipsa personalului de specialitate în întocmirea proiectelor de accesare a fondurilor europene;
- Lipsa personalului de specialitate necesar evaluării colecțiilor din cadrul instituției.

Oportunități:

- Pe teritoriul județului Hunedoara se găsesc cele două capitale antice Sarmizegetusa Regia și Ulpia Traiana Sarmizegetusa, puncte forte de atracție pentru publicul vizitator;
- Posibilitatea de a se constitui în pol de atracție și interes ca centru istoric datorită amplasării sediului central al muzeului și a deținerii unui patrimoniu bogat, format din colecții ce cuprind toate perioadele istorice, la care se adaugă patrimoniul colecțiilor de științe ale naturii, precum și deținerea unei rețele muzeale diversificată ca ofertă, existentă pe tot teritoriul județului Hunedoara;
- Posibilitatea dezvoltării turismului cultural, un element semnificativ pe baza căruia județul Hunedoara poate atinge o dezvoltare economică și socială durabilă;

- Posibilitatea organizării de conferințe sau congrese, vizite de studiu, evenimente socio-culturale tematice și tururi turistice;

- Posibilitatea participării în parteneriat în programe de anvergură națională și internațională;

- Posibilitatea încheierii de noi parteneriate, în condițiile în care Muzeul Civilizației Dacice și Romane este singura instituție de profil capabilă de o ofertă culturală la nivelul cerințelor tot mai manifeste ale instituțiilor partenere și de spații adecvate desfășurării unor evenimente deosebite;

- Capacitatea de a se prezenta în fața comisiilor din cadrul Ministerului Culturii cu proiecte de anvergură privind conservarea și restaurarea a patrimoniului muzeal;

- Capacitatea de a fi partener în proiecte cu finanțare guvernamentală și europeană în domeniul cercetării, restaurării, protecției și conservării patrimoniului cultural.

Amenințări:

- Reducerea personalului din sistemul bugetar prin blocarea posturilor și plecarea naturală a personalului angajat;

- Reducerea veniturilor din subvenții.

3.	Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia:
-----------	---

Modul în care o instituție, cu atât mai mult una de cultură, se prezintă publicului este dat de o serie de factori, care însumăți creează cartea sa de vizită.

Plecând de la imaginea exterioară, care poate crea o impresie vizuală plăcută, ce te îndeamnă să afli mai multe și până la modul în care cel care trece pragul muzeului percepe spațiile expoziționale sau cele conexe altor activități, muzeul a încercat să transmită un mesaj clar vizitatorilor privind rolul său în societate. Deloc de neglijat este comportamentul personalului vis-à-vis de public, profesionalismul acestuia, modul în care intervine discret dar convingător în relația cu publicul vizitator sau cu participanții la diferitele activități culturale.

Politica managerială a manifestat o preocupare continuă pentru tot ceea ce înseamnă imaginea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, au fost regândite modalitățile de comunicare cu societatea civilă și instituțiile statului, reușind astfel să fim prezenți săptămânal în mass-media locală cu informații de specialitate privind activitatea și evenimentele organizate. Prin recurgerea la modalități de comunicare eficiente, precum pagina oficială de Facebook a instituției și actualizarea permanentă

a informațiilor pe site-ul muzeului, prin portaluri on-line și prin linkuri inter-instituționale, specialiștii din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane au reușit să împărtășească comunității numeroasele cunoștințe despre inestimabilul patrimoniu al județului Hunedoara, oferind publicului un program zilnic de informare în mediul online.

Îmbunătățirea imaginii este o preocupare permanentă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, vizându-se în egală măsură promovarea activităților culturale cât și corecta și eficienta comunicare a patrimoniului muzeal. Pentru dezvoltarea permanentă a audiențelor, pentru creșterea vizibilității acțiunilor în toate mediile este necesară implementarea unei strategii anuale de promovare, adaptată noilor tendințe și nevoilor de informare ale publicului. Nu este vorba numai despre calitatea activităților sau de conținutul transmis cât și despre eficiența mediilor de comunicare și adaptarea continuă a mesajului la cele mai utilizate canale mediatice sau de socializare.

Publicitatea permanentă și constantă este unul din dezideratele politicii manageriale a Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Instituția muzeală pune un deosebit accent pe activitatea de publicitate deoarece de modul cum este aceasta desfășurată depinde și imaginea muzeului, modul cum este perceput de comunitatea locală sau de turiști, feed-backul acțiunilor cultural-științifice și educative organizate pentru aceștia.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.76 din 22 aprilie 2021 s-a aprobat bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2021, iar pentru proiectele și evenimentele culturale cuprinse în Agenda Culturală pentru anul 2021 a fost aprobată suma de 20.000 lei. Pentru reclamă și publicitate nu au fost aprobate credite bugetare, astfel că în anul 2021 nu au fost încheiate contracte de servicii cu mass-media. Materialele privind promovarea patrimoniului muzeal care au apărut în presă au fost publicate cu titlu gratuit.

În acest sens, o sinteză a aparițiilor în presa de specialitate, cu referire la diferitele tipuri de mass-media este prezentată după cum urmează.

- emisiuni, interviuri și știri TV și radio (Antena 1, Info HD, Antena 3 Deva, Unu TV, Radio România Cultural, Radio Televiziunea Diasporei, Qub Tv)

- presa scrisă și on-line (Hunedoara Liberă, Accent Media, Glasul Hunedoarei, Ziarul Hunedoreanului, Servus Hunedoara, Mesagerul Hunedorean, Independent HD, Reporter Special, Știrile Transilvaniei)

Conform dosarului de presă, în anul 2021 au apărut 139 de articole în presa scrisă și on-line, 43 comunicate de presă, 26 apariții la emisiuni și știri TV și 5

emisiuni și știri la posturile de radio referitoare la activitățile desfășurate sau organizate de instituția muzeală.

Articolele publicate, știrile, emisiunile, interviurile TV și radio vizează atât popularizarea acțiunilor și a manifestărilor desfășurate de muzeu, popularizarea unor monumente istorice sau a altor bunuri de patrimoniu, cât și educarea publicului în privința valorii lor istorice și a ocrotirii acestora. Secția de Marketing și Relații cu Publicul a mediatizat atât patrimoniul muzeal cât și patrimoniul cultural hunedorean, precum și fiecare acțiune desfășurată de instituție, uzând de toate canalele media de care instituția dispune.

Pe lângă publicitatea realizată prin intermediul mass-media, printr-un management cultural adaptat la criză, echipa Muzeului Civilizației Dacice și Romane a inițiat mai multe proiecte educative on-line pentru publicul interesat, în condițiile în care distanțarea socială este absolut necesară.

Astfel, în anul 2021, personalul Secției de Marketing și Relații cu Publicul în colaborare cu celelalte secții ale muzeului a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo) și Museums of the World, Google Arts and Culture.

De asemenea, activitatea de publicitate s-a făcut și prin intermediul diverselor materiale destinate vânzării, cu însemnele muzeului, cu imagini ale obiectivelor muzeale sau a unor obiecte din patrimoniul muzeului.

Permanent a existat o preocupare majoră pentru îmbunătățirea și diversificarea ofertei culturale, cu toate că în această perioadă toate proiectele și activitățile culturale au fost desfășurate sub condiția respectării măsurilor privind combaterea răspândirii virusului Covid-19, instituite la nivel național.

Astfel, întregul colectiv al Muzeului Civilizației Dacice și Romane a rămas dedicat activităților pentru public, sens în care foarte multe proiecte culturale au fost mutate din planul realității fizice, în planul realității virtuale.

În vederea depășirii problemelor legate de restricțiile orientate spre stoparea extinderii cazurilor de infectare cu noul coronavirus, în această perioadă, specialiștii din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-au mobilizat pentru a continua să împărtășească numeroasele cunoștințe generate de activitatea lor profesională în cadrul muzeului și despre inestimabilul patrimoniu al județului Hunedoara, oferind publicului un program zilnic de informare în mediul on-line.

Fără îndoială că intenția tuturor componentelor Muzeului Civilizației Dacice și Romane este de a deschide căi stabile a unor conexiuni cu toate categoriile

societății, de vârstă, din interior și exterior, de a atrage și apropia publicul, de ceea ce înseamnă muzeul și de a face cunoscută această instituție în rândul comunității locale, naționale și internaționale, alături de fabulosul și specialul patrimoniu istoric-arheologic și etnografic al județului Hunedoara.

Calitatea și diversitatea activităților desfășurate de muzeu s-au reflectat în principal în numărul de vizitatori care au participat la acestea, atât fizic cât și în mediu virtual. Astfel, numărul de vizitatori înregistrați în perioada 01.01.2021 – 31.12. 2021, sunt după cum urmează:

- Persoane de toate vârstele care au vizitat în această perioadă obiectivele Muzeului Civilizației Dacice și Romane au fost în număr de 52.001 din care: 51.755 cu bilete și 246 cu bilete gratuite.

- Vizitatori în mediul online au fost în număr de 115.486: - site-ul web al muzeului (www.mcdr.ro) a fost accesat de un număr de 20.348 de vizitatori; - pagina de Facebook a muzeului a fost urmărită de un număr de 72.851 persoane; - persoane care au vizionat canalul mcdrtube au fost în număr de 22.287

4.	Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari:
-----------	---

Datorită misiunii deosebit de complexe pe care o are instituția, ea se adresează unor categorii de public largi și diverse: de la preșcolari care trebuie inițiați în tainele artelor, istoriei și a culturii, până la cei mai vârstnici locuitori ai județului, care sunt nu numai consumatori de cultură, ci și păstrători și transmițători ai acesteia.

Publicul vizitator constituie unul dintre stâlpii de susținere a fiecărui muzeu. Nu este vorba numai despre vizitatori ci despre toate instituțiile și persoanele care pot susține Muzeul. Muzeele atrag diverse categorii de public: populația locală, elevi, studenți, vizitatori individuali, familii cu copii, turiști și alte categorii. Făcând o analiză a structurii și provenienței publicului un muzeu își poate schița o imagine a situației sale actuale. Publicul muzeal, ca entitate abstractă, a existat dintotdeauna, încă de la apariția muzeului ca instituție publică. Interesul publicului pentru actul cultural muzeal s-a manifestat cu o intensitate graduală, într-o evoluție permanentă, în funcție de nivelul de educație. Pentru a înțelege ceea ce dorește publicul, raportat la categoriile de beneficiari ai actului cultural, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a efectuat o serie de cercetări sociologice prin metodele clasice de analiză și decizie utilizate de marketingul cultural. În cercetarea publicului vizitator s-au folosit sondajul de opinie și analiza statistică. Astfel, în vederea cunoașterii categoriilor de

beneficiari ai actului cultural s-au desfășurat sondaje și anchete sociologice ale căror rezultate constituie baza proiectelor de viitor.

De asemenea, un alt instrument de lucru privind părerile publicului referitoare la calitatea ofertei culturale îl reprezintă „*Caietul de impresii*”, în care vizitatorii își scriu impresiile și sugestiile asupra ofertei culturale a muzeului deven.

Mesajul instituției, în concordanță cu funcțiile clasice ale muzeului, este clar definit și ușor de înțeles. El are în centru cea mai mare avuție națională, *patrimoniul cultural național*, moștenirea materială și imaterială lăsată generațiilor noastre de strămoși. Transmiterea mesajului Muzeului se realizează într-un mod științific, prezentarea valorilor patrimoniului se realizează atât prin expozițiile de bază ale muzeului cât și prin expoziții și manifestări cu caracter temporar. La acestea se adaugă toate manifestările cu caracter științific și cultural care au drept scop conștientizarea valorilor autentice, educarea publicului vizitator, în spiritul cunoașterii și respectării patrimoniului național, stimularea creativității și înțelegerea necesității păstrării identității naționale. Percepția mesajului instituției se reflectă în dinamica numărului de vizitatori, nivelul educației acestora, structura socială a categoriilor de vizitatori etc. Sondajele și anchetele sociologice realizate în ultimii ani relevă interesul tot mai crescut al publicului și deplasarea acestui interes pentru grupele de vârstă tinere. Modalitățile de sondare a opiniei publice sau diversificate și rezultatele acestora au demonstrat creșterea interesului tuturor categoriilor de vizitatori în creșterea și dezvoltarea Muzeului.

În contextul pandemiei de coronavirus, în această perioadă toate proiectele și activitățile culturale au fost desfășurate sub condiția respectării măsurilor privind combaterea răspândirii virusului Covid-19, instituite la nivel național.

Astfel, întregul colectiv al Muzeului Civilizației Dacice și Romane a rămas dedicat activităților pentru public, sens în care foarte multe proiecte culturale au fost mutate din planul realității fizice, în planul realității virtuale.

Fără îndoială că intenția tuturor componentelor Muzeului Civilizației Dacice și Romane este de a deschide căi stabile a unor conexiuni cu toate categoriile societății, de vârstă, din interior și exterior, de a atrage și apropia publicul, de ceea ce înseamnă muzeul și de a face cunoscută această instituție în rândul comunității locale, naționale și internaționale, alături de fabulosul și specialul patrimoniu istoric-arheologic și etnografic al județului Hunedoara.

Conform datelor statistice, numărul de vizitatori înregistrați în perioada 01.01.2021 – 31.12. 2021, care au participat la activitățile desfășurate de muzeu, atât fizic cât și în mediu virtual, sunt după cum urmează:

- Persoane de toate vârstele care au vizitat în această perioadă obiectivele Muzeului Civilizației Dacice și Romane au fost în număr de 52.001 din care: 51.755 cu bilete și 246 cu bilete gratuite.

- Vizitatori în mediul online au fost în număr de 115.486: - site-ul web al muzeului (www.mcdr.ro) a fost accesat de un număr de 20.348 de vizitatori; - pagina de Facebook a muzeului a fost urmărită de un număr de 72.851 persoane; - persoane care au vizionat canalul mcdrtube au fost în număr de 22.287.

5.

Grupurile-țintă ale activităților instituției:

În perioada de referință o preocupare permanentă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane a fost promovarea unei imagini pozitive în rândul beneficiarilor produselor sale culturale.

Având în vedere situația la nivel național cu privire la infecția cu coronavirus Covid-19 și ținând cont de măsurile privind combaterea răspândirii virusului, în cursul anului 2021 toate activitățile culturale s-au desfășurat cu respectarea condițiilor prevăzute în aceste măsuri.

În acest sens, pentru a respecta distanțarea socială, nu a mai fost posibilă organizarea programelor educaționale pentru copii și adulți (demonstrații practice în cadrul târgurilor, concursuri și ateliere, vizite ghidate etc.) a programelor de practică pedagogică pentru elevi și studenți, precum și a diverselor activități recreative

(festivaluri, concerte, serate muzicale etc.). În consecință, în anul 2021 au fost reduse principalele grupuri țintă care se bucurau de activitățile educaționale, de recreere și socializare ale Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

În vederea depășirii problemelor legate de restricțiile orientate spre stoparea extinderii cazurilor de infectare cu noul coronavirus, în această perioadă, specialiștii din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-au mobilizat pentru a continua să împărtășească numeroasele cunoștințe generate de activitatea lor profesională în cadrul muzeului și despre inestimabilul patrimoniu al județului Hunedoara, oferind publicului un program zilnic de informare în mediul online.

În perioada de referință, pe lângă grupul țintă constituit din vizitatorii interesați de frumusețea patrimoniului muzeal, un important grup țintă a fost vizitatorul virtual, care este o categorie de public în continuă creștere. Serviciile online oferite de muzeu sunt din ce în ce mai căutate: turul virtual al muzeului este utilizat ca element important în stabilirea deciziei de vizitare, căile de comunicare de tip social media atrag prieteni numeroși și constituie o adevărată comunitate de

susținători ai muzeului. În același timp, vizitatorul virtual este bine informat dorește să primească informație în timp real despre oferta culturală, să fie abordat la modul empatic și participativ, să se simtă parte dintr-o mare familie. Comunitatea virtuală de specialiști apreciază postările de tip profesional în prima parte a zilei, iar postările emoționale, de atmosferă atrag un număr mare de susținători în cea de-a doua parte a zilei.

Pentru fidelizarea publicului țintă al Muzeului Civilizației Dacice și Romane, managementul instituției va trebui să aibă ca prioritate lărgirea bazei de servicii și produse culturale, extinderea gamei de programe și proiecte pentru categoriile deja menționate – public de la nivelul local și publicul de tranzit, de proveniență națională sau străină. Pentru toate categoriile de public, principalul element de interes îl va constitui atât expoziția de bază, cât și expozițiile temporare, a căror calitate științifică, dar mai ales cultural-educativă, va trebui să fie din ce în ce mai atractivă și provocatoare la reflecție. În urma anchetelor de marketing se va proceda la segmentarea publicului Muzeului Civilizației Dacice și Romane în funcție de frecvența cu care recurg la oferta muzeului. Accentul va fi pus pe creșterea numărului vizitatorilor frecvenți și diminuarea așa-zisilor non-vizitatori. Se știe că Muzeul Civilizației Dacice și Romane este un obiectiv cultural de tranzit, atât pentru vizitatorii români cât și pentru cei străini. Vizitatorii ocazionali trebuie să reprezinte beneficiarul țintă pe termen lung, aceștia trebuind atrași să revină la muzeu printr-o mediatizare mai largă a tuturor ofertelor culturale și prin intermediul reprezentanților agențiilor de turism, oferindu-le acestora o serie de facilități. Vizitatorii frecvenți reprezintă beneficiarul țintă pe termen mediu, deoarece ei pot fi fidelizați doar prin diversificarea ofertei culturale a Muzeului Civilizației Dacice și Romane și prin creșterea calității manifestărilor culturale organizate de muzeu.

Pentru sporirea și câștigarea atașamentului publicului local, pe termen, mediu și lung, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în vedere creșterea numărului de programe educative, expoziții temporare, tematice, ateliere de lucru, vizite ghidate, întâlniri, conferințe, mese rotunde, toate acestea într-un mediu mult mai primitor și dotat cu utilitățile necesare. Acest obiectiv va fi una dintre preocupările de bază ale strategiei integrative a managerului. De asemenea, se are în vedere lărgirea accesului gratuit al publicului, în anumite zile care sunt semnificative pentru istoria națională sau în intervale orare speciale, seara.

Trebuie extins și rafinat dialogul cu tânăra generație, în vederea dezvoltării pasiunii pentru istoria României, a prețuirii patrimoniului cultural românesc, ca parte a moștenirii creației umane.

Pentru atragerea publicului de vârstă școlară în special, este necesară diversificarea ofertelor educative și interactive pentru acești vizitatori, prin dialogul

constant cu cadrele didactice, pentru sprijinirea activităților extra-școlare și elaborarea unor programe educative care să vină în completarea curriculei școlare.

De asemenea, Muzeul Civilizației Dacice și Romane facilitează și va facilita, într-un mod cât mai generos, accesul tuturor categoriilor de public la serviciile sale prin prețul biletelor de vizitare pentru unele categorii (elevi, studenți, pensionari, persoane cu handicap mediu sau ușor).

În vederea creșterii interesului pentru sectorul turismului cultural, pe lângă diversificarea produselor și programelor culturale pe care instituția le pune la dispoziția vizitatorilor, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, a introdus o nouă taxă sub formă de „Bilet unic de vizitare”, la valoarea de 50 lei, valabil pentru toate obiectivele din administrare: Expoziția de Istorie Locală și Etnografie Brad; Casa Muzeu Avram Iancu de la Baia de Criș; Complexul de Monumente Țebea; Complexul Memorial Aurel Vlaicu; Secția de Etnografie și Artă populară Orăștie; Palatul „Magna Curia” și Secția de Arheologie Sarmizegetusa.

6.

Profilul beneficiarului actual:

Atunci când schițezi portretul beneficiarului țintă al acțiunilor culturale ale Muzeului trebuie să faci distincție între mai multe categorii de vizitatori, cu trăsăturile lor specifice. Dat fiind profilul distinct al unităților muzeale din componența Muzeului Civilizației Dacice și Romane, cât și diversitatea produselor culturale aflate în oferta acestora, dezvoltate cu și pentru public, categoriile de audiențe sunt diverse și foarte dinamice.

Vizitatorul local individual vine cu regularitate la muzeu pentru a vedea noile expoziții temporare sau noutățile din Muzeul. Acest vizitator poate să aducă și invitați care se pot transforma în vizitatori fideli. Este deja familiarizat cu facilitățile oferite și își programează următoarea vizită la muzeu în funcție de oferta culturală a sfârșitului de săptămână pe durata vizitei curente. Solicită informații despre programele din sezon și utilizează serviciile conexe ale muzeului.

Turiștii români din afara localității vin pentru cunoașterea Muzeului sau pentru a participa la o manifestare sau expoziție specială. Aceștia nu au mult timp la dispoziție și solicită cele mai importante atracții. Ei doresc să cumpere un suvenir sau să primească informații. Se constată o creștere constantă a vizitatorilor din regiune, județele limitrofe Hunedoarei, care optează pentru city break-uri dedicate acțiunilor muzeului pe timpul zilei combinate cu oferta culturală a municipiului pe timpul serii.

Familiiile cu copii vin în grupuri de câte 2-6 persoane, și au vârste diferite. Familiile preferă destinderea într-o ambianță plăcută, un spectacol sau acumularea de cunoștințe pentru copii. De asemenea această categorie de public își dorește să

petreacă un timp de calitate, implicați în acțiuni creative, pentru toate vârstele, fiind consumatorii fideli ai programelor culturale și programe educative.

Vizitatorii locali au devenit publicul fidel ai programelor culturale prin acțiuni interactive și educative, de cunoaștere a produselor locale, a oamenilor și poveștilor din spatele acestora.

Pentru **vizitatorii cu dizabilități** trebuie să existe facilități speciale (căi de acces, rampe, toalete adecvate etc.)

Scolarii vin în grupuri conduși de cadre didactice care preferă să le predea copiilor lecții cu caracter practic-aplicativ. Vizita copiilor în muzeu o decid cadrele didactice, copii nefiind întotdeauna motivați să vină la muzeu. Cadrele didactice preferă un tur ghidat, un traseu prestabilit de vizitare sau participarea la atelierele educaționale.

Studentii pot veni în grupuri, dar sunt interesați de teme individuale în vederea pregătirii unei tematici documentare. Participă de regulă la manifestări interactive, dinamice, care fac legătura între tradiții și viața cotidiană. Un trend ascendent se remarcă în ceea ce privește practica de specialitate a studenților din unitățile de învățământ cu profile socio-umaniste, arhitectură, care folosesc muzeul drept atelier de formare profesională și documentare, documentele aflate în arhiva muzeului sunt o sursă de documentare pentru această categorie de public.

Persoanele în vârstă caută relaxarea și petrecerea plăcută a timpului liber în compania altor persoane de vârstă apropiată. Revin cu regularitate și folosesc muzeul ca spațiu de întâlnire cu persoane cu preocupări comune.

Grupurile de turiști străini sunt în general aduse de tur operatori și au program prestabilit de vizitare și un timp impus de ghidul care îi însoțește.

Turiștii străini individuali sunt de obicei bine informați și aleg să petreacă mai mult timp, explorând amănunțit. Vin atrași de patrimoniul muzeului și mai puțin pentru un anumit eveniment.

Vizitatorul virtual este o categorie de public în continuă creștere. Serviciile on-line oferite de muzeu sunt din ce în ce mai căutate: turul virtual al muzeului este utilizat ca element important în stabilirea deciziei de vizitare, căile de comunicare de tip social media atrag prieteni numeroși și constituie o adevărată comunitate de susținători ai muzeului. În același timp, vizitatorul virtual este bine informat dorește să primească informație în timp real despre oferta culturală, să fie abordat la modul empatic și participativ, să se simtă parte dintr-o mare familie. Comunitatea virtuală de specialiști apreciază postările de tip profesional în prima parte a zilei, iar postările emoționale, de atmosferă atrag un număr mare de susținători în cea de-a doua parte a zilei.

Turistul de afaceri este beneficiarul unor pachete de servicii asociate congreselor sau conferințelor la care participă, vine cu precădere în muzeul și solicită vizite ghidate.

Studierea publicului, mai exact a dorințelor și așteptărilor aceluia care consumă cultură, nu a fost până de mult, o temă de reflexie pentru instituțiile culturale. Tendința de a comunica cu vizitatorul a apărut odată cu conștientizarea necesității unui dialog cu privire la eficiența economică a activității culturale, în strânsă corelație cu identificarea, anticiparea și satisfacerea cerințelor consumatorilor, în mod profitabil. În acest sens marketingul cultural răspunde, prin activitățile sale, la întrebările privind dorințele și interesele unor grupuri țintă, dezvăluind soluțiile pentru îmbunătățirea activității și eficientizarea serviciilor muzeului. Pentru a ajunge la înțelegerea dorințelor publicului, muzeul deschide o serie de dialoguri structurate științific, prin metodele clasice de analiză și decizie utilizate de marketingul cultural. În cercetarea publicului vizitator sunt utilizate două metode de analiză: sondajul de opinie și analiza statistică. Pe baza rezultatelor acestor activități se realizează proiectele și programele culturale în acord cu preferințele vizitatorilor. Anual sunt realizate anchete sociologice cu privire la practicile culturale și consumul de servicii culturale la nivelul Muzeului Civilizației Dacice și Romane și a secțiilor din teritoriu, prin care sunt analizate orientările și preferințele publicului vizitator în ceea ce privește consumul de servicii culturale. S-a urmărit, de asemenea realizarea profilului social, al consumatorului de cultură din municipiul Deva. Pentru aceasta au fost urmărite, în anchetă, preocupările de timp liber ale oamenilor, frecvența participării lor la acțiunile culturale și satisfacția în legătură cu oferta culturală deosebită. Prin studiul sociologic efectuat s-a urmărit cunoașterea beneficiarului actual cu privire la gradul de frecvență a instituțiilor de cultură, motivele pentru care aceștia vizitează muzeul, măsura în care sunt familiarizați cu manifestările organizate, precum și opinia acestora privind importanța instituțiilor de cultură. O sinteză a acestor anchete arată că participarea la evenimente și manifestări culturale este determinată pozitiv de educația vizitatorilor, veniturile acestora și existența timpului liber.

Conform sondajelor de opinie imaginea Muzeului este bună, indiferent de vârsta subiecților chestionați, iar publicul apreciază nivelul manifestărilor culturale organizate de Muzeu și nu consideră că prețurile practicate sunt exagerate.

Informațiile referitoare la cunoașterea profilului beneficiarului actual rezultă în urma analizei și studiilor comparative, a situației vânzărilor de bilete pe categorii de vizitatori, din datele cu privire la activitățile educative și participarea la evenimentele și manifestările culturale.

În vederea petrecerii cât mai plăcute a timpului liber, obiectivul principal pe care l-au urmărit vizitatorii a fost informarea cu privire la actul cultural pe care îl

poate oferi muzeul, respectiv, cunoașterea patrimoniului muzeal mobil, imobil și arheologic. Astfel, publicul tânăr și familiile cu copii au avut un interes deosebit în a cunoaște colecțiile permanente, expozițiile temporare precum și patrimoniul arheologic. În acest sens, la Deva în spațiul muzeal Palatul Magna Curia, atracția vizitatorilor a fost:

- **„Camera de tezaur”** care cuprinde câteva sute de exponate dintre cele mai valoroase existente în colecțiile muzeului devean. Printre acestea se numără piesele care compun tezaurul de la Sărăcsău (comuna Șibot, astăzi în județul Alba), datat în secolul I a. Chr., între care se numără nouă fibule, trei colane, patru brățări și șase inele plurispiralice dacice din argint. Nu lipsesc nici celebrele plăcuțe din foițe de aur descoperite la Germisara (Geoagiu-Băi, județul Hunedoara) sau aplica cu reprezentarea Gorgonei-Medusa, descoperită la Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Expoziția prezintă diferite obiecte realizate din metale prețioase care au fost utilizate pe meleagurile hunedorene pe parcursul mai multor milenii, din preistorie, până în evul mediu.

- **Lapidarium**-ul muzeului, amplasat în spatele palatului Magna Curia este compartimentat în 5 incinte care expun piese arheologice de tip funerar, monumente inscripționate, statui etc. din preistorie, perioada dacică și romană.

- Expozițiile temporare organizate pe tot parcursul anului și care au avut o tematică diversă, precum și expozițiile organizate pe termen lung: - **„Matrița de la Sarmizegetusa Regia”** această expoziție a fost dedicată matriței descoperite în anul 2013 la Sarmizegetusa Regia, unică în țară și chiar în Europa, obiect unealtă de epocă dacică. Cu ajutorul matrițelor de acest tip se ornamentau foi subțiri din metale prețioase (aur și argint) sau din aliaj pe bază de cupru. Imprimarea motivelor se făcea prin presarea acestor foițe în interiorul modelului redat în negative, cu ajutorul unor unelte realizate din materiale relativ moi. În antichitate cu o astfel de matriță se puteau realiza medalioane, aplici ornamentale pentru vase, casete și mobilier, elemente ale unor bijuterii; - **„Exponatul lunii”** este un proiect care se desfășoară pe tot parcursul anului, având un caracter de particularitate diferențiată și constă în expunerea în fiecare lună a anului a celor mai reprezentative piese din colecțiile muzeului.

Pentru copii obiectivul cel mai atractiv a constituit **Colecția de Științe Naturii**, care se compune din: - **Colecția paleontologică** ce cuprinde 5965 piese din care 1631 exemplare de melci și scoici provenite din punctele fosilifere de la Lăpuțiu de Sus și Buituri, 531 eșantioane de impresii foliare, insecte și pești descoperite în situl fosilifer de la Tâmpa și 2019 resturi osteologice aparținând diferitelor specii de mamifere preistocenice; - **Colecția herbarium** care este alcătuită în prezent din 11465 piese reprezentând specii de plante superioare colectate în diferite ecosisteme naturale ale județului Hunedoara; - **Colecția de**

Lepidoptere care cuprinde 10917 exemplare colectate în ecosisteme naturale din județul Hunedoara dar și din alte regiuni ale României; - **Colecția de minerale** ce este alcătuită din 1063 eșantioane provenite în cea mai mare parte din zonele miniere Brad și Baia Mare - Baia Sprie; - **Colecția ornitologică** care este alcătuită din 571 de exemplare de păsări (naturalizate și balguri); - **Colecția Coleoptere** ce cuprinde 30579 exemplare provenite din diferite zone și habitate naturale ale României dar și din alte regiuni ale Terrei; - **Colecția de mamifere care** este alcătuită dintr-un număr redus de exemplare, dar se remarcă prin prezența zimbrilor (*Bison bonasus*), proveniți din rezervația naturală Pădurea Slivuț (Hațeg); - **Colecția de moluște actuale** cuprinde 2492 piese provenite din diferite regiuni ale României precum și exemplare exotice colectate din zone tropicale ale Terrei; - **Colecția herpetologică** care este alcătuită din 1792 exemplare provenite majoritatea din ecosisteme acvatice și terestre ale județului Hunedoara.

De asemenea, un interes major al publicului tânăr și familiile cu copii s-a îndreptat spre cunoașterea patrimoniului arheologic ce este constituit în situl Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa, fostă capitală a provinciei romane Dacia.

B.	Evoluția profesională a instituției și propuneri privind îmbunătățirea acesteia:
-----------	---

1.	Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității:
-----------	--

a). proiecte proprii realizate la sediul instituției:

Au fost organizate 24 expoziții temporare, iar în cadrul proiectului Exponatul Lunii 2021, au fost aduse online în atenția publicului piese deosebite din colecțiile de istorie, arheologie, științele naturii, restaurare, artă, etnografie și carte veche ale Muzeului Civilizației Dacice și Romane, astfel: **ianuarie:** - „Bufet în stil eclectic”; **februarie:** - „Bucoavnă pentru învățătura pruncilor”- Sibiu Tipografia erezitoriei lui Gheorghe de Closius; **martie:** - „Un opaiț roman” din colecția de Etnografie și Artă Populară Orăștie; **aprilie:** - „Portret de femeie” realizat de Eustațiu Stoenescu; **august:** - „Aniversarea Festivă de Inaugurare a Muzeului din Orăștie” – Document - Muzeul Raional Orăștie Inaugurarea Festivă din 23 August 1952; **octombrie:** „Fructiera din ceramică fină de Batiz”; **noiembrie:** - „Echipamentul de zbor a lui Aurel Vlaicu”; **decembrie:** - Pictură pe sticlă reprezentând pe „Sfântul Arhireu Nicolae” .

De asemenea, în cadrul acestui proiect au fost prezentate detaliat piesele din colecția muzeului, care se află, temporar, la expoziția internațională „Tezaurer arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” organizată la Madrid, în perioada 30 septembrie 2021 - 27 februarie 2022, respectiv - aplica bronz aurit Medusa, aplica bronz aurit Menada, doua placute de aur , statueta marmura Diana, statueta marmura Mithras Petrogenitus, statueta bronz Mercurius, statueta bronz Isis, relief marmura Silvanus, monument gresie Rapirea Europei, pilastru soldat, fragment inscripție.

• **Proiecte în cadrul programului expoziții temporare:**

Lunar - Exponatul Lunii

Februarie - „Miresmele primăverii”

Martie - „Povestea hârtiei”

Martie - „Producția ceramică în Munții Orăștiei”

Aprilie – Decembrie - Miniexpoziții organizate în cadrul Shopping City –Deva (Aprilie:

Masa de Paște în zona Zarandului; Mai: luna muncii / meserii -1 mai; Iunie: luna

copilariei -1 iunie; August – vara / distracție / experiențe unice / natura; Septembrie

– Școala / amintiri de școală; Decembrie – Sărbătorile de iarnă în județ și 1

Decembrie)

Mai - „Sub vremi”
Mai - „Dantela - îndemânare și rafinament”
Iunie - „Mărturii preistorice în zona Orăștiei”
Iulie - „Lucrări de Artă Contemporană din Colecția Sorin Costina”
Iulie - August - Istorie și tradiție pe valea superioară a Crișului Alb
August - „Anima”
Septembrie - Afganistan – chipuri ale războiului. Armata română în teatrele de operațiuni
Septembrie - „Interferențe”
Septembrie - Zilele icoanei, ediția a X-a, 2021 – „Patrimoniu contemporan, imaterial, universal”
Octombrie - „Dacii din zona capitalei Regatului Dac”
Octombrie - „Poezia frunzei”
Noiembrie – „Restituiri istorice 2021” Obiecte restaurate în Laboratorul de restaurare al MCDR în anul 2021
Noiembrie - „Colecția de pipe de lut a MCDR Deva”
Noiembrie - Pictură pe sticlă reprezentându-l pe Sfântul Arhiereu Nicolae
Noiembrie - „Marea Unire din 1918: secvențe hunedorene”
Noiembrie - „Slova ce ne-a rămas...”
Decembrie - Salonul de iarnă – Ediția a IV-a.

- **Proiecte culturale promovate online**

În contextul pandemiei de coronavirus (COVID-19), cu toții vedem suferința pe care o provoacă acest virus, însă pentru a putea depăși perioada de criză tot personalul muzeului încearcă să se implice, dând dovadă de solidaritate și responsabilitate.

Misiunea constantă de colecționare, cercetare, conservare, restaurare și comunicare a mărturiilor materiale și spirituale n-a încetat nici în această perioadă, în scopul cunoașterii, educării și recreerii publicului.

Patrimoniul cultural este un serviciu de interes public, iar printr-un management cultural adaptat la criză echipa Muzeului Civilizației Dacice și Romane a inițiat mai multe proiecte educative on-line pentru publicul interesat, în condițiile în care distanțarea socială este absolut necesară.

Astfel, în perioada de referință personalul Secției de Marketing și Relații cu Publicul în colaborare cu celelalte secții ale muzeului a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo), Museums of the World, Google Arts and Culture, precum și prin intermediul presei scrise sau online, după cum urmează:

- 08. 01. 2021 – Articol – Un Bufet în stil eclectic, Exponatul lunii la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva
- 11. 01. 2021 – Filmuleț – Info HD
<https://www.facebook.com/MCDRDeva/videos/74078210657477>
O NOUĂ PIESĂ REPREZENTATIVĂ LA MUZEUL DIN DEVA
- 22. 01. 2021 – Filmuleț – Antena 3 Deva
<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/3613097425410810>
PROIECT INEDIT LA MUZEUL DIN DEVA
- 22. 01. 2021 – Filmuleț – UNU TV
<https://www.facebook.com/unutv/videos/861154854725130>
ÎN PANDEMIE, MUZEUL DIN DEVA NU A PIERDUT LEGĂTURA CU VISITATORII
- 24. 01. 2021 – Text - Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor Române, în paginile revistei „Cosânzeana” din Orăștie
- 28. 01. 2021 – Text - Amintiri din cușorul bunicilor - Carte poștală militară gratuită, obiect de la Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie,
- 12. 02. 2021 – Text – „Bucoavna pentru învățătura pruncilor[...]” – Sibiu: Tipografia eredității lui Gheorghe de Closius, [s. a.]
- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Replica - INFO HD, 9 februarie la 19:00 · ARHIVELE MEMORIEI - ITINERARIILE ARHEOLOGICE HUNEDORENE
<https://www.facebook.com/replica.infohd/posts/2248324658632892>
- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Stirile Antena 3 DEVA, 15 februarie la 15:15
<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/posts/4365355560158449>
NOU EXPONAT VIRTUAL LA MUZEUL DEVA
- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Stirile Antena 3 DEVA, 16 februarie la 15:17
SE RESTAUREAZĂ AMFITEATRUL DE LA ULPIA TRAIANA SARMISEGETUSA
- 18. 02. 2021 – Filmuleț – Unu TV Deva, 17 februarie 2021
<https://www.youtube.com/watch?v=VKLnNyV7no4...>
Carte Veche expusă on-line de Muzeul
- 04. 03. 2021 – Text - Un opaiț din colecția Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie
- 18.03.2021– filmuleț
<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/291309599080547> - Antena 3 Deva
EVENIMENTE DEOSEBITE LA MUZEUL DIN DEVA IN 2021
- 23. 03. 2021 – Filmuleț - Unu Tv, Deva
<https://www.facebook.com/unutv/videos/191936369073372>
Arheologii de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva au făcut câteva descoperiri extrem de valoroase la Vețel, în perimetrul castrului de la Micia, cu ocazia săptărilor efectuate pe șantierul căii ferate de mare viteză care traversează județul Hunedoara. Este vorba despre piese extrem de rare, din perioada post romană, o parte dintre acestea fiind restaurate de specialiștii de la Muzeu, urmând ca, în viitor, să fie prezentate și publicului

- 23. 03. 2021 – Filmuleț - Antena 3 Deva
<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/343563653726373>
ZILE ISTORICE LA MUZEUL DIN DEVA
- 31. 03. 2021- Replica - INFO HD,
ARHIVELE MEMORIEI - 30 martie 2021 - PERIPLU ARHEOLOGIC, ÎN NORDUL JUDEȚULUI HUNEDOARA
- 01. 04. 2021 – Filmuleț - VAS VECHI DE 4.000 DE ANI, RESTAURAT DE SPECIALIȘTII MUZEULUI DIN DEVA
- 02. 04. 2021 – Articol - Expoziție „Producția ceramică în Munții Orăștiei”, la MCDR Deva
- 08. 04. 2021 – Articol - Exponat virtual de la muzeu: „Portret de femeie” realizat de Eustațiu Stoenescu,
- 16. 04. 2021 – Articol – Miniexpoziție a MCDR Deva „Masa de Paște în Zona Zarandului - Datina Împistririi Ouălor”
- 23. 04. 2021 – Filmuleț – La poalele cetății Devei,
<https://qubtv.ro/> <https://www.facebook.com/QUBTVTimisoara>
<https://www.instagram.com/tvqub/> #qub #tv #qubtv #informatii #sigur #clar #complet #regional #local #national #arad #caras #carasseverin #gorj #dolj #mehedinti #timis #hunedoara #romania #mozaic #mozaiqub
- 16. 05. 2021 – Filmuleț - Sabia din linia întâi - MozaiQub - 6 mai
<https://www.youtube.com/watch?v=mVz5UQZR9fg>
- 18. 05. 2021 – Articol – „Meșteșuguri Practicate de Daci” Miniexpoziție la cel mai mare Mall din Deva,
- 18. 05. 2021 – Text - «Sub vremi», realizat de Artist Plastic dr. Adriana Emilia Cănița Popa, expoziției de grafică, pictură și artă textilă
- 29. 05. 2021 – Cetatea Dacică de la Ardeu/Iosif Vasile Ferencz, Conferințele DACICA 2/2021
<https://www.youtube.com/watch?v=uBXjT73WjnQ&fbclid=IwAR0VygIXGzqHPh1nCeBP5Ykjfs5WSH-Yip3rvL3PNBmhM15TxvBoroRto4>
- 29. 05. 2021 – Text - Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat la „Târgul European al Castelelor” – ediția a VI-a, (28 – 29 mai 2021), desfășurat la Castelul Corvinilor Hunedoara.
- 10. 06. 2021 – Text - Noaptea Muzeelor 2021, ediția a XVII-a, Brad și Palatul Magna Curia
- 11. 06. 2021 – Articol – Lucrări de artă de o valoare inestimabilă, expuse la Muzeul din Deva, apărut pe site-ul GoHunedoara, Câteva zeci de lucrări de artă, de o valoare inestimabilă, din colecția unui medic brădean
- 13. 06. 2021 – „Noaptea Muzeelor” 2021, ediția a XVII-a, Palatul Magna Curia, „Viitorul aduce trecutul în prezent” restaurarea digitală a muralului ornamental al șemineului baroc, scanare, digitalizare, producție și aranjament - Paul Surdulescu, @astronautkrusoundsystem.

- 15. 06. 2021 – Eveniment „Pierdut în Muzeu” , organizat de Muzeul CDR Deva cu ocazia „Zilelor Europene a Arheologiei”
- 18. 06. 2021 – Filmul documentar „Tatuajul arhaic”
<https://www.youtube.com/watch?v=op4lcIRbXjs>
- 20. 06. 2021 - "Zilele Europene ale Arheologiei" - ziua 3: „Cum să faci o inscripție cadou pentru fata/băiatul care îți place" - explicarea sistemului de prescurtări ale limbii latine pe inscripții printr-un exercițiu practic și amuzant.
- 06. 07. 2021 – Text - Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva i-a găzduit cu plăcere pe copiii de la E Smart Learning Center într-un minunat proiect de colaborare „Muzeul E Smart”
- 07. 07. 2021 -Text - Institutul Național al Patrimoniului a pornit ArheoArhitectura - Școala de vară Cetățile dacice din Munții Orăștiei, sub egida Universității Babeș–Bolyai (prin Facultatea de Istorie și Filosofie).
- 09. 07. 2021 – Text - Cercetarea sitului arheologic de la MICIA (com Vețel, jud. Hunedoara) continuă!
- 15. 07. 2021 – Text - Ziua Porților Deschise în situl arheologic de la Costești!
- 22. 07. 2021 -Text - Tineri studenți și masteranzi aleg Muzeul din Deva pentru practica de specialitate! Studiul scheletului uman
- 22. 07. 2021 – Text - Arheolog pentru o zi!
Copiii de la programul de vacanță al școlii „E Smart Learning Center” au luat contact cu lumea fascinantă a arheologiei pe șantierul arheologic de la Micia!
- 11. 08. 2021 – Articol - „Anima” Expoziție de Pictură Vernisată la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva.
- 17. 08. 2021 – Text- Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva a fost invitat să participe, cu un număr de 12 obiecte de epoca romană, la Expoziția „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” de la Madrid.
- 23. 08. 2021 – Text - Aniversarea muzeului din Orăștie,
- 31. 08. 2021 - Arta Șoimăritului! La mall!
- 03. 09. 2021 – Filmuleț - Unu TV, 2 septembrie 2021
<https://www.facebook.com/unutv/videos/198000782260041>
- 08. 09. 2021 – Articol - Vernisaj „Afghanistan: Chipuri ale războiului. In memoriam slt. p.m. Mădălin Stoica” la Deva,
- 14. 09. 2021 – Articol – „Under History”, eveniment inedit și în premieră la Muzeul din Deva. Istoria ,prezentată într o altă manieră , prin proiecții digitale
- 22. 09. 2021 – Text - Reîntorși la cursuri după o vacanță frumoasă, elevii clasei a IV-a, de la Școala Gimnazială „Horea, Cloșca și Crișan”, însoțiți de doamna învățătoare Diana Leucean, au ales să facă ora de istorie în sălile Expoziției de Istorie Locală și Etnografie Brad
- 22. 09. 2021 – Articol - „Zilele Artei Bizantine” la Muzeul Civilizației Dacice și Romane
- 05. 10. 2021 – Articol – Fructieră de Ceramică de Batiz, exponatul lunii la Muzeul Civilizației și Romane ,

- 06. 10. 2021 – Text - Întâlnirea scriitorilor zărăndeni,
- 07. 10. 2021 – Articol - Iosif Vasile Ferencz, arheologul fascinat de viața vechilor daci
- 22. 10. 2021 – Text - MENADA DE LA ULPIA TRAIANA SARMIZEGETUSA
- 29. 10. 2021 – Articol - RELIEF VOTIV
- 02.11. 2021 – text – Necesitatea intervenției repetate în conservarea și restaurarea obiectelor de patrimoniu
- 02.11. 2021 – articol – Piese din patrimoniul MCDR expuse la Madrid în expoziția „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane”,
- 05.11. 2021 – text – Restaurarea unui volum de secol XVIII
- 05.11. 2021 – text – Monument funerar roman – răpirea Europei,
- 10.11.2021 – Text - Vara aceasta, la Muzeul din Deva au avut loc primele ateliere de fotogrametrie ale artefactelor aflate în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane, realizate sub coordonarea lui William Daniel Henry, ArheoTek Bio/Archaeological Techniques and Research Center, Canada. În prima fază au fost prelucrate digital obiecte aflate în expoziția Lapidarium a Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Rezultatele le puteți urmări accesând link-urile de mai jos:

<https://youtu.be/mNZbee5K4LY> - Gods and Goddesses

<https://youtu.be/fu0UVUudsH0> - Menhir Miners

<https://youtu.be/6nX9BpPoCNI> - Roman Military

<https://youtu.be/kRGcJ0kqeWo> - Civil Architecture

<https://youtu.be/6ar5wfv9sno> - Funerary Monuments

Proiectul va continua și în anul 2022.

- 11.11. 2021 – Articol - Un relief cu zeul Mithras va fi prezentat într-o expoziție internațională în Belgia,
- 12.11. 2021 – Text - Statuetă romană reprezentând-o pe Fortuna-Isis
- 17.11. 2021 – Articol - MCDR Deva prezintă: Echipamentul de zbor al lui Aurel Vlaicu
- 17.11. 2021 – Articol - FOTO / 139 de ani de la nașterea lui Aurel Vlaicu. Obiecte care au aparținut marelui aviator,
- 23.11. 2021 – Articol – Pilastru funerar din andezit , o altă piesă din Patrimoniul MCDR Deva, în expoziție la Madrid
- 23.11. 2021 – Text – Expoziție online - Pictură pe sticlă reprezentându-l pe Sfântul Arhiepiscop Nicolae
- 23.11.2021 – Articol – Expoziție în aer liber, cu acces gratuit, „Marea Unire din 1918: Secvențe Hunedorene” la MCDR Deva,
- 23.11. 2021 – Articol – „Lumina din Veșnicie” , Întâlnire de suflet la Deva în Memoria P.S. Gurie, întâiul Episcop a Devei și Hunedoarei,
- 24.11. 2021 – Articol – Manifestare Comemorativă , la 40 de zile de la plecarea la cele veșnice a Preasfințitului Părinte Gurie

- 24.11. 2021 - Secretele fierărilor din Sarmizegetusa Regia. Cât de pricepuți erau dacii în metalurgie
- 25.11. 2021 – Articol – „Restituiri Istorice 2021” – O nouă expoziție de obiecte restaurate
- 26.11. 2021 – Text - expunem online, un alt obiect aflat în patrimoniul Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie.
- 26.11. 2021 – Text - Expunem online, o altă piesă din patrimoniul muzeului nostru, aflată la expoziția internațională „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” de la Madrid.
- 29.11. 2021 – Text -Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău, Republica Moldova, în parteneriat cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, Facultatea de Filologie și Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” Chișinău și Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova, Chișinău, organizează marți, 30 noiembrie 2021, Conferința științifică națională cu participare internațională: „Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație”, ediția a VI-a. Manifestarea științifică se va desfășura în format online
- 01.12. 2021 – Filmuleț – Unu TV
<https://www.facebook.com/unutv/videos/1133064750561345/>
Expoziție inedită în aer liber dedicată „Zilei de 1 Decembrie”
- 06.12. 2021 – Articol – *Plăcuță de Aur Romană de la Germisara*
- 06.12.2021 – Articol - *O noua piesa de patrimoniu expusa online la Madrid de catre MCDR*
- 06.12. 2021 – Filmuleț – *Focus Hunedoara*,
<https://web.facebook.com/watch/?v=4456809681098281>
- 13.12. 2021 – Articol - *Povestea comorilor prețioase găsite pe fundul băii termale Germisara: ofrandele de aur și statuia Dianei*
- 15.12. 2021 – Text - Cercetătorii din cadrul Compartimentului de Cercetare și Documentare în Studii Culturale, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, dr. habil. Gherghina BODA, cercetător științific I și dr. habil. Dumitru-Cătălin ROGOJANU, cercetător științific III, vor participa în perioada 16-18 decembrie 2021 la Salonul Internațional INVENTCOR 2021
- 20.12. 2021 – Articol - *Piesă din patrimoniul MCDR expusă temporar la Madrid în expoziția „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” - Aplica din bronz aurit*
- 22.12. 2021 – Articol - *Faleră de bronz descoperită la Sarmizegetusa-Regia*
- 23.12. 2021 – Text - Colindă de la începutul secolului al XX-lea, prezentată de specialiștii Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie
- 27.12. 2021 – Articol – *MCDR Deva: Statuetă descoperită în 1882 , expusă a Madrid*
- 28.12. 2021 – Text - Să înceapă jocul! Un zar din os descoperit la Ardeu

- **Proiecte cu finanțare locală**

- 1. Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.**

Muzeul Civilizației Dacice și Romane este parte a primei rute europene din România, „Ruta Împăraților Romani” care poate fi considerat punctul de plecare către cercetarea interdisciplinară și formarea profesională îmbinată cu practica în teren.

Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic are ca scop atragerea specialiștilor din mediul academic, universitar și al cercetărilor științifice din Europa și lume către cel mai important sit arheologic de epocă romană din România.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.202 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

În acest sens, pentru realizarea acestui obiectiv de investiții, în urma întocmirii expertizei tehnice atașate proiectului cu nr. 628/2008 a rezultat faptul că cea mai eficientă măsură este demolarea clădirii Muzeului vechi „Constantin Daicoviciu” Sarmizegetusa deoarece costurile de reabilitare depășesc cu mult construirea unei clădiri noi. Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.232 din 30 septembrie 2019, s-a aprobat scoaterea din funcțiune în vederea demolării a acestei construcții.

Obiectivul de investiții propus va consta în construirea unei clădiri noi pentru crearea de spații necesare cercetării arheologice, a unor spații de cazare pentru cercetători/studenti, amenajarea unor spații de depozitare și expunere artefacte, amenajarea unei parcuri atât pentru obiectivul propus cât și pentru vizitatorii sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

În luna noiembrie 2019 a fost realizat Studiul de fezabilitate (SF) pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu” și va fi cuprins în Lista de investiții din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al instituției pe anul 2022.

- 2. Proiectul privind intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa**

Vestigiiile celor două componente ale forului constau în zidurile perimetrice – situate sub cota de călcare a forului – și fragmente din bolți. Sunt singurele spații subterane boltite din Forum Vetus, importante nu doar prin funcția antică și rolul în compoziția generală, arhitecturală și funcțională a ansamblului, dar și prin consistența materială și particularitățile lor constructive.

Expuse la intemperii, fără nici o măsură de protecție, nici directă, nici indirectă, ruinele arheologice nu pot fi conservate. Astfel, cele două spații suferă de pe urma unor procese de deteriorare accelerate, care riscă să conducă imediat la prăbușirea fragmentelor de boltă și să deterioreze ireversibil zidurile și detaliile arhitecturale – trepte, montanți – ale celor două construcții.

Oprirea proceselor de deteriorare se poate realiza prin intervenția de urgență – acoperire de protecție, temporară și reversibilă și sprijiniri locale ale structurilor de zidărie și fragmentelor de boltă.

De asemenea, prin intervențiile de conservare și restaurare se va asigura un nivel minim necesar de conservare pentru toate vestigiile, prin adoptarea cu prioritate a măsurilor de consolidare structurală și conservare a materialelor și alcătuirilor istorice. Față de acest palier calitativ minimal, se va urmări adoptarea de măsuri de restaurare, protecție și interpretare prin intervenții de arhitectură și amenajare, astfel încât efectul final să fie cât mai bun atât în raport cu obiectivul conservării pentru generațiile viitoare a sitului arheologic, cât și cu obiectivul interpretării și creșterii accesibilității (fizice și intelectuale).

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.203 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”.

În acest sens, a fost întocmită de către Institutul Național al Patrimoniului documentația „Studii, Investigații interdisciplinare și DALI, Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor Carcer, Aeraria, în situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” și predată Muzeului Civilizației Dacice și Romane în data de 15.11.2019.

Obiectivul de investiții „Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, va fi cuprins în Lista de investiții din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al instituției pe anul 2022.

3. Proiectul expozițional „Ipostaze medievale pe domeniul Cetății Regale Deva”

Proiectul a început în anul 2018 și are ca obiectiv general punerea în valoare a subsolului Magna Curia, iar ca obiective particulare sunt: 1. Lapidarium medieval și premodern; 2. Amenajarea unei vinoteci; 3. Lansarea produsului muzeal „Vinul Magna Curia”.

În anul 2019 a fost realizat conceptul expozițional, care conține: tematica științifică, relevee ale spațiilor propuse, realizarea unui circuit coerent de vizitare, propuneri de amenajare muzeotehnică, mobilier expozițional, light design, propuneri de interactivitate cu vizitatorii, atât directă cât și virtuală, randări pentru fiecare sală de expoziție, detalii tehnice și devizul general de cheltuieli din care rezultă o calculație de preț pentru punerea în operă a conceptului expozițional.

Acest proiect va fi cuprins în Lista de investiții din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al instituției pe anul 2022.

b). proiecte în colaborare:

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile:

1. Proiectul Ruta Împăraților Romani care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului a continuat și în anul 2021.

2. Proiectul Când viața cotidiană antică devine patrimoniu UNESCO. Scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor dacice din Munții Orăștiei, finanțat prin Mecanismul financiar SEE 2009-2014, linia de proiecte PA16/RO12 „Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural”, al cărui partener este și Muzeul Civilizației Dacice și Romane. Obiectivul principal al proiectului este promovarea patrimoniului UNESCO prin scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor și monumentelor dacice din Munții Orăștiei, iar printre obiectivele specifice se numără digitizarea a 500 de artefacte, reconstituirea virtuală a unor edificii dacice, realizarea unui muzeu virtual on-line 3D dedicat civilizației dacice din Munții Orăștiei, realizarea unui catalog care să cuprindă produsele culturale dezvoltate în cadrul proiectului. Prin acest proiect a fost achiziționată aparatură în sumă de 655.000 lei. În anul 2016 acest proiect a fost finalizat, sens în care au fost amenajate și dotate cu mobilier expozițional un spațiu expozițional multimedia, constituit din trei încăperi, capabil să găzduiască expoziții mixte (real și virtual), în cadrul muzeelor partenere din proiect. Acest proiect are o sustenabilitate pe o perioadă de 5 ani, sens în care s-a derulat până în anul 2021.

3. Proiectul complex multidisciplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc (RO-CHER).

Proiectul este finanțat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării, Dezvoltării și Inovării. Finanțarea este nerambursabilă și nu

impune o contribuție financiară proprie a partenerului. Pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane finanțarea este în cuantum de 500.000 lei.

Parteneri: Agenția Spațială ROSA, ICECHIM București, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București.

Perioada de implementare a proiectului este martie 2018 – mai 2021.

Activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane se regăsesc în subproiectele componente din cadrul proiectului complex, respectiv:

- Subproiect 1 – „Monitorizarea obiectivelor din patrimoniul cultural cu ajutorul tehnologiilor spațiale”. Crearea unui serviciu pilot pentru evaluarea și monitorizarea permanentă a stării de conservare a obiectivelor din patrimoniul cultural românesc, inclusiv UNESCO. Participarea în acest proiect implică din partea Muzeului Civilizației Dacice și Romane asigurarea suportului pentru identificarea problemelor cu care se confruntă patrimoniul național, evaluarea produselor generate prin intermediul tehnologiilor satelitare, etc.

- Subproiect 2 – Nanotehnologia – abordare inovativă cu dezvoltarea de materiale și tehnici pentru salvagardarea patrimoniului cultural. Fiind un proiect de aplicare a unor tehnologii avansate, activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de confirmare și testare a materialelor propuse, pe artefacte simulate în condiții de laborator.

- Subproiect 4 – „Promovarea patrimoniului cultural folosind tehnologii actuale de reconstrucție digitală”. Proiectul este de promovare a patrimoniului cultural iar activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de promovare, participare la workshop-uri și manifestații organizate de Consorțiu, eventual de găzduire și organizare a unora dintre ele.

4. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Ardeu – „Cetățuie”, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2015 – 2026, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale, buget local și sponsorizări.

5. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Micia, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

6. Proiect de cercetare arheologică sistematică Cetățile Dacice din Munții Orăștiei (Sarmizegetusa Regia) perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale și cofinanțat în anul 2021 de către Consiliul Județean Hunedoara.

7. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar Ulpia Traiana Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2016 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

8. Proiect de cercetare arheologică sistematică Uroi – Măgura Uroiului, perioada de derulare 2015 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

9. Proiect de cercetare arheologică sistematică în comuna Rapoltu Mare – La Vie, județul Hunedoara, perioada de derulare 2013 – 2024.

10. Proiect de cercetare arheologică sistematică Covasna – Cetatea Zânelor, județul Covasna, perioada de derulare 2019 – 2022.

11. Proiect de cercetare arheologică sistematică în interiorul și în arealul Peșterii Cioclovina cu Apă, comuna Boșorod, județul Hunedoara, perioada de derulare 2019 – 2021.

12. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;
- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;
- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;
- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și

modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea acestuia se va realiza în parteneriat de către Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

13. Proiectul E-cultura

Obiectivul general al proiectului urmărește eficientizarea serviciilor publice urmărite de către Ministerul Culturii și Identității Naționale prin valorificarea potențialului IT &C în procesul de digitizare a patrimoniului cultural mobil, în scopul creșterii accesibilității resurselor culturale pentru publicul larg.

Proiectul are două componente principale:

- Realizarea platformei culturalia.ro
- Digitalizarea patrimoniului mobil.

Proiectul implică 29 de instituții din România (19 muzee, 5 biblioteci, Arhiva Națională de filme, Societatea Română de televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune, Institutul Național al Patrimoniului și vizează următoarele rezultate: 550000 resurse digitalizate și expuse în Biblioteca Digitală a României;

Platformă informatică de tip bibliotecă digitală și catalog partajat (culturalia.ro)

200000 de resurse culturale digitalizate și furnizate către Europeana, biblioteca digitală europeană (europeana.eu)

Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane în cadrul acestui proiect constă în digitizarea de către 5 specialiști din cadrul instituției, a 1500 obiecte de patrimoniu mobil, aflate în gestiunea Muzeului. Perioada de implementare este 01.09.2020 – 12.02.2021.

c). participări la târguri:

1. Participare la Târgul European al Castelelor, ediția a V-a:

În perioada 28 - 29 mai 2021, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat în calitate de expozant la Târgul European al Castelelor -ediția a VI-a.

Târgul European al Castelelor este un eveniment unic în România care dorește să promoveze frumusețea monumentelor istorice din țară și din Europa. Castelele și muzeele din România, participante, se vor prezenta publicului în cadrul unor standuri dedicate, amplasate în Curtea Husarilor (curtea exterioară a Castelului Corvinilor).

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat la acest târg cu un stand propriu, fiind prezentate și distribuite vizitatorilor și participanților la acest

eveniment, materiale publicitare produse de Muzeul Civilizației Dacice și Romane prin intermediul cărora se promovează propriul patrimoniu. Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane la târgul european de la Hunedoara constituie un eveniment important în politica de promovare a patrimoniului deținut, precum și o bună ocazie de extindere a colaborărilor cu parteneri externi.

2.

Orientarea activității profesionale către beneficiari:

În ceea ce privește cercetarea arheologică, cea mai mare pondere a avut-o domeniul arheologiei preventive, arheologii onorând toate solicitările venite din partea unor instituții, firme sau persoane fizice. În cursul anului 2021 arheologii deveni au întocmit numeroase documentații pentru rapoarte de evaluare teoretică, proiecte de supraveghere sau cercetare arheologică preventivă, supravegheri și cercetări arheologice preventive finalizate prin rapoarte de supraveghere, rapoarte de evaluare teren (diagnostic arheologic) sau cercetare arheologică preventivă.

Atât în cadrul proiectelor de arheologie preventivă, cât și ca parte a cercetării științifice cuprinsă în planurile anuale de cercetare individuală, au fost efectuate cercetări de teren (periegheze) în mai multe localități din județul Hunedoara.

Astfel, în anul 2021 proiectele de cercetare arheologică au fost:

• Cercetări arheologice de teren pentru verificarea informațiilor arheologice vechi sau delimitarea de noi situri arheologice (periegheze)

1. Comuna Rapoltu Mare, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil științific), Marius Gheorghe Barbu, Ioana Lucia Barbu, Costin-Daniel Țuțuianu; Perioada: 04-30.06.2021; Obiectiv: Colectare date GPS, delimitare situri, fotografii ale siturilor arheologice.

2. Municipiul Orăștie, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil științific); Perioada: 02-03.06.2021; Obiectiv: Colectare date GPS, delimitare situri, fotografii ale siturilor arheologice.

3. Sat Sântămăria de Piatră, com. Mărtinești și sat Măgura, orașul Călan, jud. Hunedoara; Instituție organizatoare: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca. Colectiv: Gelu Aurel Florea – responsabil științific, Răzvan Adrian Mateescu, Angelica Bălos, Cristina Bodó, Daniel Mihai Cioată, Cătălin Cristescu, Gabriela-Liliana Gheorghiu; Perioada: februarie-martie 2021; Obiectiv: Identificarea, inventarierea și delimitarea orizonturilor multiple de exploatare a calcarului în cariera cunoscută în literatura de specialitate sub numele de Măgura Călanului. Demersul a avut în vedere completarea documentației necesare pentru înscrierea sitului arheologic respectiv pe Lista Monumentelor Istorice din România.

• Cercetări arheologice sistematice

1. Rapoltu Mare, Punct – *La Vie*, comuna Rapoltu Mare, județul Hunedoara; Responsabil științific: Gică Băeștean; Colectiv: Marius Gheorghe Barbu, Ioana Lucia Barbu, Mihaela Maria Barbu, Ioan Alexandru Bărbat, Antoniu Tudor Marc, Costin-Daniel Țuțuianu, Oana Cornelia Tutilă; Perioada: iunie – octombrie 2021; Obiectiv: Cercetarea arheologică a vilei romane și a nivelurilor preistorice.

2. Costești – *Cetățuie*, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Responsabil științific: Răzvan Adrian Mateescu; Colectiv: Gelu Aurel Florea, Liliana-Daniela Mateescu-Suciu, Gabriela-Liliana Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Răzvan-Alin Henț, Ștefan Vasilache, Ovidiu Țentea, Adriana Pescaru; Perioada: iulie 2021.

3. Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Responsabil științific: Răzvan Adrian Mateescu; Colectiv: Gelu Aurel Florea, Liliana-Daniela Mateescu-Suciu, Gabriela-Liliana Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Răzvan-Alin Henț, Ștefan Vasilache, Ovidiu Țentea, Adriana Pescaru. Perioada: august-septembrie 2021.

4. Luncani – *Piatra Roșie*, com. Boșorod, jud. Hunedoara; Responsabil științific: Răzvan Adrian Mateescu; Colectiv: Gelu Aurel Florea, Liliana-Daniela Mateescu-Suciu, Gabriela-Liliana Gheorghiu, Luca Paul Pupeză, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Răzvan-Alin Henț, Ștefan Vasilache, Ovidiu Țentea, Adriana Pescaru. Perioada: septembrie-octombrie 2021.

5. Vețel (*Micia*), comuna Vețel, jud. Hunedoara. Colectivul de cercetare: Responsabil științific: Mihaela Simon, Ionuț Bocan, Cătălina Neagu, Decebal Vleja (Muzeul Național de Istorie a României); Marius Gheorghe Barbu, Ioana Lucia Barbu, Ioan Alexandru Bărbat, Oana Cornelia Tutilă, Costin Daniel Țuțuianu (Muzeul Civilizației Dacice și Romane). Perioada: iulie – septembrie 2021.

• Cercetări arheologice preventive

- Diagnostic arheologic (evaluare teoretică și de teren)

1. Comunele Turdaș, Rapoltu Mare, oraș Geoagiu, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil contract); Proiect: „Modernizare LEA 20 KV IMO Zăvoi – Derivație Turdaș – Boiu – Folt – Cigmău”; Beneficiar: E-DISTRIBUȚIE BANAT S.A.; Întocmire documentație: martie 2021.

2. Comuna Boșorod, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil contract); Proiect: „Modernizare DC57C, L=6500 m, comuna Boșorod, județul Hunedoara”; Beneficiar: Primăria comunei Boșorod; Întocmire documentație: mai 2021.

3. Sat Totești, comuna Totești, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil contract), Antoniu Tudor Marc; Proiect: „Înființare plantație de afin și anexe în localitatea Totești, județul Hunedoara”; Beneficiar: Bebeșelea Vasile; Întocmire documentație: septembrie 2021.

4. Sat Ponor, comuna Pui, județul Hunedoara; Colectiv: Costin-Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioan Alexandru Bărbat; Proiect: „Construire hală procesare miere”; Beneficiar: S.C. REX SOFTWARE S.R.L.; Întocmire documentație: octombrie 2021.

5. Sat Josani, comuna Peștișu Mic, județul Hunedoara; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat (responsabil contract); Proiect: „Construire locuință rezidențială cu regim de înălțime P+M”; Beneficiar: Dămileanu Andrei-Valentin; Întocmire documentație: noiembrie 2021.

6. Municipiul Deva, județul Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina (responsabil contract), Ionuț-Cosmin Codrea, Cătălin Cristescu; Proiect: „Revizuire P.U.Z. zona Cetate Deva – (Amenajare zonă pietonală Piața Cetății și zona adiacentă din municipiul Deva)”, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria municipiului Deva; Întocmire documentație: aprilie 2021.

7. Municipiul Deva, județul Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina (responsabil contract), Ionuț-Cosmin Codrea; Proiect: „Modernizare LEA 20 KV IMO – Zăvoi – ax spre Simeria”, jud. Hunedoara; Beneficiar: E-DISTRIBUȚIE BANAT S.A.;

8. Sat Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina (responsabil contract), Ionuț-Cosmin Codrea; Proiect: „Anexă garaj”, sat Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara;

9. Comuna Gurasada, județul Hunedoara; Colectiv: Bodó Cristina (responsabil contract), Ionuț-Cosmin Codrea; Proiect: „Înființarea rețelei inteligente de distribuție gaze naturale în comuna Gurasada, județul Hunedoara”;

10. Sat Târșa, com. Boșorod, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil contract), Oana Cornelia Tutilă; Proiect: „Anexă pentru exploatație agricolă”, sat Târșa, com. Boșorod, jud. Hunedoara. Beneficiar: S.C. Manage Log S.R.L.. Întocmire documentație: aprilie 2021;

11. Sat Costești, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil contract), Cătălin Cristescu; Proiect: „Locuință, anexe, împrejmuire și amenajare incintă”, sat Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Beneficiar: Ciucian Cătălin Cristian și Ciucian Maria Alina; Întocmire documentație: aprilie 2021.

12. Sat Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil contract); Proiect: „Construire locuință individuală cu regim de înălțime P+1, anexe și bransamente la utilități”, sat Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Beneficiar: Dumitrescu Valentin și Dumitrescu Diana-Maria; Întocmire documentație: august 2021.

13. Comuna Burjuc, județul Hunedoara; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil contract), Cătălin Cristescu; Proiect: „Înființarea rețelei inteligente distribuție gaze naturale în comuna Burjuc, județul Hunedoara”; Beneficiar: Primăria comunei Burjuc, județul Hunedoara; Întocmire documentație: octombrie 2021;

14. Sat Târșa, com. Boșorod, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil contract), Bodó Cristina; Proiect: „Construire anexă la exploatarea agricolă”, sat Târșa, comuna Boșorod, jud. Hunedoara; Beneficiar: Dumitrescu Valentin și Dumitrescu Diana-Maria; Întocmire documentație: octombrie 2021.

15. Sat Sântămăria-Orlea, Comuna Sântămăria-Orlea, jud. Hunedoara; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil contract), Cătălin Cristescu; Proiect: „Amenajare și sistematizare teren aferent clădirii sediu primărie din localitatea Sântămăria-Orlea”, sat Sântămăria-Orlea, comuna Sântămăria-Orlea, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria comunei Sântămăria-Orlea, jud. Hunedoara; Întocmire documentație: ianuarie 2021.

16. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil contract), Antoniu Tudor Marc; Proiect: „Locuință familială, anexă și racorduri la utilități”, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Rusu Petru Vladimir și Rusu Ionela; Întocmire documentație: aprilie 2021.

17. Sat Ciungani, com. Vața de Jos, județul Hunedoara; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil contract), Antoniu Tudor Marc; Proiect: „Antenă Telekom”, sat Ciungani, com. Vața de Jos, județul Hunedoara; Beneficiar: Telekom SA; Întocmire documentație: februarie 2021.

18. Sat Mihăileni, com. Vața de Jos, județul Hunedoara; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil contract), Antoniu Tudor Marc; Proiect: „Antenă Telekom”, sat Mihăileni, com. Vața de Jos, județul Hunedoara; Beneficiar: Telekom SA; Întocmire documentație: februarie 2021.

19. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință individuală, împrejmuire și racord la utilități”, strada Zăvoi, nr. 56A, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Also Business Invest S.R.L.; Întocmire documentație: iulie 2021.

20. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință, împrejmuire și racorduri la utilități”, strada Carierei, FN, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Gorea Nelica; Întocmire documentație: iulie 2021.

21. Sat Peștișu Mic, comuna Peștișu Mic, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Construire locuință, anexe și împrejmuire”, sat Peștișu Mic, comuna Peștișu Mic, jud. Hunedoara; Beneficiar: Mitric Niculae; colectiv: Întocmire documentație: iulie 2021.

22. Sat Almașu Sec, comuna Cârjiți, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință parter și împrejmuire”, sat Almașu Sec, comuna Cârjiți, jud. Hunedoara; Beneficiar: Ciuciu Neculai; Întocmire documentație: iulie 2021.

23. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință unifamilială, împrejmuire, racorduri la utilități și organizare de șantier”, strada Vulcan, nr. 94B, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Iordache Adriana Dana; Întocmire documentație: iulie 2021 .

24. Sat Suseni, comuna Râu de Mori, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Construire pensiune turistică cu regim de înălțime P+1E+M și vile turistice cu regim de înălțime P+M”, sat Suseni, comuna Râu de Mori, jud. Hunedoara; Beneficiar: S.C. Roben S.R.L.; Întocmire documentație: august 2021.

25. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință unifamilială, garaj, terasă acoperită, împrejmuire și racorduri la utilități”, strada Henri Coandă, nr. 12, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Barna Nicolae Cristian; Întocmire documentație: septembrie 2021.

26. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Locuință individuală, împrejmuire și racorduri la utilități”, strada Granitului, nr. 9, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Muste Nicolae Gabriel; Colectiv: Întocmire documentație: septembrie 2021 .

27. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract); Proiect: „Lotizare zonă rezidențială cu locuințe individuale”, zona străzii Coziei, FN, municipiul Deva, jud. Hunedoara; Beneficiar: Podean Ioan Cristian; Întocmire documentație: septembrie 2021.

28. Comuna Zam, jud. Hunedoara; Colectiv: Antoniu Tudor Marc (responsabil contract), Romică Pavel; Proiect: „Înființarea rețelei inteligente de distribuție gaze naturale în comuna Zam, județul Hunedoara”; Beneficiar: Primăria comunei Zam; Întocmire documentație: octombrie 2021.

29. Oraș Simeria, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract); Proiect: „Modernizare și extindere anexă existentă, transformare în service auto și locuință de serviciu”, localitatea Simeria, DJ 700, F.N., județul Hunedoara; Beneficiar: Boldijar Remus; Întocmire documentație: aprilie 2021.

30. Sat Ciopeia, comuna Sântămarie-Orlea, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Amplasare stație sortare, spălare, concasare agregate minerale, racord electric”, sat Ciopeia, comuna Sântămarie-Orlea, județul Hunedoara. Beneficiar: S.C. Cora Invest Group S.R.L.; Întocmire documentație: martie – aprilie 2021.

31. Municipiul Deva, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Locuință Familială cu două apartamente, garaje împrejmuire și racorduri la utilități”, în Municipiul Deva, zona Archia, F.N. jud. Hunedoara; Beneficiar: Goian Mircea Eugen și Goian Aurica; Întocmire documentație: aprilie 2021.

32. Nălați-Vad, oraș Hațeg, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Transformare anexă agricolă în locuință, mansardare, extindere și împrejmuire”, în localitatea Nălați - Vad, oraș Hațeg, F.N. jud. Hunedoara; Beneficiar: Prejban Dorel; Întocmire documentație: aprilie 2021.

33. Sat Josani, comuna Peștișu Mic, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Locuință unifamilială cu regim de înălțime parter, împrejmuire și bransamente la utilități publice”, în localitatea Josani, comuna Peștișu Mic, F.N., județul Hunedoara; Beneficiar: Duinea Petru Gabriel. Întocmire documentație: aprilie – mai 2021.

34. Simeria Veche, oraș Simeria, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Locuință P+M”, în localitatea Simeria Veche, oraș Simeria, F.N., județul Hunedoara; Beneficiar: Oprinca Stela; Întocmire documentație: iunie 2021.

35. Sat Căstău, comuna Beriu, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Parcelare teren în vederea construirii de locuințe”, sat Căstău, comuna Beriu, F.N., CF 63408, CF 63407, CF 63406, jud. Hunedoara; Beneficiar: Damu Isac. Întocmire documentație: iunie – iulie 2021.

36. Sat Ciopeia, comuna Sântămarie-Orlea, județul Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „ Racord electric stație sortare, spălare, concasare agregate minerale”, sat Ciopeia, comuna Sântămarie-Orlea, județul Hunedoara; Beneficiar: S.C. Cora Invest Group S.R.L; Întocmire documentație: august 2021.

37. Oraș Simeria, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Ioan Alexandru Bărbat; Proiect: „Construire cartier rezidențial - MAGNOLIA, oraș Simeria, DJ 700A, F.N., CF 67744, CF 67747, CF 67770, CF 67771, CF 68709, județul Hunedoara”; Beneficiar: Fit Traian, Fit Mihaiu, Fit Zoica, Amarandei Adina, Mayer Paul Andre; Întocmire documentație: iunie – august 2021.

38. Sat Gelmar, oraș Geoagiu, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Proiect: „Amenajare platformă betonată sistem de irigații”, în localitatea Gelmar, oraș Geoagiu, județul Hunedoara; Beneficiar: RDS – Translemn S.R.L.; Întocmire documentație: septembrie 2021.

39. Sat Ohaba Streiului, oraș Călan, jud. Hunedoara; Colectiv: Cristina Mitar (responsabil contract); Proiect: „Amplasare cort evenimente, sat Ohaba Streiului, oraș Călan, faza PUZ.”; Beneficiar: Vatra Marincesc SRL.

40. Sat Ponor, comuna Pui, jud. Hunedoara; Cristina Mitar (responsabil contract); Proiect: „Construire pensiune P+M, cabane P+M, anexe P, împrejmuire teren”, sat Ponor, comuna Pui, jud. Hunedoara, faza PUZ; Beneficiar: Munteanu Robert Călin.

- Supraveghere arheologică

1. Sat Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara; Colectiv: Cristina Bodó (responsabil științific), Ionuț-Cosmin Codrea; Proiect: „Anexă garaj”, sat Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara.

2. Sat Rapoltu Mare, comuna Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea (responsabil științific), Bodó Cristina; Proiect: „Lucrări de restaurare și reabilitare la biserica reformată din Rapoltu Mare”, sat Rapoltu Mare, comuna Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Beneficiar: Parohia Reformată Simeria.

3. Sat Costești, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Răzvan Adrian Mateescu (responsabil științific), Cristina Bodó, Daniel Mihai Cioată, Cătălin Cristescu, Gabriela-Liliana Gheorghiu; Proiect: „Înlocuirea și amplasarea unui acoperiș temporar pentru turnul-locuință 2 din cetatea dacică Costești – *Cetățuie'*”, sat Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Beneficiar: Primăria Orăștioara de Sus. Perioada: iunie 2021.

4. Municipiul Deva, județul Hunedoara; Colectiv: Oana Cornelia Tutilă (responsabil științific), Bodó Cristina, Ionuț-Cosmin Codrea, Cătălin Cristescu, Antoniu Tudor Marc, Romică Pavel; proiect: „Amenajare zonă pietonală Centrul istoric al municipiului Deva”, municipiul Deva, județul Hunedoara; Beneficiar: Primăria Municipiului Deva; Perioada: octombrie 2021- prezent.

5. Sat Gurasada, comuna Gurasada, jud. Hunedoara; Colectiv: Romică Pavel (responsabil științific), Antoniu Tudor Marc, Oana Cornelia Tutilă; Proiect: „Amenajare teren de sport multifuncțional, loc de joacă pentru copii, parcare, alei auto și pietonale, zone verzi amenajate”, sat Gurasada, comuna Gurasada, jud. Hunedoara; Beneficiar: Primăria comunei Gurasada; Întocmire documentație: august 2021.

6. Comunele Vețel, Șoimuș, Vălișoara, Luncoi, Municipiul Brad; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil științific), Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Marius Gheorghe Barbu, Mihaela Maria Barbu, Cristina Bodo, Ionuț Cosmin Codrea, Cristina Maria Mitar, Romică Pavel; Proiect: „Conducta de transport Gaze Naturale Mintia – Brad - Ștei: Etapa I. tronson Mintia – Brad”, jud. Hunedoara; Efectuare teren: 2019-2020; Întocmire documentație: ianuarie 2021.

7. Comuna Sântămărie Orlea, jud. Hunedoara; Colectiv: Cristina Mitar; Întocmire documentație în vederea obținerii autorizației de supraveghere arheologică pentru obiectivul „Înființare plantație afin în comuna Sântămărie Orlea, județul Hunedoara”; Beneficiar: S.C. Agroplant Divers Natur.

- Diagnostic arheologic intruziv

1. Sat Ciopeia, comuna Sântămărie-Orlea, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Perioada: martie – aprilie 2021; Proiect: „Amplasare stație sortare, spălare, concasare agregate minerale,

racord electric”, sat Ciopeia, comuna Sântămărie-Orlea, județul Hunedoara. Beneficiar: S.C. Cora Invest Group S.R.L.

2. Sat Căstău, comuna Beriu, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Perioada: iunie – iulie 2021; Proiect: „Parcelare teren în vederea construirii de locuințe”, sat Căstău, comuna Beriu, F.N., CF 63408, CF 63407, CF 63406”, jud. Hunedoara; Beneficiar: Damu Isac.

3. Oraș Simeria, jud. Hunedoara; Colectiv: Costin Daniel Țuțuianu (responsabil contract), Ioana Lucia Barbu; Ioan Alexandru Bărbat; Perioada: iunie – august 2021; Proiect: „Construire cartier rezidențial - MAGNOLIA, oraș Simeria, DJ 700A, F.N., CF 67744, CF 67747, CF 67770, CF 67771, CF 68709, județul Hunedoara”; Beneficiar: Fit Traian, Fit Mihai, Fit Zoica, Amarandei Adina, Mayer Paul Andre.

4. Sat Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Colectiv: Cătălin Cristescu (responsabil științific); Perioada: august 2021; Proiect: „Construire locuință vacanță, anexă, împrejmuire și bransare la utilități”, sat Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Beneficiar: Horopciuc Denis.

5. Sat Vețel, Săulești, Simeria, județul Hunedoara; Colectiv: Nicolae Cătălin Rișcuța (responsabil științific), Antoniu Tudor Marc; Perioada: martie – aprilie 2021; Proiect: „Relocare/protejare rețele electrice de înaltă tensiune – LEA 400 kV și LEA 110 kV – pentru reabilitarea liniei de frontieră Curtici – Simeria, parte componentă a Coridorului IV pan european pentru circulația trenurilor cu viteză maximă admisă de 160 km/h, tronsonul 3 Gurasada - Simeria”, în localitățile Vețel, Săulești și Simeria, județul Hunedoara; Beneficiar: E-DISTRIBUȚIE BANAT S.A.

- Cercetare arheologică preventivă

1. Sat Rapoltu Mare, comuna Rapolt, jud. Hunedoara; Proiect: „Lucrări de restaurare și reabilitare la biserica reformată din Rapoltu Mare”, sat Rapoltu Mare, comuna Rapoltu Mare, jud. Hunedoara; Perioada: 24 mai – 25 iunie 2021; Beneficiar: Parohia Reformată Simeria; Responsabil științific: Daniela Marcu Istrate; Colectiv: Ionuț-Cosmin Codrea, Bodó Cristina;

2. Sat Târșa, comuna Boșorod, jud. Hunedoara; Proiect: „Anexă pentru exploatare agricolă”, sat Târșa, comuna Boșorod, jud. Hunedoara. Beneficiar: S.C. Manage Log S.R.L. Colectiv: Cătălin Cristescu – responsabil științific; Întocmire documentație: iulie 2021.

3. Sat Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara; Proiect „Capitala Daciei – Muzeu viu al patrimoniului cultural european” – Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a cetății Sarmizegetusa din cadrul sitului arheologic Sarmizegetusa Regia, punct „Dealul Grădiștii”, derulat de Consiliul Județean Hunedoara și finanțat prin programul RO-Cultura, Mecanismul Financiar SEE 2014-2021; Beneficiar: Consiliul Județean Hunedoara; Finanțator: Institutul Național al Patrimoniului; Colectiv: Răzvan Adrian Mateescu – responsabil

științific, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Ovidiu Țentea, Cristina Bodó, Cătălin Cristescu, Gabriela-Liliana Gheorghiu, Paul Pupeză, Daniel Mihai Cioată, Ștefan Vasilache; Întocmire documentație: noiembrie 2021.

4. Oraș Simeria, sit *La Vie*; Proiect: „Construire locuință de serviciu – parțial D+P, DJ 700, F.N.”, oraș Simeria, județul Hunedoara; Beneficiar: Boldijar Remus; Colectiv: Ioan Alexandru Bărbat, Ioana Lucia Barbu, Daniel Costin Țuțuianu, Antoniu Tudor Marc.

În anul 2021 personalul de specialitate al instituției a participat la o serie de manifestări științifice naționale și internaționale, majoritatea desfășurate online. Astfel, specialiștii din cadrul instituției au participat cu lucrări din diverse domenii în funcție de tematica dezbaterii științifice. Prin participarea la astfel de manifestări, s-a demonstrat valoarea activității specialiștilor, precum și caracterul științific al instituției Muzeale.

- **Rapoarte de cercetare și comunicări prezentate la manifestări științifice naționale și internaționale:**

1. Ioan Alexandru Bărbat, Participare doctori în Istorie la evaluarea Scolii Doctorale de Istorie a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia de către Aracis, 21 septembrie 2021, orele 13-15, Conferință online.

2. Ioan Alexandru Bărbat, *Locuirea Starčevo-Criș târzie din situl Șoimuș-Teleghi, jud. Hunedoara. Aspecte ale cronologiei relative și absolute*, Sesiunea de comunicări științifice: *Multiculturalitate și Patrimoniu Istoric în Transilvania*, ediția a XIII-a, Muzeul Municipal „Ioan Raica”, Sebeș, 15 octombrie 2021.

3. Bodó Cristina, *Descoperiri dacice din comitatul Hunedoara în atenția Societății de Istorie și Arheologie a comitatului Hunedoara*, Simpozionul *Arhitectură. Restaurare. Arheologie*, București, aprilie 2021.

4. Ionuț-Cosmin Codrea, Bodó Cristina, *Biserica reformată din Rapoltu Mare. Cercetări arheologice preventive din anul 2021*, Sesiunea de Comunicări Științifice a Muzeului Municipal „Ioan Raica” Sebeș, ediția a XIII-a, Sebeș, septembrie 2021.

5. Ionuț-Cosmin Codrea, *Aspecte din istoria unui monument puțin cunoscut: Mănăstirea franciscană de la Baia de Criș în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, Simpozionul *Arhitectură. Restaurare. Arheologie*, București, aprilie 2021.

6. Răzvan Mateescu, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Daniel Cioată, Gabriela Gheorghiu, Emanuel Mălinescu, Nogyi Edmond, Ovidiu Țentea, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, *Fortificația de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia. Cercetările arheologice din anul 2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

7. Răzvan Mateescu, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Gabriela Gheorghiu, Nogyi Edmond, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Alin Henț, Paul Pupeză, *Fortificația de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia. Cercetările arheologice sistematice din anii 2020-2021*, Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

8. Răzvan Mateescu, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Nica Ciubotaru, Emanuel Mălinescu, Alin Henț, Sorin Zgăvârdean, Cristina Bodó, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, Ștefan Vasilache, *Cercetările arheologice sistematice de la Lunca – Piatra Roșie, campania 2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

9. Oana Cornelia Tutilă, *Bijuterii de aur de la Micia din colecția muzeului de vechean*, comunicare la Conferințele CSIA-CD, Universitatea de Vest din Timișoara, 10.04.2021 (desfășurată on-line).

10. Oana Cornelia Tutilă, *Despre împrejurimile Miciei. Deva în epocă romană*, comunicare la Simpozionul național Arheologie și existență. *In memoriam Doina Benea*, Universitatea de Vest din Timișoara, 24-25.06.2021 (desfășurată on-line).

11. Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, *O cutiuță ceramică dintr-un complex Hallstattian de la Simeria Veche, județul Hunedoara*, la Sesiunea de comunicări științifice „Multiculturalitate și Patrimoniu Istoric în Transilvania”, ediția a XIII-a, Sebeș, 15 octombrie 2021 (desfășurată on-line).

12. Mihaela Simion, Marius Barbu, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, Mihaela Barbu, Decebal Vleja, Ionuț Bocan, *Micia - Western Necropolis. Preliminary consideration*, la Conferința internațională *Borders and Communities in Central and South-Eastern Europe*, Timișoara, 16-17 martie 2021.

13. Mihaela Simion, Cătălina Neagu, Ioana Lucia Barbu, Oana Cornelia Tutilă, Marius Barbu, Ionuț Bocan, Decebal Vleja, Costin Daniel Țuțuianu, Ioan Alexandru Bărbat, *Micia - Campania de cercetări arheologice 2020-2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29-30 octombrie 2021 (desfășurată on-line).

14. Bodó Cristina, Codrea Ionuț Cosmin, *The History and Archaeology Society of Hunedoara County at the Beginning of the 20th Century*, la conferința internațională „We should not, however, think that we are pioneers”. Museums on Troubled Waters In the Past and Today, Szeged (10-11 noiembrie 2021) (desfășurată on-line).

15. Codrea Ionuț Cosmin, Bodó Cristina, *Magna Curia, from Castle to Museum*, la conferința internațională „We should not, however, think that we are pioneers”. Museums on Troubled Waters In the Past and Today, Szeged (10-11 noiembrie 2021) (desfășurată on-line).

16. Georgeta Deju – 15 august 2021, Săcărâmb, Simpozionul „Protopopul greco-catolic Vasile Coloși, un corifeu al Școlii Ardelene”, ediția a IV-a, cu comunicarea *Însemnări de pe „bătrânele” cărți românești: cititori și proprietari*.

17. Georgeta Deju – 10-11 septembrie 2021, Deva, Conferința cu prezență fizică *Județul Hunedoara. Studii de istorie locală*, Deva, organizată de Casa de Cultură „Drăgan Muntean” Deva și Muzeul Național Brukenthal, cu comunicarea *File de jurnal: Zile augustine de Valeriu Bora*.

18. Daniel I. Iancu – 10-11 septembrie 2021, Conferința cu prezență fizică *Județul Hunedoara. Studii de istorie locală*, Deva, organizată de Casa de Cultură „Drăgan Muntean” Deva și Muzeul Național Brukenthal, cu comunicarea *Monumente*

și cruci de eroi din județul Hunedoara. Câteva considerații despre simbolistica acestora.

19. Georgeta Deju – 28-29 octombrie 2021, Conferința on-line „Cuvânt și imagine în producția de carte din spațiul european (sec. XV-XX)”, organizată sub egida Academiei Române de către Biblioteca Academiei din Cluj cu ocazia *Zilelor Academice Clujene*, cu comunicarea: *Reconstituirea unei biblioteci nobiliare hunedorene: familia Kenderesi din Sălașu de Sus (ctt. Hunedoara).*

20. Daniel I. Iancu – 28-29 octombrie 2021, Conferința on-line „Cuvânt și imagine în producția de carte din spațiul european (sec. XV-XX)”, organizată sub egida Academiei Române de către Biblioteca Academiei din Cluj cu ocazia *Zilelor Academice Clujene*, cu comunicarea: *Județul Hunedoara. Repere vizuale în volumele publicate de-a lungul secolelor XVI-XX.*

21. Georgeta Deju – 4-5 noiembrie 2021, Conferința on-line „Bibliologie și patrimoniu cultural național”, ediția a XV-a, organizată de către Universitatea „1 Decembrie 1918 din Alba Iulia (Facultatea de Istorie și Filologie, Departamentul de Istorie, Arheologie și Muzeologie) și Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, cu comunicarea *Biblioteca Parohiei romano-catolice din Băița, județul Hunedoara (secolele XIX-XX).*

22. Iancu I. Daniel – Prelegere online, la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia despre *Patrimoniul rural. Arhitectură și credință. Propuneri de cercetare*, în calitate de lector invitat, în data de 11 mai 2021.

23. Iosif Vasile Ferencz - XLII National Conference on Calorimetry, Thermal Analysis and Applied Thermodynamics January, 27 - 28 2021, Udine, Italy, secțiunea poster, cu prezentarea: *Comparative thermal and hyphenated analysis of different mortars samples from Deva region*, în colaborare cu D. Vlase, G. Vlase, P. Sfârloagă, D. Micle și T. Vlase

24. Iosif Vasile Ferencz - The 20th International Colloquium of funerary archaeology Graves, Cenotaphs and Votive Deposits of Weapons in Europe - Bronze and Iron Ages, Târgu Jiu, Gorj County (Romania), 7th-10th October 2021, cu comunicarea: *Graves with La Tène weapons and fluid cultural identities. New discoveries from south-western Transylvania*, în colaborare cu Aurel Rustoiu

25. Iosif Vasile Ferencz - Conferința națională „Județul Hunedoara. Studii de istorie și de cultură locală” – Deva, 10-11 septembrie 2021, cu comunicarea: *Muzeul și orașul. La începuturile muzeului din Deva*

26. Iosif Vasile Ferencz - Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, ediția a LV-a, 29-31 octombrie 2021, cu comunicarea: *Ardeu - Cetățuie, Campania 2020*

27. Iosif Vasile Ferencz - Simpozionul Internațional *In Memoriam Constantin și Hadrian Daicoviciu*, cea de-a XLVII-a ediție (ediție on – line), 24 – 26 noiembrie 2021, cu comunicarea: *Râșnițele și interpretarea lor. Cazul celor descoperite la Ardeu (com. Balșa, jud. Hunedoara)*, În colaborare cu Pall-Both Diandra-Natalia

28. Iosif Vasile Ferencz - Sesiunea științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, Continuitate și Independență în istoria poporului român”, 25– 26

noiembrie 2021, la Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, cu comunicarea: *Noi artefacte celtice descoperite în sud-vestul Transilvaniei*

29. Iosif Vasile Ferencz - Colocviul științific cu tema „*Arheologia perioadei de trecere de la epoca târzie a fierului la epoca romană în Dacia: contacte și conflicte în secolele I-II p. Chr.*” organizat în cadrul Sesiunii Anuale de Comunicări Științifice a MNCR, desfășurat online în data de 10 decembrie 2021, cu comunicarea: *Secvențe ale unor confruntări militare la Ardeu, la începutul secolului II p. Chr Din perspectiva unor descoperiri arheologice.*

30. M. Egri, M. McCarty, A. Rustoiu, A. Drăgan, M. Pușcaș, A. C. Căsălean, A. V. Georgescu – *Villa rustica de la Oarda-Bulza – elemente de arhitectură și tehnici constructive*, Zilele Academice Clujene 2021. 50 de ani de cercetări la Potaissa. Simpozionul Național „*Arheologia în Transilvania. De la cercetarea de teren la interpretare*”, Cluj-Napoca, 21 octombrie 2021.

31. M. Egri, M. McCarty, A. Rustoiu, A. Drăgan, M. Pușcaș, A. C. Căsălean, A. V. Georgescu, *Villa rustica de la Oarda-Bulza – campaniile 2019-2021*, Sesiunea Științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român” MNUAI, Alba Iulia, 25-26 noiembrie 2021.

În anul 2021, rezultatele cercetării științifice au fost valorificate prin publicare sau predate spre publicare a unor rapoarte de cercetare, note, lucrări, articole și studii în reviste de specialitate, după cum urmează:

Anuarul științific *Sargetia*, *Acta Musei Devensis*, cu tradiție îndelungată, (apărută în anul 1937) în anul 2021 a ajuns la numărul XII Seria Nouă, urmând a fi editat în anul 2022 și cuprinde articole din domenii: Arheologie, Istorie, Istoria Culturii, Numismatică, Etnografie, Recenzii și Note de Lectură, de o înaltă calitate științifică, trecute prin filtrul unei comisii alcătuită din specialiști recunoscuți național și internațional.

Alături de Anuarul Muzeului, în anul 2021 au fost publicate sau predate spre publicare următoarele:

1. Ioan Alexandru Bărbat, Marius Gheorghe Barbu, *An Archaeological Note about an Eneolithic Stone Pendant Discovered in Tărtăria-Pietroșița (Săliște Commune, Alba County)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020, p. 79-103.

2. Ioan Alexandru Bărbat, *The Prehistoric Artefacts from Orșova in the Collections of the Former History and Archaeology Society of Hunedoara County, Romania*, în vol. ed. Călin Timoc, Vladimir Petrović, *DIERNA - an Ancient City Lost in the Waters of the Danube. Documentary and Archaeological Contributions*, Cluj-Napoca, 2021, *în curs de apariție*.

3. Ioan Alexandru Bărbat, Tudor-Liviu Tămaș, Simona Cîntă Pânzaru, *Greenstone Beads in the Early Neolithic of Central Transylvania? An Interdisciplinary*

Approach to Study a Small Prehistoric Adornment Discovered in Lunca Târnavei, Romania, în Banatica, 31/I, 2021, în curs de apariție.

4. Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, †Eugen Iaroslavschi, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, Răzvan Mateescu, Bodó Cristina, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Punct: Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România – campania 2020*, București, 2021, p. 94-98.

5. Răzvan Mateescu, Bodó Cristina, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Gabriela Gheorghiu, *The limestone quarry from Măgura Călanului*, în *Acta Musei Napocensis*, 58, I, 2021, în curs de apariție.

6. Oana Cornelia Tutilă, *Despre un cercel din aur de la Cârjiți, jud. Hunedoara*, în *Sargetia SN*, XII, 2021, în curs de apariție.

7. Antoniu Tudor Marc, Nicolae Cătălin Rîșcuța, Iosif Vasile Ferencz, *Un pumnal din bronz de la Ardeu*, în *Sargetia S.N.*, XII, 2021, în curs de apariție.

8. Marius Gheorghe Barbu, Mihaela Simion, Ioana Lucia Barbu, Daniel Costin Țuțuianu, Mihaela Maria Barbu, *Un mormânt cu elemente militare descoperit recent la Micia*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020 (apariție 2021), p. 127-138.

9. Daniel Costin Țuțuianu, „*Arheologia depozitelor*”. *O fibulă digitată „slavă” Werner II C păstrată în colecțiile muzeului din Deva*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020 (apariție 2021), p. 139-150.

10. Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Marius Gheorghe Barbu, Bodó Cristina, *O figurină ceramică din așezarea culturii Wietenberg de la Uroi – Sighet (județul Hunedoara) – Piesă de joc sau obiect ritual?*, în *Sargetia*, XI, S.N., 2020, apariție 2021, p. 11-32.

11. Georgeta Deju, Florin Bogdan, *Două exepmlare ale Slujebnicului tipărit la Venetia în 1554 în colecții transilvănene*, în *Satu Mare. Studii și Comunicări*, XXXVI, 2020, p. 11-18.

12. Diana Pantea, *Fine ceramics of Batiz from the Decorative Art Collection of the Museum of Dacian and Roman Civilization*, în *Brukenthal. Acta Musei*, XV.2, 2020, p. 289-306.

13. Monica Dușan, *Sân-giorgiul, obiceiuri și practici magico-religioase specifice începutului de an pastoral*, în *Miorița*, nr. 27, Deva, 2021, p. 7-19.

Ștefan Viorel Papp, Recenzia „Cristian Sandache, *Nostalgia Sfântului Ștefan. Ungaria, maghiarii ardeleni și problema Transilvaniei (1919-1947)*, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2019”, în *Sargetia*, S.N., XI, 2020, p. 529-532.

14. Georgeta Deju, *Private Libraries from the Hunedoara County: The Corvin Castle (XVII-th century)* în *Corviniana*, 2021 (sub tipar).

15. Monica Dușan, *Ignatul, obiceiuri și tradiții cu rădăcini milenare, specifice solstițiului de iarnă*, în *Sargetia*, XI (XLVII), Deva, 2021 (sub tipar).

16. Monica Dușan, *Chipul jupâniței Ana*, Ed. Pim, Iași, 2021, nuvele cu tematică istorică și etnografică din zona Zarandului.

17. I. V. Ferencz -Recenzie: Aurel Rustoiu, *Archaeological explorations of magic and witchcraft in Iron Age Transylvania*, Cluj-Napoca, ed. Mega, 2019, 301 p., 61 Fig., în *Ephemeris Napocensis* XXX/2020 p 317-319.
18. I. V. Ferencz, *Craftsmanship and identity. Tools and utensils in La Tène graves from the Eastern Carpathian Basin*, în *Musaios XXIII*, Buzău 2020, p. 221-234, în colaborare cu A. Rustoiu.
19. I. V. Ferencz, *Descoperiri arheologice din a doua epocă a fierului în zona satului Vețel, jud. Hunedoara*, sub tipar, în *Sargetia S.N. XI/2020*, p. 53-68.
20. I. V. Ferencz, Cronică de expoziție: *Olfactiv: mirodenii, rășini, parfumuri și miresme. Din antichitate, până în epoca modern*, sub tipar, în *Sargetia S.N. XI/2020*, p. 503-509.
21. I. V. Ferencz, *In Memoriam Dr. Némethi János 22.11.1939 – 07.11.2020*, în *Sargetia S.N. XI/2020*, p. 535-543.
22. I. V. Ferencz, *Un mestesug pierdut în Munții Metaliferi*, în *Miorița XXVII/2021*, p. 92-101.
23. I. V. Ferencz, *Ardeu - Cetățuie, Campania 2020*, în CCA, Campania 2020, Sibiu 2021, p. 42-43, în colaborare cu Mihai Cristian Căstăian, Dorel Micle, Adrian Cătălin Căsălean, Ionuț Socol, Andreea Drăgan.
24. I. V. Ferencz, *Comparative thermal and hyphenated analysis of different mortars samples from Deva region*, în curs de apariție, în *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry (JTAC)*, în colaborare cu Gabriela Vlase Dan Vlase, Paula Sfirloaga*, Dorel Micle, Titus Vlase, Gabriela Ursuț, Florin Manea.
25. I. V. Ferencz, *Noi artefacte celtice descoperite în sud-vestul Transilvaniei*, în curs de apariție, în volumul *In Memoriam Dr. Némethi János*, Satu Mare 2021.
26. I. V. Ferencz, *Graves with La Tène weapons and fluid cultural identities. New discoveries from south-western Transylvania*, în curs de apariție în actele *The 20th International Colloquium of funerary archaeology Graves, Cenotaphs and Votive Deposits of Weapons in Europe - Bronze and Iron Ages*, Târgu Jiu, Gorj County (Romania), 7th-10th October 2021, în colaborare cu Aurel Rustoiu.
27. I. V. Ferencz, *Aspecte ale economiei în cetatea dacică de la Ardeu Dovezi arheologice ale procesării cerealelor*, în curs de apariție, în vol. A. Zanoci, M. Băț (EDS) „Economie și mediu în spațiul tiso-nistean în epoca fierului / Economy and Environment in the Iron Age in the Tisza-Dniester region”, în colaborare cu Pall-Both Diandra-Natalia.
28. I. V. Ferencz, *Un pumnal preistoric de la Ardeu*, în curs de apariție” în *Sargetia S.N. XII/2020*, în colaborare cu M. Antoniu-Tudor și C. N. Rișcuța
29. *Metodologia de restaurare și conservare a bronzului arheologic. Studiu de caz*. Anuarul Muzeului de Artă Tulcea DOBROART V/2021 (Ioana Popițiu, Mihaela Beceanu)
30. Recenzie la Ioan Sicoe, *Povești și întâmplări de la Valea Verde*, Deva, Editura Karina, 2021 în *Miorița*-revistă de etnografie și folclor, nr. XXVII, 2021, pp. 136-138 (Dumitru-Cătălin Rogoianu)

31. „Acțiuni ale Legiunii de Jandarmi Hunedoara legate de internarea supușilor străini în Lagărul de la Tg. Jiu”, în *Tyragetia*, vol. XV (XXXI)/2022, Chișinău-revistă BDI (Dumitru-Cătălin Rogojanu)

32. Dicționar: Stănel Ion, Al. Valentin Ștefănescu, Geoge Marcu, Vasile Mărculeț, Valentina Bilcea, Elena Hrușcovschi, Gherghina Boda, Mirică Vrînceanu, Stan Stoica, Lămîița Șerban, *Personalități străine care au marcat istoria României. Din antichitate până în secolul XX*, Ed. Meronia, București, 2021.

33. „Femei hunedorene în cercetarea minieră a Universității din Petroșani”, în vol. colectiv al Conferinței internaționale *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, Iași-Chișinău, 2021, pp. 72-77 (Gherghina Boda)

34. „Horele și petrecerile momârlanilor”, în *Revista de Etnologie și Culturologie*, vol. XXIX, Chișinău, 2021, pp. 72-77 (Gherghina Boda)

35. „Costumul popular românesc – expresie a vieții social-economice și artistice”, în revista de etnografie și folclor *Miorița*, nr. 27/2021, pp. 50-59 (Gherghina Boda)

36. „Evenimente expoziționale relatate în presa vremii (1902-1905)”, în *Collegium Mediense VIII. Comunicări științifice XX/2021*, pp. 87-91 (Gherghina Boda)

37. „Acțiuni ale Legiunii de Jandarmi Hunedoara legate de internarea supușilor străini în Lagărul de la Tg. Jiu”, în *Tyragetia*, vol. XV (XXXI)/2022, Chișinău (Gherghina Boda)

38. Recenzie - Gabriela-Mariana Luca (editor coordonator), Diana Boc-Sînmărghișan (co-editor), *Al 5-lea locatar: SARS-CoV-2 și Eu-Celălalt. Jurnalul primului an de maturitate*, Vol. I, Timișoara: Editura „Victor Babeș”, 2021. 237 p., în *Revista de Etnologie și Culturologie*, vol. XXIX, 2021, pp. 143-144 (Gherghina Boda)

39. Recenzie - Varvara Buzilă (coord.), *Etnografie muzeală*, Chișinău: Tipografia Lexon-Prim, 2020. 272 p., în revista de etnografie și folclor *Miorița*, nr. 27/2021, pp. 139-141 (Gherghina Boda)

40. Recenzie - Valentina Ursu, Natalia Grădinaru, *Patrimoniul etnografic* (Suport de curs), în Chișinău, 2021, pp. (Gherghina Boda)

41. Marius Gheorghe Barbu, *O bază de coloană de la Micia*, în: *Banaticaa*, 30, I, 2020, (aparitie 2021), p. 393–398.

42. Marius Gheorghe Barbu, *Un capitel doric de la Micia*, în: *Oltenia Studii și comunicări. Arheologie-Istorie*, XXVII, 2020, (apărut 2021), p. 156–159.

43. Marius Gheorghe Barbu *Elemente de coloană descoperite recent în localitatea Vețel, jud. Hunedoara*, în *Arheovest IX*, în curs de apariție

44. I. H. Crișan, F. Medeleț, I. Andrițoiu, *Cetatea dacică de la Cugir. Arhiva săpăturilor arheologice (1977 – 1991)*, Vol. 1, Ed. A. Rustoiu, A. C. Căsălean, A.-V. Georgescu, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, ISBN: 978-606-020-173-1.

45. A. C. Căsălean, *Cetatea dacică de la Cugir. Habitat și teritoriu*, Vol. 2, Ed. Aurel Rustoiu, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, ISBN: 978-606-020-172-4.

46. A. Rustoiu, M. E. Egri, A. M. Drăgan, G.-D. Balteș, G. T. Rustoiu, A. C. Căsălean, I. V. Ferencz, A.-V. Georgescu, E. B. Ciută, C. Șuteu, T. Borșan, M. Pușcaș, M. Musteață, N. Ciubotaru, D-N. Pall-Both, *Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba. Punct: Bulza - villa rustica de la Oarda-Bulza*, Cronica cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 207-210, ISSN 2343 – 919X.

47. A. Rustoiu, M. E. Egri, A. M. Drăgan, G.-D. Balteș, G. T. Rustoiu A. C. Căsălean, I. V. Ferencz, A.-V. Georgescu, E. B. Ciută, C. Șuteu, T. Borșan, M. Pușcaș, M. Musteață, N. Ciubotaru, D-N. Pall-Both, *Sâncraia, oraș Aiud, jud. Alba. Punct: Darvaș*, Cronica cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 255-257, ISSN 2343 – 919X.

48. M. Căstăian, A. C. Căsălean, *Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Centrul vechi; Str. N. Iorga; Str. N. Bălcescu; Str. G. Coșbuc; Str. O. Goga; Str. Cetății; Str. Stadionului; Str. Dacilor*, Cronica cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 219-223, ISSN 2343 – 919X.

49. În curs de publicare: A. C. Căsălean, *Recenzie: Aurel Rustoiu, Archaeological explorations of magic and witchcraft in Iron Age Transylvania*, Ed. MEGA, Cluj-Napoca, 2019, 301 p., 61 figuri în text (ISBN: 978-606-020-027-7), în *Sargetia XI (S.N.)*, 2020, p. 429-436.

50. A. C. Căsălean, *Order in disorder. Some perspectives about the Late Iron Age habitat at Cugir fortress*, *Ephemeris Napocensis*, XXXI, 2021.

3.

Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse:

Potrivit obiectului de activitate, competențelor și structurii sale de organizare, Muzeul are următoarele funcții principale:

- constituirea științifică, administrarea, conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal;
- cercetarea științifică, evidența, documentarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal;
- punerea în valoare a patrimoniului muzeal în scopul cunoașterii, educării și recreerii.

În anul 2021 strategia activității cultural-științifice a Muzeului Civilizației Dacice și Romane a constat în următoarele direcții de acțiune:

- valorificarea expozițională a patrimoniului arheologic prin expoziția permanentă de arheologie amenajată la Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa;

- valorificarea expozițională a colecției de științele naturii prin expoziția permanentă amenajată în Palatul Magna Curia;

- valorificarea expozițională a patrimoniului memorialistic prin expozițiile permanente amenajate la Muzeul Memorial „Aurel Vlaicu”, Casa Memorială „Drăgan Muntean” și Casa - Muzeu „Avram Iancu” din Baia de Criș;

- îmbunătățirea valorificării patrimoniului propriu și dezvoltarea relațiilor de colaborare în vederea realizării unui program cuprinzător și diversificat de expoziții temporare;

- diversificarea activităților culturale educative prin inițierea unor programe și proiecte educaționale în spiritul unei noi deschideri către publicul beneficiar;

- protejarea, conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural mobil și integrarea în circuitul național și internațional prin participarea la expoziții itinerante;

- îmbogățirea calitativă a activității de cercetare științifică și de valorificare a acesteia;

- promovarea permanentă a imaginii muzeului, ca parte componentă a valorilor și tradițiilor hunedorene;

- promovarea permanentă a patrimoniului cultural în mediu virtual prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo) și Museums of the World, Google Arts and Culture.

➤ **Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural aflat în gestiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane:**

Opera de protejare a patrimoniului cultural mobil are în vedere ansamblul de măsuri menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, conservarea, asigurarea securității, întreținerea, prepararea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului muzeal în vederea asigurării accesului democratic la cultură și a transmiterii acestui patrimoniu generațiilor viitoare.

În acest sens, în cursul anului 2021, s-a realizat restaurarea și conservarea preventivă curativă de bunuri de patrimoniu, prin laboratorul propriu al instituției, după cum urmează:

- Restaurare materiale anorganice: metal - 159 obiecte pe suport metalic (bronz, fier, plumb), ceramică- 36 obiecte.

- Restaurare materiale organice – restaurare carte veche - restaurare 1794 pagini
- Moralis Cristiana Ex scriptura sacra, Veneția, 1772 nr. inventar 15659- 520 pagini; - Molitvetnic , Râmnic, 1782 nr. inv. 19535 -728 pagini; - Periodice Nemzeti Tarsalkodo nr. inv. 676, 36 pagini; - Catavasier , Blaj, 1762 nr.inv. 19500, 510 pagini;- Casetă Bijuterii, 1744(înveliș, piele, interior carton).

- Restaurare materiale anorganice – ceramică 36 de obiecte.

Au fost întocmite: 81 fișe de restaurare , din care 21 fișe – ceramică, 60 fișe – metal.

La acestea se adaugă operațiuni de spălare și curățare, selectare și triere a materialului arheologic, ceramică și metal provenit de pe Șantierul arheologic sistematic și de salvare susținute de specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane:

- efectuarea de operațiuni de curățire umedă aplicată materialului arheologic-ceramică, tegule- provenit din șantierul de cercetare preventivă de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia ,campania 2021- 23 de cutii

- sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, asamblare a materialului arheologic: ceramică, tegule, provenit în urma cercetării preventive, campania 2020 la obiectivul „Calea Ferată de mare viteză” din situl roman Micia – 24 de saci

- operațiuni de curățire umedă a fragmentelor ceramice provenite din șantierul arheologic sistematic de la Micia, 2021 – 10 pungi, precum și a materialului ceramic și râșnițe din situl arheologic de la Rapoltu Mare, „ Șeghi”

- **Protejarea, spațiilor expoziționale**, echipamentelor și a sediilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane de pe teritoriul județului, în cursul anului 2021, s-a realizat prin acțiunile de reabilitare a acestora efectuându-se diverse lucrări de reparații interioare și exterioare.

- **Expunerea obiectelor din patrimoniul muzeal** se realizează prin activitatea expozițională a muzeului atât prin expozițiile de bază cât și prin expozițiile tematice temporare. Astfel, există în permanență preocuparea ca piesele din patrimoniul muzeal să aibe un mediu expozițional corespunzător, respectându-se în acest sens, normele legale în vigoare.

- **Asigurarea condițiilor de pază**, securitate și monitorizare 24h/zi a patrimoniului cultural aflat în gestiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, se realizează prin:

- montarea sistemelor de securitate cu monitorizare 24h/zi prin sisteme video și digitale, stocate într-o bază de date;

- crearea condițiilor de securitate conform legislației în vigoare privind obiectele depozitate în depozitul subteran al castelului Magna Curia cât și în depozitul aflat la parterul Corpului Administrativ (iluminat, aparatură de măsură a umidității în depozite, dulapuri speciale pentru Carte Veche).

➤ **În vederea îndeplinirii funcției de cercetare**, muzeul efectuează cercetări științifice în domeniul istoriei, arheologiei și muzeologiei prin investigarea monumentelor arheologice, vestigiilor istorice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională cu scopul tezurării, conservării, dezvoltării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice și publice. Sferele principale de activitate ale muzeului sunt axate pe: cercetări științifice în domeniul arheologiei, istoriei, muzeologiei; efectuarea săpăturilor arheologice; achiziționarea, colectarea, evidența științifică și conservarea bunurilor culturale; valorificarea științifică și publică a patrimoniului; activitatea expozițională în țară și peste hotare; elaborarea și publicarea lucrărilor științifice și a materialului de promovare a instituției.

Direcțiile principale în domeniul cercetării ale muzeului sunt:

- Cercetarea, conservarea, protejarea și valorificarea științifică a patrimoniului istorico-cultural în dimensiunile unui dialog național și internațional; - Cercetarea problemelor majore ale muzeologiei contemporane în context local, regional, internațional;

- Sistematizarea, documentarea științifică a colecțiilor de patrimoniu, dezvoltarea și perfecționarea permanentă a sistemului informațional, a Bazei de date a patrimoniului muzeal;

- Valorificarea publică a colecțiilor muzeale prin expunere, organizând demersuri expoziționale naționale și internaționale. Direcțiile de cercetare nominalizate sunt dictate de nivelul de cunoaștere și cercetare a unor probleme de istorie, muzeologie și arheologie; de necesitatea cercetării și promovării permanente în plan național și internațional a valorilor culturale pe care le posedă muzeul, de utilitatea asigurării unui dialog științific continuu cu comunitatea științifică din țară și de peste hotare.

➤ **Includerea Muzeului Civilizației Dacice și Romane în circuitul cultural național și european.**

- **Participarea la manifestări științifice naționale și internaționale, desfășurate on-line:**

În cursul anului 2021, specialiștii muzeului au participat la 20 manifestări naționale și internaționale desfășurate on-line, unde au fost prezentate 31 comunicări și rapoarte de cercetare.

- **Participarea la expoziții internaționale** realizate în colaborare cu instituții muzeale:

- Expoziția temporară itinerantă *Le Mystère Mithra : Plongée au cœur d'un culte romain*, Mariemont, Belgia, contract cu Muzeul Regal din Mariemont - piesa împrumutată relief mitraic ajurat.

- Expoziția internațională *Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane*, organizată la Madrid, contract cu Muzeul National de Istorie a României, la care Muzeul Civilizației Dacice și Romane a împrumutat 12 piese: aplica bronz aurit Medusa, aplica bronz aurit Menada, două placute de aur, statueta marmura Diana, statueta marmura Mithras Petrogenitus, statueta bronz Mercurius, statueta bronz Isis, relief marmura Silvanus, monument gresie Rapirea Europei, pilastru soldat, fragment inscripție.

- **Evenimente culturale la nivel european**

- Participare la Târgul European al Castelelor, ediția a VI-a, în perioada 28 - 29 mai 2021,

- **Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane** în colaborare cu instituții muzeale, universitare și a administrației publice locale și centrale la proiecte cu finanțare locală, guvernamentală și europeană:

- Proiectul Ruta Împăraților Romani; - Proiectul Când viața cotidiană antică devine patrimoniu UNESCO. Scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor dacice din Munții Orăștiei; - Proiectul complex multidisciplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc (RO-CHER); -

Proiectul de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Ardeu – „Cetățuie”, com. Balșa, jud. Hunedoara; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic Micia, com. Vețel, jud. Hunedoara; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică Cetățile Dacice din Munții Orăștiei (Sarmizegetusa Regia); - Proiectul de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar Ulpia Traiana Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică Uroi – Măgura Uroiului; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică în comuna Rapoltu Mare – La Vie, județul Hunedoara; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică Covasna – Cetatea Zânelor, județul Covasna; - Proiectul de cercetare arheologică sistematică în interiorul și în arealul Peșterii Cioclovina cu Apă, comuna Boșorod, județul Hunedoara; - Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara; - Proiectul E-cultura.

- **Promovarea unor proiecte proprii cu finanțare locală**

- Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu; - Proiectul privind intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa; - Proiectul expozițional „Ipostaze medievale pe domeniul Cetății Regale Deva”.

Aceste proiecte vor fi cuprinse în Lista de investiții din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al instituției pe anul 2022.

➤ **Continuarea finanțării** din bugetul Muzeului Civilizației Dacice și Romane în vederea asigurării semnalizării prin marcarea și inscripționarea monumentelor istorice, indicarea zonei căilor de acces spre monumentele istorice, situri și puncte muzeale prin panouri indicatoare și benzi.

➤ **Asigurarea finanțării** din bugetul propriu în funcție de alocările bugetare repartizate de Consiliul Județean Hunedoara, a sumelor necesare desfășurării activității de cercetare arheologică sistematică în cadrul siturilor arheologice aflate în administrarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane, cât și a publicațiilor de specialitate.

➤ **Continuarea demersului** întreprins în anul 2018, de obținere a statutului de muzeu județean de importanță națională pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

C.	Organizarea, funcționarea instituției și propuneri de restructurare și/sau de reorganizare, pentru mai buna funcționare, după caz:
-----------	---

1.	Măsurile de organizare internă:
-----------	--

Ca măsuri de reglementare internă menționăm:

- actualizarea Procedurilor operaționale privind controlul managerial intern conform Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice;

- modificarea Statului de funcții, a Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

În exercitarea atribuțiilor sale managerul instituției, în anul 2021 a emis 144 decizii dintre care, pe perioada absenței din instituție a Managerului 9 decizii au avut ca obiect delegarea de atribuții ale Managerului către Director iar 9 decizii au avut ca obiect delegarea de atribuții ale Managerului către șef serviciu.

În principal, ca urmare a modificărilor legislative intervenite în domeniul financiar și resurse umane, au fost emise decizii care au vizat:

- constituirea comisiilor de concurs și soluționare contestații pentru ocupare posturi vacante; - constituire comisii evaluare piese - constituirea comisiilor de recepție a serviciilor și produselor achiziționate; - constituirea comisiilor pentru inventarierea patrimoniului Muzeului Civilizației Dacice și Romane; - reglementarea efectuării muncii suplimentare; - acordarea tranșei de vechime.

2.	Propuneri privind modificarea reglementărilor interne:
-----------	---

În perioada raportată, propunerile privind modificarea unor reglementări interne au fost analizate, după caz, în organismele colegiale ale instituției, respectiv Consiliul de Administrație și Consiliul științific, fiind aprobate prin hotărârile emise de acestea.

Modificarea unor reglementări interne a intervenit și ca urmare a modificării actelor normative ce reglementează domeniul de activitate a instituției.

➤ În cadrul Muzeului este organizat și funcționează Consiliul de Administrație, ca organ deliberativ de conducere. Atribuțiile specifice și domeniului de activitate al acestuia sunt stabilite în Regulamentul de organizare și funcționare al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 259/2019 și sunt următoarele:

- decide direcțiile de dezvoltare ale Muzeului;
- aprobă programele și proiectele de cercetare muzeografice și istorice;
- stabilește prioritățile în investiții, aprobă planul de dotări generale și cel de reparații capitale și curente;
- aprobă proiectul bugetului de venituri și cheltuieli;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara bugetul anual de venituri și cheltuieli;
- aprobă Agenda culturală a instituției;
- aprobă planul de expoziții permanente și temporare ale Muzeului;
- aprobă colaborările muzeului cu alte instituții din țară și străinătate;
- aprobă sau respinge pentru întregul personal dreptul la cumul de funcții în alte instituții, în condițiile legii, în situația în care programele de lucru se suprapun;
- analizează și aprobă măsuri de pază, securitate, protecție contra incendiilor, precum și orice alte măsuri de protejare a publicului și a bunurilor Muzeului în diverse situații specifice;
- analizează și soluționează sesizările primite din partea salariaților și care au legătură cu condițiile generale de administrare și funcționare a Muzeului;
- aprobă constituirea de colecții muzeale pe domenii;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara taxele de intrare în Muzeu, de fotografiere și filmare și stabilește sistemul prin care se fac vânzările prin stand;
- propune spre aprobare Consiliului Județean Hunedoara organigrama, statul de funcții, precum și Regulamentul de Organizare și Funcționare ale instituției;
- aprobă Regulamentul Intern;
- răspunde de respectarea prezentului regulament, precum și a oricăror alte norme și normative specifice;

- aprobă măsurile tehnice și organizatorice necesare pentru asigurarea securității și pentru conservarea patrimoniului general al Muzeului și urmărește modul de aplicare a lor;

- aprobă deplasările în străinătate în interes de serviciu ale personalului Muzeului;

- aprobă organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, precum și metodologia de organizare a concursurilor, data și componența nominală a comisiilor de examinare;

- aprobă orarul de vizitare a Muzeului pentru public.

În perioada de referință Consiliul de Administrație a funcționat și și-a exercitat atribuțiile specifice astfel încât s-a întrunit într-un număr de 6 ședințe în care au fost emise 14 hotărâri.

➤ Ca organism colegial, în cadrul instituției este organizat și funcționează Consiliul Științific, organ de specialitate alcătuit din specialiști de profil, cu rol consultativ în domeniul cercetării științifice, organizării sau structurării serviciilor, colecțiilor muzeale și activităților culturale.

Consiliul Științific sprijină Managerul și Consiliul de Administrație în toate problemele importante ale desfășurării activității instituției iar atribuțiile specifice și domeniului de activitate al acestuia sunt stabilite în Regulamentul de organizare și funcționare al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 259/2019 și sunt următoarele:

- Dezbate programele științifice anuale și de perspectivă ale Muzeului, propunând măsuri organizatorice, bugete și materiale pentru punerea lor în aplicare; sprijină și alte programe de interes pentru instituție;

- Avizează programele și proiectele de cercetare muzeografice și istorice;

- Examinează proiecte muzeologice și formulează aprecieri;

- Se pronunță asupra ponderilor și activităților instituției și specialiștilor săi în domenii de importanță majoră ca: orientarea cercetărilor de teren și noile achiziții de bunuri de patrimoniu, starea colecțiilor și măsurilor ce se impun, diversitatea modalităților de valorificare a patrimoniului de obiecte, date și informații, formarea profesională a personalului, tematica tipăriturilor și publicațiilor, relații de specializare, congrese, cercetări în echipe cu cercetători străini etc.;

- Avizează bunul de tipar pentru toate tipăriturile apărute sub egida muzeului;

- Face evaluări periodice asupra contribuției compartimentelor și specialiștilor acestora la dezvoltarea vieții științifice, cultural, economice și organizatorice a muzeului;

- Se pronunță asupra atribuțiilor incluse în fișele de post ale personalului de specialitate al muzeului;

- Analizează, aprobă sau respinge planul editorial al anuarului Sargeția;
- Propune numărul de posturi de cercetători, pe funcții și grade profesionale;
- Propune Metodologia de concurs pentru ocuparea posturilor de cercetători științifici;
- Aprobă conținutul probelor de concurs pentru posturile de cercetători științifici;
- Se pronunță asupra direcțiilor și planurilor de cercetare științifică în privința organizării sau structurării serviciilor, colecțiilor muzeale și activităților culturale (Legea Muzeelor și colecțiilor nr. 311/2003, Art. 28 alin.1).
- Se pronunță asupra materialelor înscrise pe ordinea de zi prin avizarea acestora favorabil sau nefavorabil, hotărând în acest sens.

În perioada de referință Consiliul Științific a funcționat și și-a exercitat atribuțiile specifice astfel încât s-a întrunit într-un număr de 7 ședințe în care au fost emise 13 hotărâri.

Nu au existat modificări ale limitelor de competențe în cadrul conducerii în anul 2021.

4.	Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare):
-----------	---

- FLUCTUAȚIA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE:

În cursul anului 2021, în cadrul instituției a fost un caz de încetare a contractului individual de muncă prin pensionarea doamnei CRIȘAN VOICHIȚA - Referent de specialitate, Grad I la Compartimentul Buget, Financiar, Contabilitate și a avut loc angajarea doamnei MORAR ANCA IOANA.

- LISTA NOMINALĂ CU PARTICIPANȚII LA CURSURI ÎN ANUL 2021

Nr. crt.	Denumire curs	Numele participant
1.	EVALUATOR COMPETENȚE PROFESIONALE (COR 242405)	RUS MARIUS GABRIEL
2.	EXPERT ACCESARE FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE EUROPENE (COR 242213)	RUS MARIUS GABRIEL
3.	MANAGER PROIECT	RUS MARIUS GABRIEL
4.	AVERTIZARE DE INTEGRITATE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ	RUS MARIUS GABRIEL

- EVALUAREA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE:

Pentru perioada 01.01.2021-31.12.2021, potrivit prevederilor legale în materie, au fost efectuate 80 de evaluări pentru personalul instituției.

- CONCURSURI

Nr.crt.	Numele și prenumele candidatului	Funcția pentru care candidează	Locul de muncă
1.	MORAR ANCA IOANA	Referent de specialitate, Grad I	Compartimentul Buget, Financiar, Contabilitate

- PROMOVAREA PERSONALULUI DIN INSTITUȚIE ÎN ANUL 2021

Nr. Crt.	Numele și Prenumele	Funcția /Gradul pentru care s-a susținut examenul de promovare	Locul de muncă
1.	ȘTEFAN CĂLIN IONEL	Analist, studii superioare, gradul IA	Serviciul Resurse Umane, Salarizare, Informatică, Administrativ
2.	IVAN SORIN	Desenator artistic, studii superioare, gradul I	Secția de Restaurare, Investigații, Conservare Deva
3.	ȚURCANU ISABELLA ALICE	Consilier juridic, studii superioare, gradul IA	Compartimentul Juridic
4.	RUS MARIUS GABRIEL	Conservator, studii superioare, gradul IA	Compartimentul Evidență Deva.
5.	CĂRĂBEȚ DORIN	Referent de specialitate, studii superioare, gradul I	Compartimentul Științele Naturii Deva

- SANȚIONARE: - În cursul anului 2021, nu au fost cazuri.

5.	Măsurile luate pentru gestionarea patrimoniului instituției, îmbunătățiri/refuncționalizări ale spațiilor:
-----------	---

Politica managerială a manifestat o continuă preocupare pentru buna gestionare a patrimoniului cultural, pe tot parcursul anului 2021 fiind derulate o serie de proiecte și programe ce au vizat următoarele segmente:

- Restaurare materiale anorganice: metal - 159 obiecte pe suport metalic (bronz, fier, plumb), ceramică- 36 obiecte.

- Restaurare materiale organice – restaurare carte veche - restaurare 1794 pagini
- Moralisa Cristiana Ex scriptura sacra, Veneția, 1772 nr. inventar 15659- 520 pagini; - Molitvetnic , Râmnic, 1782 nr. inv. 19535 -728 pagini; - Periodice Nemzeti Tarsalkodo nr. inv. 676, 36 pagini; - Catavasier , Blaj, 1762 nr.inv. 19500, 510 pagini;- Casetă Bijuterii, 1744(înveliș, piele, interior carton).

- Restaurare materiale anorganice – ceramică 36 de obiecte

Au fost întocmite: 81 fișe de restaurare, din care 21 fișe – ceramică, 60 fișe – metal.

La acestea se adaugă operațiuni de spălare și curățare, selectare și triere a materialului arheologic, ceramică și metal provenit de pe Șantierele arheologice sistematice și de salvare susținute de specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane:

- efectuarea de operațiuni de curățire umedă aplicată materialului arheologic-ceramică, tegule- provenit din șantierul de cercetare preventivă de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia ,campania 2021- 23 de cutii

- sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, asamblare a materialului arheologic: ceramică, tegule, provenit în urma cercetării preventive, campania 2020 la obiectivul „Calea Ferată de mare viteză” din situl roman Micia – 24 de saci

- operațiuni de curățire umedă a fragmentelor ceramice provenite din șantierul arheologic sistematic de la Micia, 2021 – 10 pungi, precum și a materialului ceramic și râșnițe din situl arheologic de la Rapoltu Mare, „Șeghi”

În cursul anului 2021 au fost întocmite 5 dosare privind propuneri de clasare bunuri de patrimoniu în categoria Tezaur, după cum urmează:

Nr. crt.	Nr. adresa înaintare și data	Total dosare	Număr piese propuse pentru categoria Tezaur	Domeniul	Fișe întocmite de	Bunuri expertizate de
1.	Nr. 214 din 20 ianuarie 2021	1	1	Arheologie (Diplomă militară epocă romană)	Mitar C.M.	Pescaru A.

2.	Nr. 2914 din 20 iulie 2021	4	4	Arheologie (expoziție Madrid)	Tutilă O.C.	Simion M.
----	----------------------------	---	---	-------------------------------	-------------	-----------

• La nivelul Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt constituite 50 de colecții care au fost inventariate la termenele prevăzute în legislația în domeniu în vigoare, după cum urmează:

NR. CRT	DENUMIRE COLECTII	NR. PIESE	VALOARE COLECȚII	GESTIONAR	DATA INVENTARIERII
1	COLECTIA AMFIBIENI SI REPTILE	1790	18,28	CARABET DORIN	29.03.2019
2	COLECTIA COLIOPTERE DEVA	30579	325,50	CARABET DORIN	29.03.2019
3	COLECTIA IMPRESIUNI FOLIARE FOSILE	531	17,83	CARABET DORIN	29.03.2019
4	COLECTIA LEPIDOPTERE DEVA	10913	6.729,11	CARABET DORIN	29.03.2019
5	COLECTIA MAMIFERE DEVA	128	15,57	CARABET DORIN	29.03.2019
6	COLECTIA MOLUSTE ACTUALE DEVA	2492	63, 80	CARABET DORIN	29.03.2019
7	COLECTIA MOLUSTE FOSILE DEVA	1731	577,34	CARABET DORIN	29.03.2019
8	COLECTIA MINERALOGIE DEVA	1083	4.590,96	CARABET DORIN	29.03.2019
9	COLECTIA NEVERTEBRATE DEVA	53	0,73	CARABET DORIN	29.03.2019
10	COLECTIA PASARI	571	10,89	CARABET DORIN	29.03.2019
11	COLECTIA PESTI	134	1,61	CARABET DORIN	29.03.2019
12	COLECTIA VERTEBRATE FOSILE I DINOZAURI DEVA	1782	2.050,65	CARABET DORIN	29.03.2019
13	COLECTIA VERTEBRATE FOSILELE II DINOZAURI DEVA	2020	24, 81	CARABET DORIN	29.03.2019
14	COLECȚIA BOTANICA DEVA	11672	1.676,10	CARABET DORIN	29.03.2019
15	BIBLIOTECA STIINTELE NATURII DEVA	4556	3.570,58	CARABET DORIN	29.03.2019

16	COLECTIA ARHEOLOGIE	31	608.360,00	STANCESCU ROXANA	08.07.2020
17	COLECTIA ARHEOLOGIE SARMIZEGETUSA	32706	1.094.158,00	BAESTEAN GICA	30.11.2020
18	COLECTIA ARME	316	183.570,23	TUTUIANU COSTIN	31.03.2021
19	COLECTIA MEDIEVALA DEVA(INEL)	1	30,00	TUTUIANU COSTIN	31.03.2021
20	COLECTIA ARTA DECORATIVA	510	180.588,58	PANTEA DIANA	17.11.2020
21	COLECTIA ARTA GRAFICA	289	47.614,50	PANTEA DIANA	17.11.2020
22	COLECTIA ARTA PICTURA	810	1.104.424,15	PANTEA DIANA	17.11.2020
23	COLECTIA SCULPTURA	37	96.400,00	PANTEA DIANA	17.11.2020
24	COLECTIA CARTE VECHE	79	285.041,00	DEJU GEORGETA	INV. 2021
25	CARTE VECHE NECLASATA- RESTAUR.CEASLOV	2	7.050,00	DEJU GEORGETA	INV 2021
26	CASA MEMORIALA CRISAN-CUSTODIE	83	845,00	DUSAN CECILIA	16.06.2020
27	COLECTIA ETNOGRAFIE SI ISTORIE BRAD	1370	34.991,88	DUSAN CECILIA	16.06.2020
28	COLECTIA LAPIDARIUM- SUBSOL	94	815,11	URECHEAT GRIGORE	31.03.2021
29	COLECTIA LAPIDARIUM - EXPOZITIE DEVA	369	442.321,00	URECHEAT GRIGORE	31.03.2021
30	COLECTIA ARHEOLOGIE DEVA	7265	133.275,43	URECHEAT GRIGORE	31.03.2021
31	COLECTIA EFEMERIDE	1371	758,00	RUS MARIUS - GABRIEL	30.06.2019
32	COLECTIA ISTORIE CONTEMPORANA	12.1667	33.487,00	RUS MARIUS- GABRIEL	30.06.2019
33	COLECTIA ISTORIE MODERNA	2947	88.387,00	RUS MARIUS- GABRIEL	30.06.2019
34	COLECTIA ISTORIE MEDIE	106	4.310,00	RUS MARIUS - GABRIEL	30.06.2019

35	BUST HOREA, CLOSCA SI CRISAN	1	1,00	RUS MARIUS-GABRIEL	30.06.2019
36	COLECȚIA PIPE	695	891,00	RUS MARIUS-GABRIEL	12.02.2019
37	COLECȚIA ETNOGRAFIE ORASTIE-CUSTODIE	2045	33,56	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
38	COLECȚIA ETNOGRAFIE SI INSTALATII ORASTIE	2867	48.227,26	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
39	COLECȚIA ICOANE PE STICLA SI LEMN ORASTIE	70	44.206,15	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
40	COLECȚIA ISTORIE SI ARHEOLOGIE ORASTIE	2901	6.304,86	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
41	COLECȚIA NUMISMATICA ORASTIE	1287	1.312,51	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
42	COLECȚIA ICOANE PE STICLĂ ȘI LEMN ORĂȘTIE	70	44.206,15	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
43	COLECȚIA BIBLIOTECA DOC. ORĂȘTIE	4708	1.288,39	BOGDAN IUSTINA	Inv. 2021 28.02.2022
44	COLECȚIA LAPIDARIUM DEVA	108	25.102,99	MITAR CRISTINA	31.03.2021
45	COLECȚIA MEDALISTICA	270	24.131,50	STROIA ADRIAN	12.11.2020
46	COLECȚIA NUMISMATICA DEVA	17788	1.604.779,32	STROIA ADRIAN	12.11.2020
47	COLECȚIA TEZAU	141	131.678,00	STROIA ADRIAN	12.11.2020
48	COLECȚIA MEMORIALA CASA A.IANCU(BAIA DE CRIS)	107	3.858,00	OPRISA MARIOARA	14.05.2020
49	COLECȚIA MEMORIALA AUREL VLAICU	94	5.008,00	POPESCU ANGELA	20.05.2020
50	COLECȚIA CARTE CURENTA (BIBLIOTECA DEVA)	28141	370.391,74	PAPP ȘTEFAN VIOREL	Inv 2021 30.05.2022

Inventarierea, evaluarea și înregistrarea în contabilitate a pieselor arheologice a continuat și în anul 2021.

De asemenea, la nivelul instituției s-a realizat inventarierea bunurilor de natura obiectelor de inventar și a mijloacelor fixe, precum și a elementelor de activ și pasiv ale instituției cu ocazia încheierii exercițiului financiar.

Anual sunt reanalizate spațiile deținute, atât din punct de vedere al necesarului impus de evoluția activității instituției muzeale, cât și mai ales ținând cont de prevederile imperative ale legislației actuale în domeniul protejării patrimoniului mobil și imobil.

În urma acestor analize s-a relevat necesitatea reamenajării și redimensionării spațiilor de expunere a pieselor care fac obiectul expozițiilor temporare, de depozitare a patrimoniului mobil, a spațiilor afectate circuitului administrativ și al publicului vizitator, precum și obligativitatea separării celor trei funcții, de protejare și conservare a patrimoniului aflat în depozit, circuitul de vizitare și spațiile destinate birourilor.

Acțiunile de reabilitare a spațiilor expoziționale și a sediilor aparținând Muzeului Civilizației Dacice și Romane de pe teritoriul județului au constituit și în anul 2021 o prioritate, de calitate a acestora depinzând și calitatea demersului expozițional sau a celorlalte activități, științifice, educaționale sau cotidiene. Astfel, s-au efectuat diverse lucrări de reparații interioare și exterioare, precum și cosmetizări exterioare ale spațiului la Complexul muzeal de la Țebea.

6.

Măsuri luate în urma controalelor, verificării/auditării din partea autorității sau a altor organisme de control în perioada raportată:

➤ INSPECTORATUL PENTRU SITUAȚII DE URGENTĂ IANCU DE HUNEDOARA AL JUDEȚULUI HUNEDOARA

NOTA DE CONTROL nr. 3217906/28.01.2021 încheiată cu prilejul controlului privind verificarea respectării normelor de apărare împotriva incendiilor la exploatarea instalațiilor aferente construcțiilor. La capitolul III au fost consemnate următoarele la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva:

- Conform art. 7.23.2 lit b pct 2 și art. 7.23.7.2 lit e din I 17/2011 nu se asigură dotarea cu iluminat de securitate pentru evacuarea utilizatorilor conform normativului, la schimbarea de direcție, etaj 1 în zona matrită pentru clădirea Magna Curia din Deva.

MĂSURILE LUATE PENTRU REMEDIEREA NEREGULILOR consemnate și transmiterea către I.S.U. „IANCU DE HUNEDOARA” cu adresa 467/09.02.2021 :

A fost suplimentat cu 3 (trei) lămpi de securitate pentru evacuarea utilizatorilor, la schimbarea de direcție în zona matrită din clădirea Magna Curia din Deva.

NOTA DE CONTROL nr. 3218065/10.06.2021 încheiată cu prilejul controlului efectuat de ISU Hunedoara privind verificarea dispozițiilor de apărare împotriva incendiilor la unitățile de cultură, cu ocazia evenimentului ”Noaptea muzeelor” din data de 12.03.2021 . Nu au fost lăsate măsuri.

➤ INSPECTORATUL TERITORIAL DE MUNCĂ HUNEDOARA

NOTA DE CONTROL nr. 86522/15.01.2021 încheiată cu prilejul controlului privind verificarea respectării măsurilor Legii 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, cu noul coronavirus SARS-COV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă. Nu au fost lăsate măsuri.

➤ RAPORTUL DE AUDIT PUBLIC- „Evaluarea sistemului de prevenire a corupției, 2021” cu nr. 10193/16.06.2021

Au fost duse la îndeplinire următoarele recomandări:

- Recomandarea nr. 1 - „Managerul va dispune elaborarea unei proceduri privind conflictul de interese”, a fost îndeplinită prin elaborarea procedurii de sistem; - Recomandarea nr. 2 - „Managerul va dispune elaborarea/actualizarea procedurilor existente și cuprinderea prevederilor referitoare la înființarea, completarea și păstrarea registrului pentru menținerea evidenței, în scris, a consultațiilor oferite și a recomandărilor formulate de către persoanele responsabile către angajații care au solicitat consultanță în materia conflictelor de interese”, a fost îndeplinită, prin completarea procedurii de sistem cuprinsă la punctul nr. 1; - Recomandarea nr. 3 - „Participarea la instruirii pe tema conflictelor de interese”, a fost îndeplinită prin elaborarea unui material transmis prin e-mail tuturor angajaților; - Recomandarea nr. 4 - „Realizarea evaluării personalului cu privire la cunoașterea dispozițiilor legale în materia conflictelor de interese”, a fost îndeplinită prin elaborarea unui chestionar de opinie, on-line, prin google forms; - Recomandarea nr. 5 - „Actualizarea codului de conduită al personalului Muzeului Civilizației Dacice și Romane cu privire la incompatibilități”, a fost îndeplinită, prin actualizarea acestuia; - Recomandarea nr. 6 - „Actualizarea procedurii existente PS 01 etică și integritate”, a fost îndeplinită prin completarea și actualizarea măsurilor referitoare la incompatibilități; - Recomandarea nr. 7 - „Participarea la instruirii pe tema incompatibilităților și diseminarea informațiilor tuturor salariaților”, a fost îndeplinită prin elaborarea unui material transmis prin e-mail tuturor angajaților; - Recomandarea nr. 8 - „Evaluarea periodică a personalului cu privire la cunoașterea prevederilor legale în materie de incompatibilități și consemnarea rezultatului acesteia”, a fost îndeplinită prin elaborarea unui chestionar de opinie, on-line, prin Google Forms; - Recomandarea nr. 9 - „Completarea Regulamentului intern/Codului de conduită prin introducerea tuturor prevederilor legislative referitoare la interdicția post-angajare (pantouflage)”, a fost îndeplinită, prin actualizarea Regulamentului intern; - Recomandarea nr. 10 - „Elaborarea unei proceduri documentate de sistem privind prevenirea și gestionarea situațiilor privind interdicția post-angajare (pantouflage), a fost îndeplinită, prin elaborarea procedurii de sistem privind Pantouflage-ul; - Recomandarea nr. 11 - „Desemnarea unei persoane responsabile cu monitorizarea situațiilor de pantouflage, a fost îndeplinită, prin emiterea managerului a Deciziei nr. 77/2021.

D.	Evoluția situației economico-financiare a instituției:
-----------	---

1.	Analiza datelor financiare din proiectul de management corelat cu bilanțul contabil al perioadei raportate:
-----------	--

- Situația economico-financiară a instituției

Situația financiară furnizează date despre situația patrimoniului la finele anului 2021, precum și situația plăților efective și a cheltuielilor efective, a creditelor angajate și a celor bugetare individuale. Situația financiară este întocmită în conformitate cu Legea contabilității nr. 82/1991, republicată și completată ulterior, Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, OMFP nr. 629/2009, OMFP nr. 3265/2019, OMFP nr. 1/2020, OMFP nr. 1536/15.12.2021 cuprinzând Normele metodologice privind încheierea exercițiului bugetar 2021.

- Execuția bugetară a perioadei raportate

- bugetul de venituri (subvenții/alocații, surse atrase/venituri proprii);

- lei -

	Aprobat	Realizat	Încasat	De Încasat
TOTAL VENITURI	7.761.000	7.549.207	7.528.384	50.000
Venituri proprii	690.000	750.762	729.939	50.000
Subvenții	7.071.000	6.798.445	6.798.445	-

Comparativ cu perioada anterioară, situația realizării veniturilor este redată în tabelul de mai jos:

- lei -

Categorii	Prevăzut	Realizat	Prevăzut	Realizat
	2020	2020	2021	2021
1. Venituri totale, din care:	8.019.500	7.619.351	7.761.000	7.549.207
- venituri proprii	1.257.500	856.351	690.000	750.762
- subvenții	6.762.000	6.762.000	7.071.000	6.798.445

Bugetul de cheltuieli (personal: contracte de muncă/convenții/contracte încheiate în baza legilor speciale; bunuri și servicii; alte cheltuieli; proiecte cu finanțare; cheltuieli de capital)

Bugetul total al instituției este divizat pe următoarele capitole bugetare:

a). *bugetul cheltuieli de personal* – include cheltuieli salariale în bani (salarii de bază, indemnizații, sporuri), cheltuieli salariale în natură (vouchere de vacanță) și contribuția asigurătorie pentru muncă;

b). *bugetul de cheltuieli pentru bunuri și servicii* – include cheltuieli legate de întreținere și funcționare, bunuri de natura obiectelor de inventar, reparații curente, deplasări, cărți și publicații, pregătire profesională, protecția muncii, alte cheltuieli cu bunuri și servicii;

c). *bugetul de alte cheltuieli* – include cheltuieli legate de acțiunile cu caracter științific și social-cultural; sume aferente persoanelor cu handicap neîncadrate;

d). *bugetul proiectelor finanțate* – include cheltuieli legate de realizarea proiectului complex cu titlul „Proiect complex multidisciplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc” - Acronim RO-CHER – finanțare de la bugetul de stat;

e). *bugetul cheltuielilor de capital* – prevăzut conform anexelor de la buget

Situația realizării bugetului de cheltuieli, pe subcapitole bugetare, se prezintă astfel:

Nr. crt.	Subdiviziune bugetară	Credite bugetare (mii lei)	Plăți aprobate (mii lei)	Plăți efectuate (mii lei)	Procent(%) plăți realizat
	TOTAL	7.761,00	7.528,38	7.528,38	100%
I	Cheltuieli de personal, din care:	5.724,50	5.511,76	5.511,76	100%
	- chelt. salariale în bani și natură	5.598,50	5.390,48	5.390,48	100%
	- contribuția asig.de muncă	126,00	121,28	121,28	100%
II	Cheltuieli pentru bunuri și serv.	1.855,60	1.839,00	1.839,00	100%
III	Alte cheltuieli	149,90	146,62	146,62	100%
IV	Proiecte cu finanțare	31,00	31,00	31,00	100%
V	Cheltuieli de capital	0,00	0,00	0,00	0,00%

Comparativ cu perioada anterioară, situația realizării bugetului de cheltuieli este redată în tabelul de mai jos:

- lei -

Categorii	Prevăzut 2020	Realizat 2020	Prevăzut 2021	Realizat 2021
1.Cheltuieli totale, din care:	8.019.500	7.618.351	7.761.000	7.528.383
- cheltuieli de personal	5.680.000	5.545.467	5.724.500	5.511.767
- cheltuieli de funcționare	2.119.500	1.883.834	2.005.500	1.985.616
- cheltuieli de dezvoltare	220.000	189.050	31.000	31.000

- date comparative de cheltuieli (estimări și realizări) în perioada raportată:

Programul	Denumirea proiectului	Devizul estimat (lei)	Devizul realizat (lei)
Program expoziții temporare	Exponatul lunii	0	0
	„Miresmele primăverii”	0	0
	„Povestea hârtiei”	0	0
	Miniexpoziții organizate în cadrul Shopping City –Deva	14.820	14.800
	„Sub vremi”	0	0
	„Dantela - îndemânare și rafinament”	0	0
	„Mărturii preistorice în zona Orăștiei”	0	0
	„Lucrări de Artă Contemporană din Colecția Sorin Costina”	0	0
	Istorie și tradiție pe valea superioară a Crișului Alb	0	0
	„Anima”	0	0
	Afganistan – chipuri ale războiului.Armata română în teatrele de operațiuni	5.000	4.900
„Interferențe”	0	0	

	„Restituiri istorice 2021” Obiecte restaurate în Laboratorul de restaurare al MCDR în anul 2021	0	0
	„Dacii din zona capitalei Regatului Dac”	0	0
	Zilele icoanei, ediția a X-a, 2021 – „Patrimoniu contemporan, imaterial, universal”	0	0
	„Poezia frunzei”	0	0
	„Colecția de pipe de lut a MCDR Deva”	0	0
	„Salonul de iarnă – Ediția a V-a”	0	0
Program evenimente cultural educaționale	„Târgul European al Castelelor”	0	0
	„Noaptea muzeelor”: expoziții, întâlnire cu poeții populari, demonstrații meșteșuguri la Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad	0	0
	„Noaptea Muzeelor”- Deva	0	0
	„Sărbătoarea iei - Sânzienele”: manifestare dedicată iei populare; reconstituirea obiceiului de Sânzienae; recital de poezie al poezilor populari din zona Brad	0	0
	„Omagiarea personalității lui Aurel Vlaicu”	180	179
	„Ateliere de vacanță”: ateliere de pictură pe sticlă, de pictură pe piatră, de olărit	0	0
	Întâlniri lunare ale scriitorilor brădeni și din împrejurimi	0	0
	Zilele porților deschise la toate siturile unde MCDR desfășoară cercetări arheologice sistematice	0	0
	„Under History”	0	0
	„Ziua patrimoniului”	0	0
	„Proiectul Muzeul E-Smart” în colaborare cu E-smart English School – în limba română și engleză	0	0

	„Spurius, ghidul virtual al lumii romane”, 2019 – 2022	0	0
	„Viața ...în cca 5 minute” pe canalul youtube al MCDR.	0	0
	„Lumina din veșnicie” - manifestare comemorativă, la 40 de zile de la înveșnicirea PS Părinte Gurie	0	0

- Gradul de acoperire din surse atrase/venituri proprii a cheltuielilor instituției (%):

Gradul de acoperire din venituri proprii a cheltuielilor instituției pentru anul 2021 este de **9,696 %**.

Veniturile proprii realizate din activitatea de bază, specifică instituției pe categorii de tarife practicate

- bilete intrare muzeu: 476,45 mii lei;
- vânzare material publicitare: 46,29 mii lei;
- taxă foto si filmare: 0,18 mii lei;
- contracte de cercetare arheologică, istorică: 176,29 mii lei;
- taxă închiriere spațiu expozițional: 0,00 mii lei;

- Gradul de creștere a surselor atrase/veniturilor proprii în totalul veniturilor (%);

- **În anul 2021 veniturile proprii realizate au fost în sumă de 750.762 lei.**

- Ponderea cheltuielilor de personal din totalul cheltuielilor

Angajații instituției(personal de specialitate, administrativ și de întreținere) sunt plătiți din bugetul aprobat de Consiliul Județean Hunedoara.

Indicatori economici privind cheltuielile de personal prevăzuți și realizați:

Buget total aprobat (mii lei)	Cheltuieli de personal aprobat (mii lei)	Cheltuieli de personal realizat (mii lei)	Ponderea în cadrul bugetului	Media cheltuielilor pe angajat pe an (mii lei)	Venitul mediu brut lunar pe un angajat (mii lei)
7.761,00	5.724,50	5.511,76	71,02%	68,05	5,74

În anul 2021 nu au fost efectuate cheltuieli de capital.

- **Gradul de acoperire a salariilor din subvenție (%);**

Gradul de acoperire a salariilor din subvenție este 100%.

2.	Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției din următorul tabel:
-----------	---

Nr. crt.	Indicatori de performanță	Perioada evaluată
1.	Cheltuieli pe beneficiar (subvenție + venituri - cheltuieli de capital)/ nr. de beneficiari La încheierea exercițiului financiar a anului 2021, rezultă o cheltuială pe beneficiar, după cum urmează: Subvenție 6.798.445 lei + venituri 750.762 lei – cheltuieli de capital 0,00 lei: nr.total de beneficiari 167.487 (din nr.total de 167.487, beneficiari virtuali sunt 115.486)= 45,07 lei	01.01.2021 - 31.12.2021
2.	Fonduri nerambursabile atrase 31.000 lei – Proiect complex multidiscplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc(RO-CHER)	01.01.2021 - 31.12.2021
3.	Număr de activități educaționale = 22 desfășurate on-line	01.01.2021 - 31.12.2021
4.	Număr de apariții media (fără comunicate de presă) = 139	01.01.2021 - 31.12.2021
5.	Număr de beneficiari neplătitori = 115.732	01.01.2021 - 31.12.2021
6.	Număr de beneficiari plătitori = 51.755	01.01.2021 - 31.12.2021
7.	Număr de expoziții/Număr de reprezentații/Frecvența medie zilnică Număr de expoziții = 12 cu frecvență lunară (Exponatul Lunii) și trimestrială	01.01.2021 - 31.12.2021
8.	Număr de proiecte/acțiuni culturale = 34 la sediu și 82 desfășurate on-line	01.01.2021 - 31.12.2021
9.	Venituri proprii din activitatea de bază = 699.212 lei	01.01.2021 - 31.12.2021
10.	Venituri proprii din alte activități – surse atrase – Proiect RO-CHER = 31.000 lei	01.01.2021 - 31.12.2021

E.	Sinteza programelor și a planului de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin proiectul de management:
-----------	--

Se realizează prin raportare la:

1.	Viziune:
-----------	-----------------

Viziunea managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-a concentrat în jurul unor axe prioritare și care vor fi dezvoltate pe toată perioada de management, respectiv, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil și mobil, precum și a patrimoniului arheologic aflat în gestiunea instituției; cercetarea științifică, evidența, documentarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal; creșterea vizibilității publice a muzeului în România și încurajarea de colaborări menite să promoveze patrimoniul cultural atât la nivel național cât și internațional.

În ansamblu, programul de activitate al Muzeului Civilizației Dacice și Romane, urmărește permanent eficientizarea, prin diversificare și îmbunătățiri calitative și cantitative ale activităților, a viziunii strategice a instituției în privința protejării, conservării și promovării patrimoniului cultural muzeal.

2.	Misiune:
-----------	-----------------

Muzeul Civilizației Dacice și Romane reprezintă o instituție multifuncțională, cultural - științifică de tip socio-uman, fundamentat pe teme științifice cu următoarele funcții: de cercetare, protejare și dezvoltare a patrimoniului, de administrare, conservare, restaurare, educațională sau comunicativă prin punerea în valoare a patrimoniului muzeal.

Misiunea muzeului este organizarea și efectuarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative în domeniile muzeologiei, istoriei, arheologiei, etnografiei, prin investigarea vestigiilor istorice, monumentelor arheologice, mărturiilor documentare și memoriale, artistice și tehnice, păstrate de-a lungul timpului sau descoperite prin cercetări de specialitate, semnificative pentru istoria și cultura națională, cu scopul teaurizării, conservării și completării colecțiilor muzeale, valorificării lor științifice, expoziționale și instructiv-educative.

În prezent, muzeul este unul dintre dinamicii operatori culturali și educaționali din țară, prin multitudinea și importanța expozițiilor temporare, prin creșterea ponderii activităților conexe acestora cât și celor dedicate expunerii de bază.

În orizontul următoarei perioade de management, Muzeul Civilizației Dacice și Romane urmărește să-și păstreze, prin prestigiul profesional, rolul de reper în medii

cultural, atât hunedorean cât și național, ținând deopotrivă cont de numărul turiștilor, atât români cât și străini.

În consecință, se impune dezvoltarea unor proiecte cu o majoră valoare culturală și implicit educațională. În acest sens, preocuparea dominantă rămâne dezvoltarea colecțiilor prin includerea unor piese cu valoare națională și internațională deosebită (prin donații, achiziții), interesul pentru adaptarea expunerii permanente și a manifestărilor cu caracter temporar la standardele moderne din domeniu, editarea de materiale de popularizare în limba engleză, franceză, germană și maghiară (ghiduri, cataloage, monografii, pliante, vederi), precum și dezvoltarea și diversificarea parteneriatelor externeale instituției.

Prin întreaga sa activitate desfășurată pe parcursul anului 2021, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a urmărit promovarea valorilor cultural-artistice ale arealului hunedorean, atât pe plan intern cât și pe plan internațional. Beneficiind de prestața pe care o oferă situarea sa printre instituțiile muzeale cu vechime din Transilvania și din țară, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a desfășurat în permanență o susținută activitate de cercetare, concretizată prin publicarea de cărți, studii, articole, materiale publicitare, a desfășurat o intensă activitate de conservare, restaurare, protejare, valorificare și îmbogățire a propriului patrimoniu material, atât prin piesele găsite în urma săpăturilor arheologice, cât și prin donații sau recuperări ale unor bunuri patrimoniale.

Pentru a îndeplini misiunea muzeului și a-și atinge scopurile propuse pe anul 2021, politica managerială a Muzeul Civilizației Dacice și Romane a urmărit în detaliu dezvoltarea unei culturi organizaționale bazată pe o comunicare eficientă atât în interiorul instituției, cât și în exteriorul acesteia, comunicarea fiind modalitatea esențială prin care rezultatele muncii unui colectiv pot fi diseminate în societate. Alte direcții urmărite de echipa managerială a muzeului au fost cele care au privit îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, diversificarea eficientă a produselor culturale și publicitare oferite publicului vizitator, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale, protejarea, conservarea și restaurarea patrimoniului propriu în vederea punerii lui în valoare în cadrul expozițiilor și a publicațiilor, dezvoltarea laturii educative a muzeului prin intermediul acțiunilor desfășurate, motivarea și promovarea personalului în conformitatea cu actuala legislație.

De asemenea, din misiunea Muzeului Civilizației Dacice și Romane rezultă și cercetarea arheologica ce se desfășoară conform legislației în vigoare și se materializează prin întocmirea unui raport de cercetare arheologică preventivă care conține propunerea specialiștilor cu privire la protecția vestigiilor descoperite sau,

după caz, emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică a suprafeței cercetate.

În cursul anului 2021 Muzeul Civilizației Dacice și Romane a încheiat Contracte de descărcare de sarcină arheologică după cum urmează:

Nr. crt.	Nr. și data contract	Beneficiar	Obiectiv	Tip serviciu	Suma
1	1/26.01.2021	COMUNA SÎNTĂMĂRIA - ORLEA	„Amenajare și sistematizare teren aferent clădirii sediu primărie din localitatea Sântămăria – Orlea”	Evaluare teoretică	960
2	2/ 09.02.2021	S.C. INVOKER TRANS IT S.R.L.	„Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză în județul Hunedoara – construire pilon, sat Mihăileni, com. Buceș”	Evaluare teoretică	480
3	03/ 09.02.2021.	S.C. INVOKER TRANS IT S.R.L.	„Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză în județul Hunedoara – construire pilon, sat Ciungani, com. Vața de Jos”	480	480
4	04/ 11.02.2021	S.C. BITCO SOFT S.R.L.	„PARCELARE TEREN ÎN VEDEREA CONSTRUIRII DE LOCUINȚE”	Evaluare teoretică	120
5	5/23.02.2021	ASOCIEREA FCC- ASTALDI – CONVENSA – TRONSON 3	„Lucrări de relocare /protejare rețele electrice de înaltă tensiune – LEA 110 KW”	Evaluare de teren	3.200
6	6/04.03.2021	S.C. VATRA MARINCESC S.R.L	„AMPLASARE CORT EVENIMENTE” care va fi executat în Călan, sat Ohaba Streiului, județul Hunedoara.	Evaluare teoretică	120
7	7/22.03.2021	S.C. APA PROD S.A	„PROIECT REGIONAL DE DEZVOLTARE A INFRASTRUCTURII DE	Evaluare de teren	69.600

			APĂ ȘI APĂ UZATĂ DIN JUDEȚUL HUNEDOARA”		
8	8/24.03.2021	PRIMĂRIA MUNICIPIULUI DEVA	„REVIZUIRE PUZ ZONA CETATE DEVA AMENAJARE ZONĂ PIETONALA PIATA CETĂȚII ȘI ZONA ADIACENTA DIN MUN. DEVA”	Evaluare teoretică	2.160
9	9/26.03.2021	S.C. DELGAZ GRID S.A.	„Înlocuire conductă și bransamente gaze naturale presiune redusă, str. Luminii, Octavian Goga, Nicolae Iorga, P-ța Victoriei, Aurel Vlaicu, Cetății Ion Creangă, Armatei, Mihai Eminescu localitatea Orăștie, Jud. Hunedoara”	supraveghere arheologică	32.400
10	11/ 05.04.2021.	D-NUL BOLDIJAR REMUS	„MODERNIZARE ȘI EXTINDERE ANEXĂ EXISTENTĂ TRANSFORMARE ÎN SERVICE AUTO BIROU ȘI LOCUINȚĂ DE SERVICIU”	Evaluare teoretică	120
11	12/ 05.04.2021.	C.N.C.A.F. Minvest S.A Deva	„Înlocuire conductă și bransamente gaze naturale presiune redusă, în localitatea Deva, str. O. Goga, Aleea Magnoliei, Bld. Iuliu Maniu, str. Andrei Șaguna, str. Avram Iancu, Bld. 1 Decembrie 1918, jud. Hunedoara”.	Rap. Conservare	800
12	13/05.04.2021.	SAMAX ROMANIA SRL	Elaborarea Studiului de Evaluare al Patrimoniului Cultural din zona de implementare a Proiectului Minier Rovina	Lucrări de cercetare în teren	76.800

13	14/06.04.2021	S.C. CORA INVEST GROUP S.R.L.	„AMPLASARE STAȚIE SORTARE, SPĂLARE, CONCASARE AGREGATE MINERALE, RACORD ELECTRIC”	Evaluare de teren (diagnostic arheologic)	800
14	15/08.04.2021	D-NUL GOIAN MIRCEA EUGEN	„LOCUIȚĂ FAMILIALĂ CU DOUĂ APARTAMENTE, GARAJE, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	330
15	16/13.04.2021	D-NUL RUSU PETRU VLADIMIR	„LOCUIȚĂ FAMILIALĂ, ANEXĂ ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	240
16	17/21.04.2021	D-NUL PREJBAN DOREL	„TRANSFORMARE ANEXĂ AGRICOLĂ ÎN LOCUIȚĂ, MANSARDARE, EXTINDERE ȘI ÎMPREJMUIRE ”	evaluare teoretică	300
17	18/26.04.2021	D-NUL CIUCEAN CĂTĂLIN CRISTIAN	„LOCUIȚĂ, ANEXE, ÎMPREJMUIRE ȘI AMENAJARE INCINTĂ”	evaluare teoretică	360
18	20/27.04.2021	S.C. MANAGE LOG S.R.L.,	„ANEXĂ A EXPLOATAȚIEI AGRICOLE”	evaluare teoretică	420
19	25/06.05.2021	D-NUL DUINEA PETRU GABRIEL	„LOCUIȚĂ UNIFAMILIALĂ CU REGIM DE ÎNĂLȚIME, PARTER, ÎMPREJMUIRE ȘI BRANȘAMENTE LA UTILITĂȚI PUBLICE”	evaluare teoretică	360
20	29/18.05.2021	E-DISTRIBUȚIE BANAT – ZONA MT/JT DEVA	„RELOCARE / PROTEJARE REȚELE DE ÎNĂLȚĂ TENSIUNE – LEA 110KV – PENTRU REABILITAREA LINIEI CF FRONTIERA – CURTICI – SIMERIA, PARTE COMPONENTĂ A CORIDORULUI IV PAN EUROPEAN PENTRU CIRCUȚAȚIA TRENURILOR DE CU	Evaluare teren (diagnostic arheologic)	3.200

			VITEZA MAXIMĂ ADMISĂ DE 160 KM/H, TRONSONUL 3 GURASADA – SIMERIA”		
21	30/19.05.2021	E-DISTRIBUȚIE BANAT – ZONA MT/JT DEVA	„MODERNIZARE LEA 20KV IMO - ZĂVOI – DERIVAȚIE TURDAȘ + BOIU + FOLT + CIGMĂU”	evaluare teoretică	2.880
22	35/02.06.2021	S.C. RCS & RDS S.A	„Construire stație de bază pentru servicii de comunicații electronice și bransament electronic”	cercetare arheologică preventivă	3.600
23	36/07.06.2021	COMUNA BOȘOROD	„MODERNIZARE DC 57C, L = 6500 M, COMUNA BOȘOROD, JUD. HUNEDOARA	evaluare teoretică	360
24	37/09.06.2021	D-NA OPRINCA GABRIELA STELA	„LOCUINȚĂ P+M”	evaluare teoretică	330
25	41/01.07.2021	COMPANIA NATIONALA DE CĂI FERATE CFR S.A. Sucursala Regionala de Căi Ferate Timișoara	„REPARAȚIE CAPITALĂ POD KM 72+866 – LINIA 116 D1, ÎNTRE STAȚIILE BĂNIȚA ȘI PETROȘANI”	evaluare teoretică	240
26	42/07.07.2021	D-NA GOREA NELICA	„LOCUINȚĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORD LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	120
27	43/07.07.2021	S.C ALSO BUSINESS S.R.L.,	„LOCUINȚĂ FAMILIALĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORD LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	120
28	44/07.07.2021	D-nul Damu Isac	„PARCELARE TEREN ÎN VEDEREA CONSTRUIRII DE LOCUINȚE”	evaluare teren	500
29	45/19.07.2021	D-NUL MITRIC NICULAE	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ, ANEXE ȘI ÎMPREJMUIRE	evaluare teoretică	120
30	46/20.07.2021	S.C. MANAGE LOG S.R.L.	„ANEXĂ A EXPLOATAȚIEI AGRICOLE”	cercetare arheologică preventivă	600

31	49/30.07.2021.	D-NUL MUNTEANU ROBERT - CĂLIN	„CONSTRUIRE PENSIUNE P+M, CABANE P, ANEXE P, ÎMPREJMUIRE TEREN”	diagnostic arheologic (Raport de evaluare teoretică și de teren)	300
32	50/02.08.2021	D-NA IORDACHE ADRIANA - DANA	„LOCUIȚĂ UNIFAMILIALĂ, ÎMPREJMUIRE, RACORDURI LA UTILITĂȚI ȘI ORGANIZARE DE ȘANTIER”	diagnostic arheologic	120
33	51/02.08.2021	D-NUL CIUCIU NECULAI,	„LOCUIȚĂ PARTER ȘI ÎMPREJMUIRE”	evaluare teoretică	120
34	52/03.08.2021	D-NUL HOROPCIUC DENIS	„CONSTRUIRE LOCUIȚĂ, ANEXĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI BRANȘAMENT UTILITĂȚI”	diagnostic arheologic intruziv	600
35	53/03.08.2021	D-NUL DUMITRESCU VALENTIN,	„CONSTRUIRE LOCUIȚĂ INDIVIDUALĂ CU REGIM DE ÎNĂLȚIME P+1, ANEXE ȘI BRANȘAMENTE LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	300
36	60/13.08.2021	E-DISTRIBUȚIE BANAT – ZONA MT/JT DEVA	„RACORDARE LA SEN A OBIECTIVULUI PUNCT OPRIRE MINTIA JUDEȚUL HUNEDOARA”	supraveghere arheologică	5.600
37	61/13.08.2021	COMUNA GURASADA	„AMENAJARE TEREN SPORT MULTIFUNCȚIONAL LOC DE JOACĂ PENTRU COPII, PARCARE ALEI AUTO ȘI PIETONALE – ZONE VERZI AMENAJATE” GURASADA, JUDEȚUL HUNEDOARA”	supraveghere arheologică	1.600
38	62/16.08.2021	S.C. CORA INVEST GROUP SRL	„RACORD ELECTRIC STAȚIE SORTARE, SPĂLARE, CONCASARE AGREGARE MINERALE”	evaluare teoretică	240

39	64/16.08.2021	S.C. ROBEN SRL	„CONSTRUIRE PENSIUNE TURISTICĂ CU REGIM DE ÎNĂLȚIME P+1E ȘI VILE TURISTICE P+M”	evaluare teoretică	150
40	65/16.08.2021	INĂȘESCU VASILE MARIAN ȘI INĂȘESCU SIMONA MARIA	„ANEXĂ GARAJ”	evaluare teoretică	480
41	66/30.08.2021	D-NUL FIȚ TRAIAN AURELIAN	„CONSTRUIRE CARTIER REZIDENȚIAL MAGNOLIA” care	diagnostic arheologic intruziv (evaluare de teren)	700
42	67/30.08.2021	D-NUL LUCHIAN MARIUS CONSTANTIN	„LOCUINȚĂ P+M ȘI ÎMPREJMUIRE”	cercetare arheologica preventiva	200
43	68/30.08.2021	MUNICIPIUL DEVA	„AMENAJARE ZONĂ PIETONALĂ CENTRUL ISTORIC”	supraveghere arheologică	6.000 + grafic
44	70/01.09.2021	D-NUL CIOABĂ GHEORGHE SORIN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ, GARAJ, TERASĂ ACOPERITĂ, ANEXĂ GOSPODĂREASCĂ ȘI ÎMPREJMUIRE”	evaluare teoretică	90
45	71/01.09.2021.	D-NUL MODÂRCĂ ALIN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ INDIVIDUALĂ ȘI ANEXĂ”	evaluare teoretică	90
46	72/01.09.2021	D-NUL GOANGĂ NICOLAE	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ FAMILIALĂ ȘI ÎMPREJMUIRE”	evaluare teoretică	90
47	73/06.09.2021	D-NUL BARNA NICOLAE CRISTIAN	„LOCUINȚĂ INDIVIDUALĂ, GARAJ, TERASĂ ACOPERITĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	90
48	74/14.09.2021.	D-NUL ȘTEFONI IOAN – CORNEL	„CONSTRUIRE CASĂ DE VACANȚĂ CU REGIM DE ÎNĂLȚIME P+M”	evaluare teoretică	240
49	75/16.09.2021	INĂȘESCU VASILE	„ANEXĂ GARAJ”	supraveghere arheologică	200

		MARIAN ȘI INĂȘESCU SIMONA MARIA			
50	76/21.09.2021.	S.C. VILCOM PROGRES S.R.L	„ÎNFIINȚARE PLANTAȚIE DE AFIN ȘI ANEXE, ÎN LOCALITATEA TOTEȘTI JUD. HUNEDOARA”.	evaluare teoretică	180
51	77/21.09.2021.	D-NUL MUSTE NICOLAE - GABRIEL	„LOCUIȚĂ INDIVIDUALĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	120
52	78/27.09.2021.	S.C. RDS TRANSLEMN S.R.L	„AMENAJARE PLATFORMĂ SISTEM DE IRIGAȚII”	evaluare teoretică	270
53	79/27.09.2021	COMUNA BURJUC	„ÎNFIINȚAREA REȚELEI INTELIGENTE DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN COMUNA BURJUC, JUDEȚUL HUNEDOARA”.	evaluare teoretică	960
54	80/29.09.2021	SAMAX ROMANIA S.R.L.,	STUDIU ISTORIC ȘI ARHEOLOGIC AL ZONEI DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI MINIER ROVINA	Evaluare teren	30.000
55	81/29.09.2021.	D-NUL PODEAN IOAN CRISTIAN	„LOTIZARE ZONĂ REZIDENȚIALĂ CU LOCUIȚE INDIVIDUALE, S+P+1E”	evaluare teoretică	120
56	82/04.10.2021	COMUNA GURASADA	„ÎNFIINȚAREA REȚELEI INTELIGENTE DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN COMUNA GURASADA, JUD. HUNEDOARA”	evaluare teoretică	960
57	83/07.10.2021.	COMUNA ZAM	„ÎNFIINȚAREA REȚELEI INTELIGENTE DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN COMUNA ZAM, JUDEȚUL HUNEDOARA”.	evaluare teoretică	960

58	84/22.10.2021	S.C. REX SOFTWARE S.R.L	„CONSTRUIRE HALĂ PROCESARE MIERE”.	evaluare teoretică	90
59	85/25.10.2021.	S.C. SODERO SERE S.R.L	„HALĂ PRODUCȚIE SERE”	evaluare teoretică	240
60	86/27.10.2021.	S.C. ANDREIU GLOBAL S.R.L	„CONSTRUIRE ANEXĂ EXPLOATAȚIE AGRICOLĂ	evaluare teoretică	300
61	87/08.11.2021.	D-NUL DĂMILEANU ANDREI VALENTIN	„CONSTRUIRE LOCUINȚĂ REZIDENȚIALĂ CU REGIM DE ÎNĂLȚIME P+M”	evaluare teoretică	150
62	88/23.11.2021	COMUNA BOȘOROD	„CONSTRUIRE ANEXĂ PENTRU DESFĂȘURARE ACTIVITĂȚI CULTURALE, ZONĂ DE AGREMENT PENTRU PICNIC, VALEA –MARE – LUNCANI – ZONĂ DE RECREERE”	evaluare teoretică	600
63	89/06.12.2021	MUNICIPIUL DEVA	„MODERNIZARE ASCENSOR ÎNCLINAT ACCES CETATE DEVA”	Supraveghere arheologică	5.600
64	90/06.12.2021	MUNICIPIUL DEVA	„REABILITAREA ZONEI URBANE„DEALUL CETĂȚII”	Cercetare arheologică preventivă	134.400
65	91/09.12.2021.	D-NUL DAVID CONSTANTIN	„LOCUINȚĂ P+M, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	150
66	92/09.12.2021	D-NA KASLER KINGA	„LOCUINȚĂ FAMILIALĂ, ÎMPREJMUIRE ȘI RACORDURI LA UTILITĂȚI”	evaluare teoretică	270

3.

Obiective (generale și specifice):

Direcția principală de acțiune a Muzeului Civilizației Dacice și Romane trebuie să fie aceea de a-și pune în valoare cât mai eficient potențialul său de păstrător al patrimoniului, precum și de valorificare a acestuia. Muzeul trebuie să fie o instituție dinamică, ce oferă servicii variate și adaptate cererii publicului, dar și în acord cu funcțiile specifice, în spiritul valorilor istorice, spirituale și artistice, locale și naționale.

În activitatea sa curentă Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în vedere următoarele obiective strategice:

- dezvoltarea patrimoniului muzeal prin formele caracteristice de constituire a patrimoniului muzeal: cercetarea și colecționarea de bunuri cu semnificație artistică și documentară de profil;

- asigurarea evidenței și clasării patrimoniului cultural aflat în administrare în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

- conservarea și restaurarea bunurilor culturale din patrimoniul deținut;

- punerea în valoare a patrimoniului cultural pe care îl are în administrare prin intermediul expozițiilor permanente și temporare, a programelor culturale și educative, a publicațiilor științifice și de popularizare, prin organizarea unor sesiuni științifice, simpozioane, colocvii, mese rotunde etc.;

- cercetare fundamentală și aplicată, conform programelor anuale de activitate, cu scopul de a cunoaște istoria, tradițiile și cultura populară din județul Hunedoara și pentru a identifica monumente și obiective reprezentative ale culturii materiale și spirituale;

- menținerea unui contact permanent cu mediile de informare, cu organizațiile nonguvernamentale, culturale, instituții de învățământ și cercetare, organisme și foruri naționale de profil;

- menținerea unui contact permanent cu publicul larg pentru identificarea nevoilor și așteptărilor, în scopul orientării programelor culturale și de punere în valoare a patrimoniului cultural administrat în funcție de acestea;

- stimularea participării locuitorilor județului la cunoașterea și revitalizarea activităților culturale și atragerea generației tinere la aceste activități;

- folosirea judicioasă a resurselor și a logisticii muzeale în cadrul unui management instituțional realist și performant.

4.	Strategie culturală, pentru întreaga perioadă de management:
-----------	---

Politicile culturale au ca prioritate atât stabilirea direcției și obiectivelor în domeniul culturii la nivel național, cât și asigurarea accesului societății la serviciile culturale oferite de instituțiile prestatoare. Eficiența sistemului de management este o prima condiție pentru sporirea calității și accesului la servicii culturale.

Strategia europeană introduce noțiunea de industrie culturală, care include o linie economică, sau o linie „de alternativă economică” pentru promovarea și democratizarea producției culturale și a distribuției acesteia, precum și o abordare mai popular liberală a finanțării activităților culturale. Industriile culturale reprezintă acele activități care vizează în primul rând bunurile simbolice, bunuri a căror valoare economică principală este derivată din valoarea lor culturală. Această definiție clasică a industriei culturale include mass - media, film, edituri, muzică, design, arhitectură, new media, precum și „arte tradiționale” – arta vizuală, artizanat, teatrul, muzica de teatru, concerte, concerte de performanță, muzee și galerii – toate acele activități care sunt eligibile pentru finanțare din fonduri publice ca „arta”.

În anul 2021, politica managerială a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, a trebuit să uzeze de mai multe strategii de dezvoltare. Una dintre acestea a fost cea de comunicare internă și externă, comunicarea fiind modalitatea esențială prin care rezultatele muncii unui colectiv pot fi diseminate în societate. Alte direcții urmărite de echipa managerială a Muzeului au fost cele care privesc îmbunătățirea parametrilor de calitate a tuturor activităților instituției, diversificarea eficientă a produselor culturale și publicitate oferite publicului, promovarea instituției prin toate modalitățile și căile de publicitate, dezvoltarea continuă a relațiilor comunitare și inter-instituționale. Dezvoltarea laturii educative a Muzeului prin intermediul acțiunilor desfășurate, motivarea și promovarea personalului în conformitatea cu actuala legislație.

Strategia culturală este definită prin proiectarea (planificarea) pe termen mediu și lung a dezvoltării durabile a sectorului cultural, ținându-se cont de capacitățile proprii și de evoluția mediului economic (piață, concurență, tehnologie).

Strategia culturală, în mod concret, îmbină cultura cu managementul general.

Concurența intra și extra instituțională culturală, mai ales în sectorul cultural de stat și cel public, trebuie considerată ca dezirabilă și chiar necesară, pentru asigurarea calității procesului, produselor și serviciilor în domeniu. Forțele concurențiale în strategiile culturale locale se găsesc, însă și în interiorul unui domeniu cultural, fie el de stat, fie el privat, precum și în domenii culturale diferite.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane are următoarele obiective:

- să îndeplinească sarcinile care îi revin, conform legislației în vigoare, în calitate de muzeu provincial;
- să susțină formarea continuă a personalului, în scopul dobândirii competențelor necesare utilizării tehnicii moderne și să faciliteze activitățile de cercetare;
- să-și consolideze rolul de centru de educație permanentă, prin încheierea unor parteneriate cu alte instituții de cultură, școli, licee, ONG-uri, asociații etc.;
- să organizeze, conform agendei culturale, activități pentru comunitatea pe care o deservește, care să contribuie la mai buna percepție a rolului muzeului în cadrul comunității;
- să diversifice, cantitativ și calitativ, oferta de servicii pentru vizitatori, care să permită accesul lărgit la informații, atât pe cale tradițională, cât și electronică;
- să promoveze și să consolideze imaginea și rolul muzeului în cadrul comunității, prin abordarea unei politici de marketing și publicitate eficiente;
- să extindă cooperarea intermuzeală, cu muzee din țară și străinătate, în vederea atragerii de noi resurse informaționale și a includerii în contextul profesional al muzeelor românești și europene;
- să ofere noi produse și servicii culturale
- să atragă noi surse de finanțare, necesare modernizării serviciilor și spațiilor muzeului.

5.

Strategie și plan de marketing:

PREZENTARE GENERALĂ

Muzeul este o instituție permanentă, aflată în serviciul societății și al dezvoltării sale, deschisă publicului și care face cercetări cu privire la măturile materiale legate de om și de mediul său, le achiziționează, le conservă, și mai ales, le expune, în scopul studiului, al educației și al delectării.

Astfel, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are în gestiune patrimoniu cultural imobil, mobil și arheologic:

- Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în

raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extracultură, în această categorie se află monumentele istorice, ansamblurile și siturile istorice;

- Patrimoniul cultural mobil cuprinde bunurile culturale mobile clasate în categoria Fond - care cuprinde bunurile culturale de valoare deosebită, și în categoria Tezaur- care cuprinde bunurile culturale de valoare excepțională;

- Patrimoniul arheologic ca fiind ansamblul bunurilor arheologice format din: siturile arheologice ce cuprind vestigii arheologice, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, ce cuprind bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite.

În ultimele decenii, comunicația de marketing a înregistrat o evoluție spectaculoasă, câștigându-și meritatul loc de componentă de bază a activității de marketing, contribuind, alături de celelalte resurse proprii ale instituției, la succesul final.

Comunicarea devine o punte de legătură între instituție și mediul său de marketing. Comunicarea de marketing constituie unul dintre vectorii care permit instituției să acționeze în vederea realizării propriilor obiective. Politica de preț, politica de produs și politica de distribuție influențează și sunt influențate la rândul lor de politica de comunicație. Acestea alcătuiesc politica de marketing, inclusă în politica globală a instituției. Arta, ca și spiritualitatea, nu pot fi considerate simple reprezentanțe ale termenului generic de „marfă”. Valorile culturale vizează orizonturi ale frumosului, ale binelui moral, ale cunoașterii și spiritualității, motiv pentru care evaluarea „produsului” muzeal devine o sarcină dificilă. Serviciile muzeale reprezintă o componentă a serviciilor culturale – activități prestate în beneficiul consumatorilor de cultură, cu sau fără participarea lor directă, cu scopul de a le împlini anumite nevoi și a le produce satisfacțiile așteptate de ei.

Marketingul muzeal poate fi abordat ca: - un sistem de metode și acțiuni care asigură investigarea necesităților societății și publicului larg în ce privește serviciile muzeului și posibilitățile optime de satisfacere a acestor necesități cu mijloace de activitate muzeală; - un mijloc de obținere a concordanței și echilibrului între funcțiile socioculturale specifice muzeului și cerințele pieței culturale. Marketingul este o activitate practică, o tehnologie specială care ajută la rezolvarea problemelor reale. Aplicat în cadrul unui muzeu, marketingul respectă principiile, strategiile și instrumentele generale ale domeniului. Ceea ce diferă este scopul urmărit: realizarea misiunii culturale, sociale și educative a muzeului în condiții optime, în primul rând în beneficiul publicului specific, ca și al societății sau comunității pe care muzeul respectiv le slujește. Cu ajutorul metodelor și instrumentelor de marketing un muzeu poate atinge o serie de obiective vitale pentru buna desfășurare a activității, cum ar fi: atragerea unui public numeros și variat, realizarea și punerea la dispoziția

publicului a celei mai potrivite oferte culturale, atragerea de fonduri și realizarea unor parteneriate pe termen lung.

Spre deosebire de marketingul instituțiilor comerciale, marketingul muzeal atrage surse financiare pe două căi: - direct, din contul vinderii mărfurilor și serviciilor muzeale; - mediat (indirect), din atragerea resurselor externe – alocațiilor de la buget, granturi, sponsorizări, donații etc. Aceste surse sunt utilizate pentru realizarea unor programe culturale și educaționale. Ambele forme ale marketingului muzeal sunt strâns legate una de alta: cu cât este mai cunoscută și apreciată în societate instituția muzeală, importanța ei socială, cu atât sunt mai mari posibilitățile de obținere a resurselor financiare din afară. Marketingul muzeal are două direcții strategice: - prezentarea și promovarea muzeului și a activității lui; - prezentarea și promovarea serviciilor și mărfurilor concrete oferite de muzeu. Schimbările care au loc astăzi în societate ne arată clar că trebuie să ne schimbăm și noi, și muzeele noastre, trebuie să ne orientăm la nevoile publicului. Este actuală oportunitatea diversificării surselor de finanțare, prin sporirea ofertei de servicii cu plată. Sursele de venituri într-un muzeu pot fi foarte diverse: - taxa de intrare în muzeu; - manifestări culturale și științifice speciale; - servicii de cercetare arheologică; - organizarea unor cursuri speciale pentru diverse categorii de public; - darea în chirie a spațiului muzeal; - magazinul muzeului; - granturi; - donații și contribuții voluntare. Marketingul joacă un rol primordial în supraviețuirea și dezvoltarea oricărui muzeu. Dar „muzeul care a hotărât să aplice politici de marketing urmează, în primul rând, să rezolve două probleme importante: să devină un loc atractiv pentru public și să convingă publicul să intre în muzeu”. Altfel spus, pentru a implementa politici de marketing, trebuie să asigurăm calitatea publică a muzeului. Este o sintagmă introdusă în 1996 de cunoscutul muzeolog Kenneth Hudson. Prin aceasta se înțelege măsura în care muzeul satisface nevoile și dorințele vizitatorilor săi, faptul că „muzeul oferă un quantum de satisfacție mărit vizitatorului, crescându-i bunăstarea psihică și morală. Calitatea publică înseamnă de fapt un set de calități ce fac din muzeu o instituție agreată, dorită, vizitată de public”

Funcționarea unui muzeu este determinată într-o măsură considerabilă de către mediul social în care se găsește. De aceea, muzeele trebuie să ocupe o poziție clară în societate. Pentru managementul strategic, relația dintre instituție și societate este esențială. Managementul strategic pentru un muzeu înseamnă să poți cântări bine atunci când ai de-a face cu dileme precum atingerea unui număr mare de vizitatori față de administrarea colecțiilor, a da lovitura cu o expoziție temporară față de cercetarea științifică.

Schimbările ce apar în concepția despre managementul strategic sunt legate de viziunea în schimbare despre om, despre muncă și despre societate.

În ceea ce privește publicul, Muzeul Civilizației Dacice și Romane are o misiune specifică și care include scopuri la nivel educativ, cultural, dar și de cercetare științifică. Îndeplinirea acestor roluri se face prin oferirea către public, în totalitatea sa sau pe categorii precis delimitate, a unor produse/servicii specifice. Produsul muzeal principal constă în prezentarea colecției permanente, expozițiile temporare, programele educative, activitățile de scurtă durată și informarea.

Caracterul specific al Muzeul Civilizației Dacice și Romane rezultă din valoarea sa ca element de patrimoniu istoric și cultural. Această valoare trebuie păstrată și făcută cât mai larg cunoscută și din această cauză trebuie promovată prin intermediul turismului cultural. Turismul cultural are ca scop vizitarea acelor locuri și activități ce definesc istoria și oamenii, atât în ceea ce privește trecutul, cât și prezentul lor. Aceasta include resursele culturale, istorice și natural.

OBIECTIVELE GENERALE DE MARKETING:

Cercetarea de marketing este o condiție obligatorie pentru cei care vor să implementeze marketingul, întrucât trebuie să ne cunoaștem publicul. Studiul de marketing trebuie să fie o preocupare constantă, deoarece acesta este un instrument extrem de util, chiar indispensabil pentru buna desfășurare a activității. Investigarea vizitatorilor constituie o activitate-cheie pentru dezvoltarea unei oferte muzeale atractive și cu impact, ținând cont atât de specificul și misiunea muzeului, cât și de nevoile și particularitățile vizitatorilor săi. Este important să cunoaștem caracteristicile sociodemografice, geografice, atitudinale ale vizitatorilor, circumstanțele și motivațiile vizitei, gradul de satisfacție a vizitatorilor și așteptările acestora, dorința de a se întoarce în muzeu și motivele ei. Cunoașterea publicului muzeului este o premisă a dezvoltării unor politici de marketing adecvat. În Muzeul Civilizației Dacice și Romane, pe lângă sondajele de opinie realizate periodic, sursa de informații cea mai utilizată pentru a afla opiniile vizitatorilor este „*Caietul de impresii*”, care nu este o metodă științifică pentru a obține date reprezentative, însă este o metodă optimă a cunoașterii nevoilor publicului real în vederea satisfacerii doleanțelor și necesităților vizitatorilor.

Muzeul modern este în permanentă căutare de noi forme de lucru cu publicul și de atragere a publicului în muzeu. Elaborarea strategiilor de marketing, precum și realizarea obiectivelor de marketing se află sub influența unui mănunchi de variabile care se modifică în timp. Din acest motiv, aceste obiective sunt formulate pe termen scurt și mediu (2-5 ani).

Pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane, au fost definite următoarele obiective de marketing turistic:

1. Sporirea vizibilității Muzeul Civilizației Dacice și Romane în interiorul României și pe plan internațional;

2. Sporirea gradului de informare în ceea ce privește patrimoniul gestionat de Muzeul Civilizației Dacice și Romane a turiștilor potențiali din România și din străinătate;

3. Sporirea nivelului de satisfacție a turiștilor care vizitează Muzeul Civilizației Dacice și Romane;

4. Creșterea numărului de turiști care vizitează Muzeul Civilizației Dacice și Romane și dinamizarea circulației turistice în aceasta zona;

5. Dezvoltarea diferitelor forme de turism, îndeosebi a turismului de afaceri, a turismului cultural – academic, istoric, religios în județul Hunedoara;

6. Adaptarea la mediului concurențial local și național prin dezvoltarea serviciilor culturale oferite, prin creșterea calității acestora și mărirea accesibilității prin folosirea tehnicii informatice;

7. Intensificarea preocupării pentru creșterea vizibilității Muzeului Civilizației Dacice și Romane, promovând calitatea, experimentul și inovația prin participarea în cadrul festivalurilor, târgurilor, saloanelor sau al altor evenimente culturale care au loc în județul Hunedoara, cu un stand mobil de prezentare și vânzare a obiectelor de promovare proprii sau provenite de la terți, conforme specificului muzeului, a publicațiilor proprii sau ale terților din domeniul activităților muzeului.

În acest sens, prin Decizia Managerului Muzeului Civilizației Dacice și Romane nr. 255/2017 s-a constituit Echipa mobilă a Muzeului Civilizației Dacice și Romane care va participa în cadrul festivalurilor, târgurilor, saloanelor sau al altor evenimente culturale care au loc în județul Hunedoara, cu un stand mobil de prezentare și vânzare a obiectelor de promovare și a publicațiilor proprii sau provenite de la terți.

Pentru realizarea unei strategii eficiente de atragere a publicului este importantă cunoașterea situației actuale. În plus este necesară și o perspectivă asupra pieței culturale din județul Hunedoara. Integrarea Muzeului în societate se exprimă prin relațiile de colaborare cu alte organizații. Pornind de la acest considerent este necesar să arătăm că tocmai extinderea fără precedent, în ultimi trei ani, a relațiilor de parteneriat și colaborare cu numeroase organizații culturale, sociale, de învățământ și turistice asigură un nivel superior al informației de ofertare și cunoaștere a programelor culturale pe care instituția le pune la dispoziția vizitatorilor.

În vederea creșterii numărului de vizitatori s-a impus promovarea proiectelor și programelor instituției prin construirea unei imagini corecte și atrăgătoare. Pentru aceasta au fost realizate:

- Editarea de publicații de promovare: broșura de servicii cultural-turistice în limba română și engleză; flaiere și semne de carte cu serviciile oferite publicului, cărți poștale și pliante;

- Activități de promovare: reactualizarea setei-ului instituției prin introducerea în permanență a datelor și ameliorarea signalisticii în unitățile muzeale (în interior și în exterior); reînnoirea panourilor publicitare (în interiorul și în afara localității unde sunt punctele muzeale); actualizarea constantă a conturilor facebook pentru informarea persoanelor care folosesc în mod constant platformele de socializare prin portaluri on-line, prin linkuri inter-instituționale, prin Ghidul de călătorie *Petit Futé*; editarea de materiale personalizate: calendare de perete, de birou, mape de prezentare, agende, sacoșe, căni, etc.; actualizarea permanentă a afișajului. Promovare internațională a Muzeului, în mediul virtual prin intermediul unor site-uri de profil internaționale: ViMuseo ([Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva | ViMuseo](#)), Museums of the World, Google Arts and Culture.

Măsuri pe termen scurt și mediu: Atunci când ne gândim la o strategie pe termen scurt și mediu privind atragerea publicului la muzeu parcursul preliminar în marketing începe cu reflexia asupra muzeului ca producător și asupra vizitatorului în calitate de consumator. Vizitatorii merg de regulă la muzeu în timpul lor liber. Muzeele sunt, deci, ofertante de produse orientate către timpul liber. Piața timpului liber oferă muzeelor multe șanse, dar este o piață cu mulți concurenți în spațiul sferei culturale și în afara ei. Caracteristicile consumatorilor sunt și ele mereu în schimbare. Apar mereu grupuri țintă și consumatorii devin tot mai exigenți. Aceste caracteristici ale pieței culturale pot reprezenta șanse pentru muzee dacă acestea oferă calitatea cerută și stârnesc interesul publicului vizitator.

Un pas important în procesul de marketing îl reprezintă cunoașterea misiunii muzeelor și identificarea grupurilor țintă la care se raportează acesta.

Produsul reprezintă în sens restrâns colecția muzeală sau în sens mai larg felul în care este prezentată colecția prin expozițiile de bază cu caracter permanent, expozițiile tematice temporare, amenajarea traseului de vizitare, indicatoare orientative, curățenia, utilizarea mijloacelor de informare pentru public etc. un aspect important îl reprezintă programul de acces zilnic și săptămânal, amabilitatea angajaților care vin în contact cu vizitatorii, îndrumarea directă a publicului precum și dotările destinate publicului vizitator (parcare pentru mașini, garderobă, toalete, restaurant, cafenea etc.)

Marketingul muzeal trebuie să vadă produsul cultural prin ochii publicului vizitator. Acțiunile de marketing trebuie susținute de întreg muzeul fiind o atitudine a tuturor celor care lucrează în muzeu. Locul reprezintă amplasarea expoziției, clădirea sau locația care adăpostește patrimoniul. Locul trebuie să corespundă calitativ activităților culturale, răspunzând unor exigențe specifice legate de calitatea

împrejurimilor – accesibilitate ușoară, prestața clădirilor în concordanță cu natura colecțiilor și a produselor culturale.

Prețul biletului de intrare este un instrument de marketing. Pentru vizitatori costul accesării unui muzeu nu se rezumă numai la biletul de intrare ci și la celelalte costuri pe care le determină călătoria (hotel, restaurant, cafea, magazine, transport). Din această cauză calculul prețului biletului sau ansamblului de sisteme de acces în muzeu trebuie realizat astfel încât să nu constituie o opreliște pentru vizită.

Există mai multe posibilități de a folosi prețul ca instrument de marketing: - diferențierea de preț (reducerea prețului în cadrul unor campanii speciale) - accesul gratuit într-una din zilele lunii - bilete pentru grupuri mari – reducerea prețului pentru elevi, studenți și persoane cu dizabilități etc. - flexibilitatea prețului în funcție de sezonul expozițional și oferta culturală sau vânzările la pachet cu alte tipuri de produse (ghidaj de specialitate, program cultural, participare la târguri, etc.

În conformitate cu aceste norme de marketing Muzeul a realizat:

- editarea unor publicații de specialitate pentru promovarea patrimoniului (cataloge de colecții, pliante, broșuri, CD-uri, vizite virtuale etc.);

- actualizarea permanentă a publicațiilor promoționale și răspândirea acestora prin rețeaua de difuzare a muzeului și a partenerilor culturali și turistici;

- prezența constantă în: revistele de cultură, locale și la nivel național cu materiale specifice activităților muzeale; presa locală și națională prin popularizarea permanentă a tuturor manifestărilor instituției; reviste de promovare turistică la nivel local și național;

- îmbunătățirea accesibilității publicului în instituție și la toate secțiile din teritoriu: parcuri, facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva își desfășoară activitatea și în cadrul secțiilor din teritoriu prin Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie Locală și Etnografie din Brad, Muzeul de Etnografie și Artă Populară din Orăștie, Casa Memorială „Drăgan Muntean” Muzeul Memorial „Aurel Vlaicu”, Casa - Muzeu „Avram Iancu” din Baia de Criș și Complexul de Monumente Țebea.

PLAN DE MARKETING

Analiza socio-culturală a mediului în care își desfășoară activitatea Muzeul Civilizației Dacice și Romane:

Așezare cu un impresionant trecut istoric, ale cărui începuturi datează încă din secolul al XIII-lea, Deva este azi un important centru de interferențe culturale

interetnice, al cărui potențial cultural trebuie exploatat la valoarea lui reală. Existența unor instituții de cultură precum Muzeul Civilizației Dacice și Romane, care prin întreaga sa activitate urmărește promovarea valorilor cultural-istorice ale arealului hunedorean pe plan intern și extern, prin organizarea de expoziții și activități cultural-științifice, precum și prin activități de cercetare, conservare, restaurare, protejare, valorificare și îmbogățire a propriului patrimoniu material, atât prin piesele găsite în urma săpăturilor arheologice, cât și prin achiziții; - Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva care este o instituție publică de cultură cu caracter enciclopedic, parte integrantă din sistemul informațional și care se adresează tuturor categoriilor sociale pentru informare, documentare, studiu și lectură, pusă în slujba comunității de mai bine de șase decenii; - Teatrul de Artă Deva, care pune în valoare patrimoniul național și universal al literaturii dramatice și al artei interpretative românești; - Centrul de Cultură și Artă al Județului Hunedoara care este o instituție de cultură a cărei menire este de a promova și de a transmite valorile culturale, având și o contribuție importantă la cercetarea, arhivarea, conservarea și promovarea tradițiilor și creației populare specifice zonelor și subzonelor etno-folclorice din județ, urmărind totodată revitalizarea și protejarea meseriilor tradiționale, susținerea meșterilor populari și a creației contemporane; - Direcția Județeană pentru Cultură Hunedoara, care are misiunea de a promova în județ strategia Guvernului în domeniul dezvoltării și protejării patrimoniului imobil și mobil, contribuind la educația culturală și civică, promovând principiile primordialității valorii culturale, a libertății creației, a șanselor egale la cultură, a libertății și autonomiei cultelor și a identității culturale în circuitul de valori.

Toate aceste instituții și-au pus deja amprenta asupra a numeroase generații de intelectuali, precum și asupra unor publicații culturale locale deja consacrate, de înaltă ținută științifică (de exemplu Revista „Miorița”, publicație a Centrului de Cultură și Artă al Județului Hunedoara, „Vox Libri”, revista Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva și „Sargetia”, publicația Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, etc.), reprezintă tot atâtea garanții că acest lucru se poate realiza.

Tentativele de diversificare a ofertei culturale și de atragere a publicului, de educare a gustului pentru cultură, sunt relativ noi și încă insuficiente. Cu toate acestea, nu putem să nu apreciem faptul că bibliotecile, muzeele, teatrele, instituțiile de învățământ și cele de cercetare se implică tot mai activ în viața comunității, cu acțiuni și evenimente noi, care au drept obiectiv atragerea publicului, formarea interesului acestuia față de instituțiile de profil și de actul cultural.

SCURT ISTORIC AL CLĂDIRII MAGNA CURIA:

Muzeul Civilizației Dacice și Romane își desfășoară activitatea în cadrul Castelului Bethlen, cunoscut și ca Magna Curia, cel mai vechi monument de arhitectură, situat la poalele Cetății Devei, în partea de sud a acesteia.

Vechimea, importanța și frumusețea acestei clădiri în stil baroc a fost motivul pentru care a fost introdusă pe Lista monumentelor istorice (HD-II-m-A-03225).

Clădirea actuală este o construcție ce datează din perioada Renașterii, refăcută în secolul al XVIII-lea.

Debutul funcționării monumentului este incertă, dar prima mențiune documentară datează din 1520 când nobilul Benedict este numit „castellanus et provisor curiae de Dewa”.

De numele lui Francisc Gézsthy comandantul oștilor princiare ajuns în 1581, proprietar al Cetății Devei, se leagă o primă fază de construcție a monumentului Magna Curia, finalizată în 1582.

Din acest moment informațiile se înmulțesc, fiind cunoscut faptul că în 1608 domeniul ajunge în posesia lui Gabriel Bethlen, nume de care se leagă altă fază de construcție. Gabriel Bethlen va vinde în 1640 domeniul principelui Rákóczi I.

Din 1743 Magna Curia intra în posesia guvernatorului Transilvaniei contele Ioan Haller de Hallerstein, care inițiază refacerea castelului și de a cărui nume se leagă și ultima mare fază de construcție. În urma acestei intervenții, clădirea capătă o nouă imagine prin adăugarea unui nou nivel, patru bastioane de colț, o curte exterioară precedată de o poartă de intrare decorată cu două blazoane. Acestea din urmă au fost descoperite cu prilejul cercetărilor arheologice din 1992.

Caracterul de reședință este dat de existența sălii de audiențe cu balconul lobat din mijlocul fațadei, total refăcută. Tot acum, în sala festivă a palatului a fost realizat șemineul rectangular de piatră decorat cu blazoanele de alianță ale familiei Haller-Daniel (lebăda cu gâtul săgetat, blazonul Sofiei Daniel și leul din blazonul lui Ioan Haller).

Remarcabilă este evoluția plastică a fațadei în sensul baroc, preluând elemente occidentale executate de artiști plastici ai școlii de la Cluj.

În perioada de după Ioan Haller, Castelul a intrat în domeniul fiscal al comitatului Hunedoara și a funcționat ca local al administrației financiare.

În anul 1938 Magna Curia a devenit Muzeu Județean, adăpostind colecțiile adunate până în acel moment și dispunând de o suprafață utilă de 2114 mp.

O ultimă refacere a clădirii s-a produs în 1997 când au demarat lucrări de restaurare, fără intervenții structurale, acestea fiind finalizate în 2006.

SCURT ISTORIC AL MUZEULUI CIVILIZAȚIEI DACICE ȘI ROMANE:

Începutul muzeului devenea se leagă de momentul înființării „Societății de Istorie și Arheologie a Comitatului Hunedoara” în 1880. Aceasta prin statutele aprobate, prevedea înființarea unui muzeu de antichități, obiectiv realizat doi ani mai târziu.

În paralel cu colecția de antichități se constituie și colecțiile de etnografie, mineralogie, paleontologie și ornitologie.

Conform Legii din 1886 și a hotărârii Prefecturii Județului Hunedoara, muzeul primește denumirea de Muzeul Comitatului Hunedoara care își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul acestuia.

Colecțiile muzeului au fost depozitate într-o casă particulară și din 1890 în șase săli de clasă ale Școlii de Științe Exacte actualmente Colegiul Național Decebal Deva.

Muzeul, după periplul prin diferite locații, în 1938 primește ca și sediu Castelul Magna Curia, spațiu în care funcționează și în prezent.

După 1944 a fost organizată prima expoziție permanentă pe „temeiul științei istorice materialiste”. Ca peste tot în blocul socialist, consecința directă a centralizării a dus la ideologizarea instituțiilor, folosite tot mai mult în scopuri propagandistice. Nici Muzeul Civilizației Dacice și Romane nu a fost ocolit de acest curent, prin urmare în 1970 a fost organizată o nouă expoziție permanentă care avea ca tematică „Evoluția societății de la apariția ei până la formarea statelor feudale românești”.

La conducerea Muzeului din Deva s-au aflat cercetători care s-au impus în cultura științifică din care amintim pe Téglás Gabor, Iosif Mallasz, Octavian Floca.

În mai 1981 expoziția de bază cu caracter permanent a fost refăcută, parterul fiind dedicat expunerii pieselor arheologice reprezentative: artefacte dacice și romane, tezaure monetare, machete ale cetăților dacice, etc, etajul fiind destinat istoriei moderne și contemporane. În 1987 Secția de Artă a muzeului a fost găzduită în spațiul Palatului Prefecturii.

În urma deciziei Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor din 4 iulie 1994 denumirea instituției din Muzeul Județean în Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva.

În toată această perioadă clădirea nu a suferit intervenții de structură, dar starea avansată de degradare a impus refacerea acesteia. Prin urmare în 1997 au fost demarate lucrările de restaurare, finalizate în 2006.

Acestea au avut menirea de a reda pe cât posibil splendoarea de altădată a palatului și face din el un punct de atracție pentru localnici și vizitatori și astfel să reprezinte, alături de Cetatea Devei, o emblemă a orașului.

În proprietatea Muzeului Județean a intrat în anii 1960 clădirea anexă care a devenit sediul expozițional pentru colecția de științele naturii. În anul 1968 la parterul clădirii au fost realizate printre cele mai reușite diorame, la vremea respectivă, reprezentând ecosistemele județului (flora și fauna). În anii 1986, la etajul clădirii anexe, a fost organizată expoziția „Memoria naturală a pământului hunedorean” și în paralel cu cele două expoziții de bază, Secția de Științele Naturii organiza în medie 2-3 expoziții temporare pe an.

Ambele expoziții au avut un caracter permanent până în anul 2008 moment în care această clădire a intrat în reamenajare, finalizată în 2011, aceasta având ca funcționalități: depozite de arheologie, artă, științele naturii, spațiul cu destinație de tezaur, bibliotecă documentară , sală de lectură, laboratoare, săli de conferință și birouri administrative.

Colecția de Științele Naturii urmează să fie valorificată expozițional în clădirea Magna Curia, restaurată. În spațiul aferent celor două clădiri funcționează un Lapidarium subteran, care adăpostește o colecție de monumente romane, provenite din cercetările arheologice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Micia, Germisara, etc.

- *Secția de Arheologie Sarmizegetusa* are în administrare muzeul de sit și parcul arheologic Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa.

Muzeul de la Sarmizegetusa a fost înființat în 1924, într-un fost han din centrul comunei Sarmizegetusa și reorganizat în 1976. Expoziția permanentă organizată aici era alcătuită din piese provenite din cercetări arheologice din siturile arheologice realizate începând cu anii 1883, precum și din descoperiri întâmplătoare de pe raza comunei. Astăzi muzeul este dezafectat și folosește ca depozit pentru piese de mari dimensiuni.

În 1982 la Secția de Arheologie din Sarmizegetusa se vernisează o expoziție nouă, un muzeu de sit, ce avea să prezinte cele mai semnificative descoperiri din cadrul obiectivelor cercetate, într-un nou sediu, construit în perioada interbelică aflat în apropierea sitului arheologic.

Din punct de vedere administrativ, muzeul din Sarmizegetusa a aparținut de Primăria din localitate până în anul 1990, când devine Secție a muzeului de vean.

Urmare reparației capitale a clădirii, în anul 2010, cu prilejul manifestărilor „Dies Traiani”, la etajul clădirii a fost vernisată o expoziție permanentă în spiritul arheologiei experimentale. A fost adăugată ca noutate utilizarea reconstituirilor

provenite din cercetarea arheologică, a câtorva tipuri de echipamente militare prezente în armata romană precum și vestimentație civilă.

- *Secția de Etnografie și Artă Populară Orăștie* situată în Piața Aurel Vlaicu, a fost înființată în anul 1952 ca Muzeu de Istorie al raionului Orăștie.

În anul 1973 a devenit Muzeu de Artă Populară în subordinea Primăriei Orăștie, iar din anul 1990 se constituie ca secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.

Această secție deține o colecție de arheologie cu piese descoperite în zona Orăștiei, piese aparținând perioadei antice, evului mediu precum și o semnificativă colecție de etnografie.

- *Complexul Memorial Aurel Vlaicu* (sat Aurel Vlaicu, orașul Geoagiu, nr. 177). În satul Bințiș, azi Aurel Vlaicu, la împlinirea a 70 de ani de la nașterea inginerului român, (1952) pilot și inventator, pionier al aviației române și mondiale, în casa părintească a acestuia, s-au strâns o parte din obiectele care i-au aparținut, punându-se bazele unui muzeu memorial.

La aniversarea centenarului nașterii pilotului, în 1982, a fost construit un nou spațiu în imediata vecinătate a casei, unde a fost reorganizată expoziția memorială „Aurel Vlaicu”. Aceasta prezintă o serie de planuri ale invențiilor în original, tipuri de avioane, obiecte personale caiete de studii, fotografii.

- *Expoziția de Istorie Locală și Artă Populară Brad* (municipiul Brad, str. Cloșca, nr. 2, cod poștal 335200) a fost înființată în anul 1987 pe baza unor colecții particulare „colecția Safian” care cuprindea piese de etnografie din Țara Zarandului, colecție îmbogățită pe parcurs prin donații. Aceasta conține icoane pe sticlă, fotografii, precum și o valoroasă colecție de grafică, semnată Marcel Olinescu.

În curtea Secției de la Brad a fost achiziționată, strămutată și restaurată pentru expunere o casă țărănească de sec. XIX-lea reprezentativă pentru zona zărăndeană. Colecția numără peste 780 de piese.

- *Casa - Muzeu „Avram Iancu” de la Baia de Criș* (localitate Baia de Criș, strada Florilor, nr. 1, comuna, cod poștal 337005) a fost inaugurată în anul 2002 pe locul vechii case unde a decedat Avram Iancu. În cele două săli de expoziție permanentă sunt prezentate documente, stampe, fotografii de epocă despre eroul român în Revoluția de la 1848-1849.

În a doua sală este organizat un interior moșesc din zona Zarandului cu obiecte de mobilier, uz casnic, îmbrăcăminte și țesături din Baiade Criș.

- *Complexul de Monumente Țebea* a fost inaugurat în anul 1972, cu ocazia sărbătoririi bicentenarului răscoalei lui Horea, Cloșca și Crișan. Colecția cuprinde obiecte de etnografie, artă populară, ceramică colectate din Zarand.

În ciuda provizoratului, datorat perioadelor de restaurare a celor două clădiri, Muzeul Civilizației Dacice și Romane și-a desfășurat toate funcțiunile specifice acestei instituții de profil.

Colecțiile deja existente, au fost substanțial îmbogățite în urma cercetărilor arheologice precum și colectărilor de teren, achizițiilor și donațiilor. De asemenea a fost încurajată dezvoltarea unor activități noi precum arheologia experimentală.

Cercetarea științifică s-a desfășurat în toate secțiile de specialitate, atât în cadrul Muzeului cât și în colaborare cu alte instituții de profil din țară și străinătate, prin intermediul protocoalelor și a parteneriatelor.

Deși în condițiile prezentate mai sus (cele două renovări), nu a putut fi realizată la sediul central al Muzeului Civilizației Dacice și Romane o expoziție de bază, patrimoniul existent și rezultatele ultimelor cercetări au fost puse în circulație prin cadrul expozițiilor temporare, organizate la sediul principal al Muzeului Civilizației Dacice și Romane precum și în celelalte sedii aparținând muzeului.

A fost promovată o politică care a avut ca obiectiv creșterea dinamicii circulației pieselor și informației urmărind itinerarea, cunoașterea și promovarea lor la instituții de profil din țară și străinătate.

Cercetătorii instituției au pus în valoare rezultatele studiilor prin lucrări științifice publicate în reviste de specialitate, precum și materiale promoționale (broșuri, pliante, insigne, etc).

Patrimoniul mobil al muzeului a beneficiat de serviciul de restaurare calificat în laboratoarele proprii și în cazul în care s-au impus intervenții speciale, au fost apelate laboratoare din țară s-au străinătate. O atenție specială a fost acordată secției de conservare și evidență computerizată care și-a îndreptat atenția asupra condițiilor de protejare a pieselor intrate în inventarele instituției și monitorizarea lor, fiind ulterior introduse în baza de date.

De asemenea această secție are atribuții legate de schimbul de piese de patrimoniu între instituțiile muzeale, încurajând mobilitatea în condiții de maximă siguranță a pieselor spre mai buna cunoaștere a acestora. În toată această perioadă nu a fost neglijată comunicarea și schimbul de idei cu alți cercetători, muzeul devenind reușind să organizeze în fiecare an sesiunea muzeului, precum și o serie de simpozioane și colocvii tematice, participând la rândul lor la manifestări de natură științifică.

Comunicarea s-a îndreptat și spre palierul educațional în cadrul pedagogiei muzeale, prin parteneriate școlare, ateliere de lucru și manifestări interactive organizate de instituție.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva deține la Deva două imobile: Castelul Magna Curia cu 44 de încăperi cu o suprafață de 2114 mp. Suprafața respectivă este atribuită organizării expoziției de bază a Muzeului, care se află în fază de proiect. Până la definitivarea tematicii expoziționale, aici se organizează expoziții cu caracter temporar. A doua locație este Clădirea Administrativă care cuprinde 27 de încăperi din care 17 sunt spații de lucru pentru personalul de specialitate a instituției în suprafață de 676, 79 mp și 10 încăperi pentru biblioteca documentară, depozite și laboratorul de restaurare în suprafață de 688, 62 mp. Tot la Deva, muzeul mai beneficiază de un spațiu pivnița Castelului, în suprafață de 235, 44 mp unde este organizat depozitul Lapidariu care cuprinde piese descoperite la Ulpia Traiana, Micia, Germisara, Aquae etc. De asemenea în grădina castelului în anul 2012 a fost construit un nou spațiu expoziție Lapidariu în suprafață de 1218 mp.

La Sarmizegetusa muzeul are două clădiri: „muzeul vechi” cu 9 încăperi depozite în suprafață de 250, 72 mp și clădirea propriu zisă a muzeului, în care funcționează din 1982, cu 19 încăperi din care în 9 sunt atribuite expoziției de bază cu suprafața de 182, 87 mp, 7 încăperi spații de lucru și anexe cu suprafața de 124, 54 mp, și 3 încăperi spații de depozit în suprafață de 33, 2 mp și un spațiu expozițional lapidariu amenajat în curtea muzeului în suprafață de 40 mp.

La Brad muzeul are o clădire cu 20 de încăperi din care 11 sunt ocupate cu expoziția de bază cu suprafața de 288, 49 mp, 4 încăperi spațiu de lucru și anexe în suprafață de 67, 16 mp și 5 încăperi cu 33, 4 mp depozite.

Casa muzeu Avram Iancu din Baia de Criș cuprinde două încăperi cu o suprafață de 20 mp.

La Orăștie muzeul deține un imobil cu 11 încăperi din care 5 sunt pentru expoziția de bază cu o suprafață de 169 mp, 5 pentru depozite cu suprafața de 100 mp și 1 încăpere spațiu de lucru de 22 mp.

Expoziția Memorială Aurel Vlaicu deține 1 sala expozițională la parterul unui imobil construit în preajma casei memoriale și are o suprafață de 96 mp.

ANALIZA PIETEII

Turismul în județul Hunedoara

Obiectivele turistice din județul Hunedoara, numeroase și variate, sunt datorate condițiilor naturale, vieții istorice și culturale continue și îndelungate ce s-a desfășurat pe aceste meleaguri.

Străvechile meleaguri hunedorene, nucleu al statului dac, leagăn al formării poporului roman și a limbii romane și-au făcut simțita din plin prezența în patrimoniul nostru spiritual. Creatorul anonim din Țara Hațegului sau din Zarand, de pe valea Mureșului sau cea a Streiului a transpus dintotdeauna în memoria colectivității nestemate mostre din poezia obiceiurilor, unicate ale eposului eroic sau ale liricii de dor și jale, îmbogățind concomitent universul semenilor săi cu măiestrite lucrături în lemn, în lut sau pânză. Picturile murale din interioarele monumentelor arhitectonice, de la Sântămărie Orlea, Streisângeorgiu, Ostrov, Ribița, Leșnic, Gurasada sau Crișcior denota simț artistic inimitabil, pe care meșterii l-au transmis din generație în generație.

Când ajungi în județul Hunedoara, este imposibil să nu îți fie recomandat să vizitezi Cetatea de la Deva, Muzeul Aurului de la Brad, Casa Memorială a lui Aurel Vlaicu, Castelul Corvineștilor. De altfel și minunatele monumente ale naturii te fac să nu uiți că ai trecut prin Hunedoara. Țara Hațegului cu vestitul Parc Hațeg, Parcul Național Retezat, dar și rezervațiile din munții Șureanu sau din sudul Apusenilor reprezintă embleme ale județului.

Când faci un circuit turistic în județul Hunedoara, trebuie neapărat să treci pe la Deva. Din orice direcție se apropie călătorul de orașul Deva, îl întâmpină de la mare depărtare Cetatea Devei, podoaba orașului. Situată în partea de apus a localității, pe culmea unui deal conic, de proveniență vulcanică, cetatea se află la înălțimea de 371 metri de la nivelul mării și 184 metri deasupra orașului. Împrejurimile împădurite ale dealului cetății formează un imens parc, pe ale cărui alei largi, concentrice, marcate în culori, se poate ajunge, printre copacii seculari, la ruinele fortăreței. Acest traseu este răsplătit și de una dintre cele mai frumoase panorame: valea Mureșului, cercul de munți și dealuri care ne înconjoară din toate părțile – munții Poiana Ruscă, cei ai Zarandului spre vest, munții Apuseni spre nord, Dealul Uroi în est, împreună cu munții Sebeșului, iar în sud munții Parângului și Retezatului.

Teritoriul acestui con vulcanic – monument al naturii – este interesant și în ceea ce privește vegetația din cuprinsul său.

Speciile de plante ce cresc aici și în împrejurimi se ridică la peste 1450, dintre care unele rare, elemente aclimatizate, chiar unice. Importanța prezintă și sub raportul faunei, fiind prezentă aici și vipera cu corn.

După cum arată documentele timpului, cetatea Deva a fost construită pe la mijlocul veacului al XIII-lea ca fortăreața militară. Primul document scris care atestă existența unei cetăți aici datează din anul 1269. Transformată de Iancu de Hunedoara în castel nobiliar, va fi amplificată succesiv în secolele XVI, XVII și XVIII, ajungând printre cele mai puternice din Transilvania.

La început, cetatea, împreună cu domeniile care îi aparțineau, se află în posesia regelui, trece apoi cu timpul în proprietatea unor case domnitoare, nobili particulari, până la mijlocul secolului al XIX-lea, când viața multiseculară a acestei construcții ia sfârșit. La 1849 cetatea Deva este părăsită pentru totdeauna, când, explodând magazia cu praf de pușcă, zidurile sunt aruncate în aer, omorând și mica garnizoană a cetății. De atunci și până azi nimeni nu a mai locuit în ea, n-a mai adăugat sau schimbat ceva la această construcție. Azi, ruina cetății Deva, situată în vârful de stâncă, străjuiește ca o santinelă bătrână asupra orașului de la poalele ei. Din marea construcție de odinioară, martoră a multor evenimente, nu au rămas decât ruinele mute și părăsite.

Rămânând în Deva și continuând vizitarea obiectivelor turistice cu valoare istorică importantă, ne îndreptăm privirea înspre poalele cetății, în actualul parc al orașului, spre Castelul Bethlen, numit și „Magna Curia” (curtea mare). Acesta este un valoros monument de arhitectură civilă. Ridicată în secolul XVI și aparținând domeniului cetății, ea poartă azi pecetea lucrărilor de la 1621 din timpul lui Gabriel Bethlen, principe al Transilvaniei. Conceptul inițial în stilul Renașterii, edificiul păstrează în prezent și unele elemente interesante de arhitectură în stil baroc. De o reală valoare este balconul de deasupra intrării principale, scara monumentală lucrată în piatră de pe latura de nord-est și căminul cu blazoane, din sala mare de ședințe.

În prezent imobilul servește ca sediu al Muzeului Civilizației Dacice și Romane. Toate secțiile muzeului cuprind materiale provenite de pe teritoriul regiunii Hunedoara. Secția istorică a muzeului are menirea ca prin colecțiile sale să prezinte vizitatorilor dezvoltarea societății omenești pe teritoriul regiunii, din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Aceasta secție cuprinde materiale de o rară valoare istorică: obiecte din prima epocă a pietrei provenite din peșterile hunedorene, colecția de obiecte dacice rezultate din săpăturile arheologice efectuate la așezările dacice din munții Orăștiei, lapidarul cu monumente romane, unul din cele mai mari din țară, colecția de monede.

Secția de științe naturale dispune, de asemenea, de un bogat material organizat în prezent sub formă de depozit științific. De o deosebită valoare este

colecția de mineralogie, care reflecta bogăția subsolului regiunii, insectarul cu aproape 30 de mii de exemplare și colecția ornitologică completă a regiunii Hunedoara.

Muzeul mai posedă o arhiva istorică, cu documente originale privind, mai ales, răscoala țăranilor de la 1784-1785. O bibliotecă documentară, de uz intern, întregeste bogatele colecții ale muzeului.

Programul de vizitare al acestui muzeu este în fiecare zi de marți până duminică între orele 10:00 și 18:00 în perioada verii, iar în perioada iernii între orele 09:00 și 17:00.

Dintre monumentele istorice ale localității Deva mai menționăm Biserica și Mănăstirea Franciscană, înființate în secolul al XVIII-lea, situate în strada Progresului, și turnul vechii Biserici Ortodoxe din cimitirul vechi, zidit după cum arată textul pisaniei de deasupra intrării, în anul 1727.

Continuând vasta rețea muzeală, din partea nordică a județului Hunedoara, ce asigură ocrotirea, conservarea, evidența științifică și punerea în circuitul public a bunurilor culturale din întreaga regiune, ne îndreptăm interesul înspre Muzeul Memorial Aurel Vlaicu. Acesta se află situat în satul cu același nume, aparținând comunei-stațiune Geoagiu. În muzeu ne sunt prezentate planuri ale invențiilor, machete de avioane, obiecte care au aparținut pionierului aviației mondiale. Muzeul a fost înființat în anul 1952 de către Muzeul Județean Hunedoara și cuprinde: un gramofon, un magneton, membrane de telefon, un cazan cu aburi construit de Aurel Vlaicu (1882-1913).

Județul Hunedoara, pe tot parcursul lui, beneficiază de foarte multe izvoare cu ape minerale. Pentru valorificarea acestor ape au fost ridicate stațiuni balneo-climaterice. Dintre acestea o putem menționa pe cea mai importantă din zonă: Geoagiu-Băi. Această stațiune este situată în sudul munților Apuseni, la contactul acestora cu valea Mureșului. Aici predomină un climat reconfortant, tonic, calitățile curative ale apelor minerale fiind cunoscute încă din perioada dacică.

În apropierea municipiului Hunedoara se afla o altă stațiune ce beneficiază de ape minerale, stațiunea Călan Băi. Obiectivele turistice ale localității Călan sunt datorate de condițiile naturale, vieții istorice și culturale continue și îndelungate pe aceste meleaguri. Pitorescul zonei, existența izvoarelor minerale recunoscute pentru calitățile lor curative, fondul cinegetic, precum și bogăția și varietatea elementelor de arhitectură, artă populară și folclor, oferă posibilități de turism pe gustul fiecăruia. În epoca romană a existat la Călan o importantă așezare pe drumul imperial Sarmizegetusa-Apulium, favorizată de existența apelor termale, fiind denumită Aquae. Au fost descoperite peste douăzeci de inscripții privind prosperitatea

localității Aque. Stațiunea beneficiază de sistem de cazare și alimentație publică, în incinta societății existând trei bazine cu apă mezotermală.

Menținând cursul muzeelor din nordul județului, ne iese în cale, în orașul Brad, Muzeul Aurului, sau Muzeul Mineralogic din Brad, singurul muzeu de acest gen, din țară. Localitatea Brad, renumită pentru exploatarea de cărbune brun și minereu de aurifer a fost menționată documentar, pentru prima dată, anul 1445, fiind și unul dintre principalele centre ale Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania.

Fondarea muzeului este apreciată a fi 4 iulie 1912, însă etichetele unor exponate pe care este marcat anul 1896, sugerează o vârstă mai veche a primelor eșantioane colecționate.

Inițial muzeul a găzduit doar eșantioane cu aur din zona miniera Brad. Însă în timp, prin donații și schimburi, în fondul muzeului au intrat și piese provenind din alte zăcăminte din țară și din lume. Muzeul aparține în prezent Filialei Bradmin a Companiei Naționale „Minvest” SA din Deva, el cuprinzând peste 2500 eșantioane de minerale dintre care circa 1000 cu aur, alături de piese arheologice cu caracter minier. Totodată muzeul găzduiește și o colecție de mineralogie sistematică, o colecție ce cuprinde minerale descrise pentru prima dată din România (nagyagit, silvanit, telur, pseudobrookit etc.) și una de agate din România.

Dintre eșantioanele deosebite se remarcă octaedrii de fluorit de culoare verde deschis de la Cavnic, diamante din Africa de Sud, cristale cubice de pirit cu muchia de 10 cm, însă atracția principală sunt eșantioanele de aur nativ de forme și dimensiuni diferite.

Dacă ai ajuns în municipiul Hunedoara și vrei să afli ce a lăsat natura și mâna omului acestui oraș, lacul de acumulare Cinciș este unul din numeroasele comori ale regiunii.

Lacul Cinciș este așezat la o distanță de 400 km de București, 400 km de Budapesta și 8 km de municipiul Hunedoara, pe drumul spre Toplița. Este o zonă de o frumusețe deosebită care atrage numeroși turiști an de an. Lacul are o suprafață de 867 ha și o poveste deosebită. Lacul Cinciș este situat pe vatra satului cu același nume, care în anul 1962 a fost strămutat pe un deal din apropiere pentru a putea lua naștere lacul de acumulare. Astfel, un sat cu o existență de peste 1000 de ani (menționat încă din 1360), a fost pentru totdeauna înghițit de ape. În coada lacului, când scad apele este vizibilă biserica din sat. Pe malul lacului Cinciș, între munți și cu o priveliște de vis se afla și Hotelul Cinciș, hotel de trei stele ce oferă tuturor vizitatorilor multiple facilități printre care cele destinate grupurilor, activităților de team-building, întâlnirilor de afaceri, petrecerilor sau evenimentelor deosebite. Această zonă reprezintă punctul de pornire pentru vizitarea unor obiective turistice excepționale, în special cele situate în partea de sud a județului.

Chiar în această parte a județului se află situat Ținutul Pădurenilor. Acest ținut pitoresc cuprinde partea de est a munților Poiana Ruscă, ce ne apar ca un întins platou mărginit la nord de valea Mureșului, la sud de Țara Hațegului, iar spre est oprindu-se în valea Cernii, pe linia Nandru, Hunedoara, Teliuc.

Acesta este una dintre zonele etnografice cele mai conservatoare și inedite, în care se întâlnesc numeroase aspecte arhaice ale elementelor de cultură materială. Portul popular oglindește condițiile specifice de viață, prezentând o mare originalitate a cromaticii și a ornamentației. Interesante costume se găsesc la Dăbâca, Hășdău, Cerbăl, Poienița Tomii etc. Pădurenii sunt renumiți, de asemenea, prin obiectele de podoabă realizate din cositor și alamă, precum și prin arta încrustării căucelor. Un element străvechi al caselor pădurenești, la construcția cărora se folosea lemnul, îl constituie vatra liberă, cu coșul numit caloi. Printre cele mai răspândite piese de folclor muzical și coregrafic sunt „brăurile” pădurenești.

Continuând drumul înspre jumătatea de sud a județului Hunedoara, ni se înfățișează minunata Țară a Hațegului, un mare bazin de o admirabilă unitate geografică, situat în partea de sud a Transilvaniei și în colțul de sud – vest al regiunii Hunedoara. Țara Hațegului a fost menționată în 1247 ca terra Hatszoc, vechi ținut al cnejilor, juzilor și voievozilor romani, acest teritoriu fiind numit și „un Ardeal în miniatură”. În această parte a județului regăsim vestita mănăstire Prislop, satul Densuș cu minunata biserică de piatră, dar mai ales capitala Daciei romane, Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

Biserica și mănăstirea Prislop, situate la o distanță de 13 km de orașul Hațeg și la 16 km de Hunedoara, a fost înființată în jurul anului 1400 de către călugărul Nicodim, cu ajutorul primit de la Mircea cel Bătrân. Din vechea mănăstire nu a mai rămas nimic, iar biserica mănăstirii a fost refăcută de mai multe ori. Cu toate restaurările însă, planul bisericii, zidită în piatră, a rămas cel vechi. Deasupra usii se constata urme de pictură, la intrare se poate vedea o piatră cu stema Țării Românești și o inscripție cu text latin și o alta în slavonă. Deasupra intrării (spre navă), se află o altă inscripție în legătură cu a doua zidire a bisericii, din ultima jumătate a secolului al XVI-lea. Acesta inscripție datează din anul 1579.

În partea de sud a ramificațiilor munților Poiana Ruscă se afla satul Densuș. Biserica monument din Densuș, situată deasupra satului, pe un mic platou, este unu dintre cele mai caracteristice monumente ale țării. Monumentul este atribuit veacului al XIII-lea. Biserica este zidită în piatră brută și din cea adusă de la Ulpia Traiana, din clădirile romane. În cursul timpului, biserica a suferit mai multe transformări, cea din urma restaurare făcându-se în 1962. Acest monument deține anumite elemente de arhitectură romanice, nord-italice (lombarde), extrem de valoroase.

Ulpia Traiana Sarmizegetusa, capitala provinciei romane Dacia, este așezată în colțul de sud-vest al Țării Hațegului, în teritoriul actualei comune Sarmizegetusa.

Situată în apropierea locului numit Tapae, așezarea avea la început un caracter militar, devenind după cucerirea Daciei capitala noii provincii, centru politic, religios și cultural al Daciei romane. Întemeierea coloniei s-a făcut, după cum arată monumentele arheologice, pe la anul 110 d.Hr. Palatul Augustalilor este una dintre cele mai monumentale construcții dezgropate la Ulpia Traiana, un adevărat palat grandios, de proporții remarcabile. Din acesta clădire se trece, printr-o impunătoare poartă, în for (forum), piața publică. La marginea de est a comunei actuale, lângă șoseaua națională, se află amfiteatrul roman, cea mai impunătoare clădire a orașului, locul unde se aduna populația pentru a se delecta la jocurile gladiatorilor. Necropola antică, locul de înmormântare a locuitorilor Ulpiei Traiana, a fost identificată în mai multe puncte ale așezării. Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa se află în centrul comunei, la marginea șoselei și este deschis în fiecare zi, de marți până duminică, între orele 9:00 și 17:00 în perioada iernii, iar în perioada verii între orele 10:00 și 18:00.

În cadrul obiectivelor turistice antropice de care beneficiază județul Hunedoara, se încadrează și Castelul Sântămărie Orlea. El este menționat documentar la 1363, iar actuala construcție în stil baroc a fost înălțată în 1782 și transformată în secolul XIX. Castelul a fost în proprietatea unor familii de latifundiați care stăpâneau întinse terenuri arabile și o parte din Munții Retezat. Arhitectura deosebită, cadrul natural în care este așezat și situarea în apropierea șoselei Hațeg-Petroșani au condus la transformarea castelului în hotel care te îmbie la popas.

Ajungând în comuna Bănița, observăm cum se înalță pe marginea stâncoasă a apei Merișorului. El străjuia, începând probabil din secolul XVI, vechiul drum ce lega Transilvania de Țara Românească prin Pasul Vâlcan, servind și ca punct de vamă. Monumentul construit din piatra de calcar locală, cu ziduri care se mai păstrează pe alocuri până la înălțimea de 20 m, are o formă perfect circulară, de caracter arhaic. Suprafața exterioară, tencuită, a turnului, nu are alt decor decât o sprânceană în partea de sus. Intrarea fortificației se află în partea de nord, la 2 m înălțime de suprafața solului, accesul în turn făcându-se cu ajutorul unei scări. Apărarea fortăreței dinspre vest și sud era asigurată de cele șapte creneluri cu ambrazuri. Celelalte părți mai puțin expuse din cauza terenului accidentat nu au reclamat un asemenea aranjament. În interior, partea superioară a zidului era prevăzută cu un drum de strajă de lemn, astăzi dispărut.

Sarmizegetusa Regia (cea regească) este situată în Grădiștea Muncelului și a fost capitala Daciei preromane, centru politic și militar al dacilor. Ea este așezată pe culmea Munților Orăștiei, bine păzit de metereze naturale. Grandioasa capitală a statului dac a fost ridicată aproximativ la jumătatea secolului I î.Hr. și cuprindea în aria sa cetatea, zona sacră și așezarea civilă. Cetatea, un patruleter format din blocuri masive de piatră, își întindea domeniul, în cinci terase, pe un teritoriu de aproape 3 ha. În cuprinsul cetății se întretăiau drumurile pavate cu piatră. Pe doua

Înălțimi situate nu prea departe de ruinele cetății se găsesc resturile unor construcții, probabil cu un caracter religios: Sanctuarul mare patrulater și Sanctuarul mic rotund. Blocurile de piatră ale sanctuarului mic, așezate într-o anumită succesiune, simbolizând razele soarelui, aveau desigur rol calendaristic. Rămășițele unui templu și ale unui turn de pază, fragmente de vase ceramice, vetre de foc, unelte și urmele unei instalații pentru captarea apei de izvor sunt, de asemenea, dovezi grăitoare ale vieții ce s-a desfășurat pe aceste meleaguri. Așezarea civilă, formată din cartierele de vest și de est, se întindea pe zeci de terase, constituind cea mai mare locuire dacică compactă cunoscută. Aici se aflau grupuri de locuințe, ateliere meșteșugărești, depozite, hambare, instalații de captare și distribuție a apei potabile. Într-una din locuințe a fost descoperit un celebru vas ceramic cu stampila „Decebalus Per Scorilo” (Decebal fiul lui Scorilo). Însemnări descoperite pe unele blocuri de piatră ale sanctuarelor, monede, arme precum și celebrul vas au dat posibilitatea cercetătorilor să considere așezarea că existând în vremea când Dacia a fost condusă de Burebista apoi de Decebal.

Trecând la potențialul natural al acestei zone, trebuie menționat și Parcul Național Retezat, mândria județului, primul parc național din România. Parcul este situat în Carpații Meridionali, are o suprafață de 54400 ha și a fost înființat în anul 1935 pentru a ocroti numeroasele specii de plante și animale și pentru a conserva originalitatea și farmecul peisajului alpin.

Masivul Retezat are o structură geologică complexă fiind alcătuit din roci cristaline și calcare. Datorită altitudinii sale mari (vf. Peleaga 2509 m), activitatea ghețarilor s-a desfășurat amplu, identificându-se urmele a 18 ghețari. În afara ghețarilor de circ (Bucura, Custura, Judele) s-au mai păstrat resturile celui mai întins ghețar de vale (Lăpușnicul), precum și cel mai mare număr de lacuri glaciare din țară, în număr de 83. La poalele Munților Retezat se afla Lacul Bucura (2041 m), cel mai întins lac din zona alpina românească (10, 5 ha).

Datorită interesului științific, biologic și pitoresc pe care îl prezintă în special zona de centru a masivului, o mare suprafață a teritoriului a fost declarată parc național, fiind ocrotit prin lege. Aici se întâlnesc aproape 1190 de specii de plante superioare din cele 3450 cunoscute în România. Existența aici a mai bine de o treime din flora țării este unul din motivele pentru care a fost declarat Parc Național. La acestea se adaugă și un număr mare de plante inferioare. Parcul Național Retezat, datorită habitatelor sale foarte diverse, naturale sau puțin modificate datorită intervenției umane, adăpostește o faună deosebit de bogată atât în ceea ce privește numărul de specii cât și în numărul mare de exemplare care alcătuiesc populațiile acestor specii. Sunt declarate monumente ale naturii și ocrotite o serie de plante (floarea de colț, bujorul românesc, papucul doamnei, zâmburul și altele), specii de păsări și mamifere precum capra neagră, râsul, vulturul, acvila de munte, cocoșul de munte s.a.. Accesul în Parcul Național Retezat se face numai pe la cabanele Gura

Zlata, Pietrele, Rotunda, Râușor, precum și pe la Stâna de Râu. La finalul anului 2006, Administrația Parcului Național Retezat a încheiat proiectul GEF „Managementul Conservării Biodiversității” în zona Retezatului. Tot în anul 2006 s-a început implantarea proiectului LIFE05 NAT/RO/00165 - Managementul Conservativ al Habitadelor Alpine ca sit Natura 2000 în Parcul Național Retezat.

Rămânând tot în zona Hațegului, se remarcă încă de prin anii 50 Rezervația de Zimbrii Slivuț - Hațeg. Aceasta rezervație este însă pe cale de dispariție, după ce ani în șir autoritățile au tratat cu dezinteres cea mai cunoscută dintre rezervațiile în care există unele dintre ultimele exemplare din animalul-simbol al României. În acest moment situația este dramatică în Hațeg, în arealul rezervației existând doar patru exemplare, cel mai bătrân fiind de douăzeci de ani, iar cel mai tânăr de, un pui, de doar trei ani. Această situație este rezultatul indiferenței ce a făcut ca de la peste treizeci de exemplare în 1958 să se ajungă la doar patru. De altfel suprafața împădurită a fost redusă și ea foarte puternic în ultimii ani.

De asemenea, să nu uităm de rezervațiile naturale din Munții Șureanu, cu Cheile Crivădiei sculptate în partea vestică a Dealului Runcu și cu o lungime de 1 km. Îngustimea culoarului dintre pereții care au înălțimi de 70-100 m deasupra râului, verticalitatea lor și marnitele cu adâncimi de peste 1, 5 m din jumătatea superioară, nu au permis nici măcar formarea unei poteci. Vegetația și flora deosebită, cât și spectaculozitatea, prezintă un mare interes științific. Astfel întâlnim liliacul sălbatic, frasinul, cornul, teiul, etc. Vegetația de peste stâncării de lângă Ohaba de Sub Piatră adăpostește specii xerice (*Anthemis Montana*, etc.). O altă zonă deosebită o reprezintă Cheile Băniței sculptate în calare mezozoice, fiind străbătute de calea ferată Petroșani-Simeria. În jurul cheilor, cât și pe înălțimile calcaroase din jur, se dezvoltă o floră care include numeroase endemisme și specii sudice (*Juniperus Sabina*, *Fraxinus Ornus*, etc.). Întreaga regiune este presărată cu numeroase peșteri subterane precum Peștera Tecuri, Peștera Ciclovina, Peștera Sura Mare, Peștera Bolii, Peștera Gura Oanei.

Tintirea pietei

Călătoriile pe care le vor desfășura turiștii sunt calatoriile de agrement.

Țintirea pieței constă în evaluarea elementelor de atractivitate ale segmentelor și în selectarea segmentului-țintă.

Poziționarea

Poziționarea reprezintă dezvoltarea unui serviciu și a mixului de marketing pentru a ocupa un anumit loc în mintea consumatorilor din cadrul piețelor-țintă. Pentru o poziționare eficientă, instituția trebuie să dețină informații despre necesitățile și dorințele consumatorilor de pe piețele-țintă și avantajele pe care ei le

urmăresc, să cunoască punctele tari și slabe ale competitorilor întreprinderii, modul în care aceștia sunt familiarizați cu ele, să dispună de informații asupra modului în care consumatorii percep întreprinderea comparativ cu concurența.

- Concurența:

Cunoașterea concurenței joacă un rol hotărâtor în planificarea de marketing. Un obiectiv turistic trebuie să-și compare în mod constant produsele, prețurile, canalele de distribuție și acțiunile de promovare cu cele ale concurenței. Astfel, ea poate identifica avantajele și dezavantajele pe care le are în lupta cu aceasta, lansând atacuri mai precise asupra concurenței și apărându-se mai bine de atacurile acesteia.

STRATEGII DE MARKETING:

Strategia de piață

Strategia de piață este denumită „nucleul politicii de marketing”. Există o multitudine de opțiuni strategice pe care instituția trebuie să le aibă în vedere. Astfel, în funcție de dinamica pieței, muzeul își propune să adopte o *strategie de creștere*, respectiv a dezvoltării activității de piață, deoarece obiectivul de marketing este penetrarea pieței. Aceasta strategie se realizează prin creșterea frecvenței de utilizare a produsului oferit.

În funcție de poziția muzeului față de schimbările pieței, muzeul adopta o *strategie activa*, ce presupune anticiparea schimbărilor pieței și intervenirea în influențarea acestor schimbări, în scopul folosirii lor pentru creșterea profitului. De asemenea, trebuie anticipate modificările mediului extern, depistarea oportunităților și influențarea acestuia printr-un proces continuu de inovare.

După poziția muzeului față de exigențele pieței și ținând cont de obiectivul de marketing (de penetrare pe piață) se va adopta *strategia exigenței ridicate*, punând accent pe calitatea produselor și serviciilor pentru a satisface în mod corespunzător cererea consumatorului.

Strategia de produs

Prin intermediul strategiilor de produs, se propune să se satisfacă nevoile clienților, și să creeze un avantaj competitiv durabil, pe baza competențelor sale esențiale.

Produsul turistic este un amalgam de elemente tangibile și intangibile, concentrate într-o activitate specifică pe care consumatorul le achiziționează ca o combinație de activități și aranjamente. Înnoirea ofertei turistice se realizează prin includerea noului produs turistic alături de cele deja existente. Această opțiune strategică reflectă eforturile instituției de adaptare permanenta la exigențele și

cerințele purtătorilor cererii fiind indicată în acest caz deoarece piața se caracterizează printr-o concurență puternică. Nivelul calitativ al produselor este o coordonată majoră a definirii strategiei de produs. Ne propunem varianta strategică de diferențiere calitativă a produsului nostru.

Strategia de distribuție

În stabilirea strategiei de distribuție, se au în vedere caracteristicile mediului extern și intern al muzeului, precum și obiectivele stabilite.

În funcție de intensitatea distribuției, considerăm că o distribuție selectivă este adecvată pentru produsul nostru turistic.

Strategia de comunicație

Prin politica de comunicație și mijloacele prin care se va concretiza, vom urmări o difuzare cât mai completă a unor informații despre activitatea și produsele noastre turistice, vom viza întărirea imaginii și a prestigiului mărcii.

Promovarea va fi la început agresivă, urmând ca după cunoașterea produsului să continue să existe, dar nu la fel de agresiv. Noul produs turistic va fi promovat prin intermediul partenerilor, pe pagina de web a muzeului, în broșuri, reviste și ziare de specialitate, prin participarea la târguri naționale și internaționale de profil.

Strategia de personal

Muzeul dispune de un personal calificat, relativ tânăr, dinamic, cu o bogată experiență în domeniu. Este cunoscut faptul că personalul prestator de servicii turistice este cel care impune nivelul calității produsului turistic. În cazul produsului turistic oferit de instituția noastră, când vorbim de personal ne referim mai mult la personalul care însoțește clientul, care realizează ghidajul și care este foarte bine informat despre zona vizitată.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane urmărește realizarea următoarelor obiective:

- Promovarea valorilor patrimoniului cultural.
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii muzeale prin accesarea fondurilor europene nerambursabile.
- Creșterea participării cetățenilor din județul Hunedoara la revitalizarea activității culturale prin utilizarea eficientă a infrastructurii culturale județene.

- Realizarea programului anual minimal de manifestări proprii pentru susținerea activității educative, atragerea cetățenilor spre activitatea muzeistică și participare la activitatea culturală.

- Utilizarea rațională a resurselor umane și materiale prin reducerea costurilor și creșterea veniturilor proprii ca obiectiv economic, de diagnostic al managementului instituțional.

Scopurile principale ale Muzeului sunt:

- gestionarea și creșterea patrimoniului muzeal, asigurarea securității și integrității sale;

- întocmirea și păstrarea evidențelor științifice, tehnice și administrative;

- conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal;

- cercetarea științifică și valorificarea acesteia prin organizarea de manifestări științifice, organizarea și participarea la reuniuni științifice naționale și internaționale, editarea de publicații științifice și de popularizare, de tematici expoziționale permanente și temporare;

- întocmirea, gestionarea și valorificarea științifică a evidenței valorilor din colecțiile muzeului (monumente și obiecte);

- răspândirea și popularizarea cunoștințelor acumulate prin studierea patrimoniului, mediatizarea valorilor deținute și a tuturor manifestărilor cultural-educative și editarea de lucrări de popularizare;

- asigurarea serviciilor pentru educație, agrement și recreere, cazare, masă, transport și divertisment.

Activitățile și resurse:

În cadrul muzeului există Secția de Marketing Relații cu Publicul, care colaborează cu operatorii de turism pentru a putea oferi:

- cazare și rezervări în hoteluri pe teritoriul județului Hunedoara;

- pachete și programe turistice pentru individuali și grupuri ;

- organizare de conferințe, simpozioane și întâlniri de afaceri ;

- tururi de oraș și excursii la alte obiective turistice din județ.

Factorii de succes în activitatea culturală cu specific muzeal derivă din strategia managerială și de marketing. Această strategie se bazează pe o analiză atentă cu privire la punctele tari/forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările

pe care le are instituția. Sunt analizați factorii interni și externi și în concluzie se furnizează informații utile pe baza cărora muzeele trebuie să își stabilească niște priorități. Comunicarea muzeelor cu publicul se desfășoară pe baza unei strategii generale de comunicare ce are în vedere grupurile țintă de clienți. Sunt importante canalele generale de comunicare pe baza cărora informațiile ajung la aceștia (grupurile de presă locale, regionale, naționale; mijloacele mass media, radio, TV; agențiile de presă; site-urile de evenimente; site-urile turistice; agențiile turistice, asociațiile și ONG-urile partenere etc.).

În proiectul de management sunt programe culturale de anvergură prin intermediul cărora să fie puse în practică ideile transmise prin viziunea și misiunea pe care instituția și le-a asumat. Cercetările de teren au reprezentat și oportunitatea identificării de monumente și obiecte de patrimoniu care completează planul tematic al Muzeului.

Conceptul de marketing cultural al Muzeului Civilizației Dacice și Romane vizează promovarea activităților culturale, după cum urmează:

a) publicitate clasică: promovarea la televiziune, publicitate în ziare și reviste de specialitate, distribuirea de flyere de promovare, bannere;

b) tipărirea de pliante și vederi publicarea pe site-ul instituției a comunicatelor cu toate detaliile necesare pentru toate evenimentele care au loc la Muzeu și la sediile secundare ale acestuia;

c) organizarea de vernisaje, conferințe, sesiuni de comunicare bine promovate în mass-media;

d) publicarea pe site-ul instituției a comunicatelor cu toate detaliile necesare pentru toate evenimentele care au loc la Muzeu și la sediile secundare ale acestuia. Așadar, site-ul instituției a fost îmbunătățit și completat prin crearea unui cont de facebook, ce nuanțează prezentarea activității instituției de o așa manieră încât să ofere celor interesați - persoane de specialitate, turiști, persoane interesate în colaborări etc – informații privitoare la obiectivele turistice ale județului precum și întregul potențial cultural existent.

6.	Programe propuse pentru întreaga perioadă de management:
-----------	---

Cheltuielile aferente programelor și proiectelor culturale sunt efectuate din bugetul de venituri și cheltuieli al instituției de la titlul XI "Alte cheltuieli", articolul 59.22 "Acțiuni cu caracter științific și social-cultural" .

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr.76 din 22 aprilie 2021 s-a aprobat bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2021, iar la titlul XI "Alte cheltuieli", articolul 59.22 "Acțiuni cu caracter științific și social-cultural" a fost prevăzută suma de 60.500 lei în care este cuprinsă și suma de 9.000 lei reprezentând taxele de participare la Congresul internațional de tracologie.

Având în vedere faptul că în bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2020 al instituției au fost prevăzute credite bugetare pentru publicarea unor lucrări științifice de specialitate, dar din lipsa disponibilului nu au putut fi ordonanțate plățile pentru publicarea revistei *Sargetia*, anuarul MCDR în sumă de 25.500 lei și a volumului „Din activitatea Societății de Istorie și Arheologie a comitatului Hunedoara” în sumă de 6.000 lei, aceste sume au fost achitate din bugetul pe anul 2021.

Astfel, din suma de 60.500 lei prevăzută la titlul XI "Alte cheltuieli", articolul 59.22 "Acțiuni cu caracter științific și social-cultural" a fost achitat costul publicațiilor mai sus menționate în sumă de 31.500 lei, taxele de participare la Congresul internațional de tracologie în sumă de 9.000 lei, iar cheltuielile privind activitățile culturale ale instituției inclusiv programele și proiectele culturale din Programul minimal pentru anul 2021 a fost necesar să se încadreze în suma de 20.000 lei.

În acest sens, s-a impus modificarea listei proiectelor culturale cuprinse în Programul minimal pentru anul 2021 în funcție de alocările bugetare din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 76 din 22 aprilie 2021, respectiv cu încadrarea în suma de 20.000 lei. Această modificare s-a realizat prin actul adițional nr.6 din 09.05.2021 la contractul de management încheiat și înregistrat sub nr.17883/18.12.2017.

De asemenea, a fost necesar ca programele și proiectele culturale care s-au desfășurat în cursul anului 2021 să respecte atât condițiile prevăzute de măsurile privind combaterea răspândirii virusului Covid-19, cât și încadrarea în prevederile bugetare.

Programele Muzeului Civilizației Dacice și Romane în perioada evaluată au fost următoarele:

- Program expoziții temporare;

- Program evenimente cultural educaționale;
- Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

7.	Proiecte din cadrul programelor:
-----------	---

➤ **Program expoziții temporare**

Programul costă în realizarea evenimentelor expoziționale care oferă publicului vizitator posibilitatea de a cunoaște în principal valoarea patrimonială a colecțiilor de specialitate din cadrul Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Au fost organizate 24 expoziții temporare, iar în cadrul proiectului Exponatul lunii 2021, au fost aduse online în atenția publicului piese deosebite din colecțiile de istorie, arheologie, etnografie și carte veche ale Muzeului Civilizației Dacice și Romane, astfel: **ianuarie:** - „Bufet în stil eclectic”; **februarie:** - „Bucoavnă pentru învățătura pruncilor”- Sibiu Tipografia erezitoriei lui Gheorghe de Closius; **martie:** - „Un opaiț roman” din colecția de Etnografie și Artă Populară Orăștie; **aprilie:** - „Portret de femeie” realizat de Eustațiu Stoenescu; **august:** - „ Aniversarea Festivă de Inaugurare a Muzeului din Orăștie” – Document - Muzeul Raional Orăștie Inaugurarea Festivă din 23 August 1952; **octombrie:** „Fructiera din ceramică fină de Batiz”; **noiembrie:** - „Echipamentul de zbor a lui Aurel Vlaicu”; **decembrie:** - Pictură pe sticlă reprezentând pe „Sfântul Arhireu Nicolae” .

De asemenea, în cadrul acestui proiect au fost prezentate detaliat piesele din colecția muzeului, care se află, temporar, la expoziția internațională „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” organizată la Madrid, în perioada 30 septembrie 2021 - 27 februarie 2022, respectiv - aplica bronz aurit Medusa, aplica bronz aurit Menada, doua placute de aur , statueta marmura Diana, statueta marmura Mithras Petrogenitus, statueta bronz Mercurius, statueta bronz Isis, relief marmura Silvanus, monument gresie Rapirea Europei, pilastru soldat, fragment inscripție.

• **Proiecte în cadrul programului expoziții temporare:**

Lunar - Exponatul lunii

Februarie - „Miresmele primăverii”

Martie - „Povestea hârtiei”

Martie - „Producția ceramică în Munții Orăștiei”

Aprilie - Decembrie - Miniexpoziții organizate în cadrul Shopping City –Deva (Aprilie:

Masa de Paște în zona Zarandului; Mai: luna muncii / meserii -1 mai; Iunie: luna

copilariei -1 iunie; August – vara / distracție / experiențe unice / natura; Septembrie

– Școala / amintiri de școală; Decembrie – Sărbătorile de iarnă în județ și 1 Decembrie)
Mai - „Sub vremi”
Mai - „Dantela - îndemânare și rafinament”
Iunie - „Mărturii preistorice în zona Orăștiei”
Iulie - „Lucrări de Artă Contemporană din Colecția Sorin Costina”
Iulie - August - Istorie și tradiție pe valea superioară a Crișului Alb
August - „Anima”
Septembrie - Afganistan – chipuri ale războiului. Armata română în teatrele de operațiuni
Septembrie - „Interferențe”
Septembrie - Zilele icoanei, ediția a X-a, 2021 – „Patrimoniu contemporan, imaterial, universal”
Octombrie - „Dacii din zona capitalei Regatului Dac”
Octombrie - „Poezia frunzei”
Noiembrie – „Restituiri istorice 2021” Obiecte restaurate în Laboratorul de restaurare al MCDR în anul 2021
Noiembrie - „Colecția de pipe de lut a MCDR Deva”
Noiembrie - Pictură pe sticlă reprezentându-l pe Sfântul Arhiepiscop Nicolae
Noiembrie - „Marea Unire din 1918: secvențe hunedorene”
Noiembrie - „Slova ce ne-a rămas...”
Decembrie - Salonul de iarnă – Ediția a IV-a.

- **Proiecte culturale promovate online**

În contextul pandemiei de coronavirus (COVID-19), cu toții vedem suferința pe care o provoacă acest virus, însă pentru a putea depăși perioada de criză tot personalul muzeului încearcă să se implice, dând dovadă de solidaritate și responsabilitate.

Misiunea constantă de colecționare, cercetare, conservare, restaurare și comunicare a mărturiilor materiale și spirituale n-a încetat nici în această perioadă, în scopul cunoașterii, educării și recreerii publicului.

Patrimoniul cultural este un serviciu de interes public, iar printr-un management cultural adaptat la criză echipa Muzeului Civilizației Dacice și Romane a inițiat mai multe proiecte educative on-line pentru publicul interesat, în condițiile în care distanțarea socială este absolut necesară.

Astfel, în perioada de referință personalul Secției de Marketing și Relații cu Publicul în colaborare cu celelalte secții ale muzeului a asigurat în permanență activitatea de promovare și mediatizare prin intermediul site-ului web al muzeului, a paginii de facebook, mcdrtube (canalul de youtube al Muzeului Civilizației Dacice și Romane), site-uri de profil internaționale: ViMuseo (Muzeul Civilizației Dacice și

Romane Deva | ViMuseo), Museums of the World, Google Arts and Culture, precum și și prin intermediul presei scrise sau online, după cum urmează:

- 08. 01. 2021 – Articol – Un Bufet în stil eclectic, Exponatul lunii la Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva

- 11. 01. 2021 – Filmuleț – Info HD

<https://www.facebook.com/MCDRDeva/videos/74078210657477>

O NOUĂ PIESĂ REPREZENTATIVĂ LA MUZEUL DIN DEVA

- 22. 01. 2021 – Filmuleț – Antena 3 Deva

<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/3613097425410810>

PROIECT INEDIT LA MUZEUL DIN DEVA

- 22. 01. 2021 – Filmuleț – UNU TV

<https://www.facebook.com/unutv/videos/861154854725130>

ÎN PANDEMIE, MUZEUL DIN DEVA NU A PIERDUT LEGĂTURA CU VISITATORII

- 24. 01. 2021 – Text - Alexandru Ioan Cuza și Unirea Principatelor Române, în paginile revistei „Cosânzeana” din Orăștie

- 28. 01. 2021 – Text - Amintiri din cufărul bunicilor - Carte poștală militară gratuită, obiect de la Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie,

- 12. 02. 2021 – Text – „Bucoavna pentru învățătura pruncilor[...]” – Sibiu: Tipografia eredității lui Gheorghe de Closius, [s. a.]

- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Replica - INFO HD, 9 februarie la 19:00

ARHIVELE MEMORIEI - ITINERARIILE ARHEOLOGICE HUNEDORENE

<https://www.facebook.com/replica.infohd/posts/2248324658632892>

- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Stirile Antena 3 DEVA, 15 februarie la 15:15

<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/posts/4365355560158449>

NOU EXPONAT VIRTUAL LA MUZEUL DEVA

- 18. 02. 2021 – Filmuleț - Stirile Antena 3 DEVA, 16 februarie la 15:17

SE RESTAUREAZĂ AMFITEATRUL DE LA ULPIA TRAIANA SARMISEGETUSA

- 18. 02. 2021 – Filmuleț – Unu TV Deva, 17 februarie 2021

<https://www.youtube.com/watch?v=VKLnNyV7no4...>

Carte Veche expusă on-line de Muzeul

- 04. 03. 2021 – Text - Un opaiț din colecția Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie

- 18.03.2021– filmuleț

<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/291309599080547> - Antena 3 Deva

EVENIMENTE DEOSEBITE LA MUZEUL DIN DEVA ÎN 2021

- 23. 03. 2021 – Filmuleț - Unu Tv, Deva,

<https://www.facebook.com/unutv/videos/191936369073372>

Arheologii de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva au făcut câteva descoperiri extrem de valoroase la Vețel, în perimetrul castrului de la Micia, cu ocazia săptărilor efectuate pe șantierul căii ferate de mare viteză care traversează județul Hunedoara. Este vorba despre piese extrem de rare, din perioada post romană, o

parte dintre acestea fiind restaurate de specialiștii de la Muzeu, urmând ca, în viitor, să fie prezentate și publicului.

- 23. 03. 2021 – Filmuleț - Antena 3 Deva

<https://www.facebook.com/StirileAntena3Deva/videos/343563653726373>

ZILE ISTORICE LA MUZEUL DIN DEVA

- 31. 03. 2021- Replica - INFO HD,

ARHIVELE MEMORIEI - 30 martie 2021 -PERIPLU ARHEOLOGIC, ÎN NORDUL JUDEȚULUI HUNEDOARA

- 01. 04. 2021 – Filmuleț - VAS VECHI DE 4.000 DE ANI, RESTAURAT DE SPECIALIȘTII MUZEULUI DIN DEVA

- 02. 04. 2021 – Articol - Expoziție „Producția ceramică în Munții Orăștiei”, la MCDR Deva,

- 08. 04. 2021 – Articol - Exponat virtual de la muzeu: „Portret de femeie” realizat de Eustațiu Stoenescu,

- 16. 04. 2021 – Articol - Miniexpoziție a MCDR Deva „Masa de Paște în Zona Zarandului - Datina Împistririi Ouălor”

- 23. 04. 2021 – Filmuleț - La poalele cetății Devei,

<https://qubtv.ro/> <https://www.facebook.com/QUBTVTimisoara>

<https://www.instagram.com/tvqub/> #qub #tv #qubtv #informatii #sigur #clar #complet #regional #local #national #arad #caras #carasseverin #gorj #dolj #mehedinti #timis #hunedoara #romania #mozaic #mozaiqub

- 16. 05. 2021 – Filmuleț - Sabia din linia întâi - MozaiQub - 6 mai <https://www.youtube.com/watch?v=mVz5UQZR9fg>

- 18. 05. 2021 – Articol – „Meșteșuguri Practicate de Daci” Miniexpoziție la cel mai mare Mall din Deva

- 18. 05. 2021 – Text - «Sub vremi», realizat de Artist Plastic dr. Adriana Emilia Cănița Popa, expoziției de grafică, pictură și artă textilă

- 29. 05. 2021 – Cetatea Dacică de la Ardeu/Iosif Vasile Ferencz, Conferințele DACICA 2/2021

<https://www.youtube.com/watch?v=uBXjT73WjnQ&fbclid=IwAR0VygIXGzqHPh1nCeBPs5Ykjfs5WSH-Yip3rvL3PNBmhM15TxvBoroRto4>

- 29. 05. 2021 – Text - Muzeul Civilizației Dacice și Romane a participat la "Târgul European al Castelurilor" – ediția a VI-a, (28 – 29 mai 2021), desfășurat la Castelul Corvinilor Hunedoara

- 10. 06. 2021 – Text - Noaptea Muzeelor 2021, ediția a XVII-a, Brad și Palatul Magna Curia

- 11. 06. 2021 – Articol – Lucrări de artă de o valoare inestimabilă, expuse la Muzeul din Deva, apărut pe site-ul GoHunedoara

Câteva zeci de lucrări de artă, de o valoare inestimabilă, din colecția unui medic brădean

- 13. 06. 2021 – „Noaptea Muzeelor” 2021, ediția a XVII-a, Palatul Magna Curia, „Viitorul aduce trecutul în prezent” restaurarea digitală a muralului ornamental al

șemineului baroc, scanare, digitalizare, producție și aranjament - Paul Surdulescu, @astronautkrusoundsystem.

- 15. 06. 2021 – Eveniment „Pierdut în Muzeu” , organizat de Muzeul CDR Deva cu ocazia „Zilelor Europene a Arheologiei”

- 18. 06. 2021 – Filmul documentar „Tatuajul arhaic”

<https://www.youtube.com/watch?v=op4lcIRbXjs>

- 20. 06. 2021 – „Zilele Europene ale Arheologiei” - ziua 3: „Cum să faci o inscripție cadou pentru fata/băiatul care îți place” - explicarea sistemului de prescurtări ale limbii latine pe inscripții printr-un exercițiu practic și amuzant.

- 06. 07. 2021 – Text – Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva i-a găzduit cu plăcere pe copiii de la E Smart Learning Center într-un minunat proiect de colaborare „Muzeul E Smart”

- 07. 07. 2021 -Text - Institutul Național al Patrimoniului a pornit ArheoArhitectura - Școala de vară Cetățile dacice din Munții Orăștiei, sub egida Universității Babeș–Bolyai (prin Facultatea de Istorie și Filosofie)

- 09. 07. 2021 – Text – Cercetarea sitului arheologic de la MICIA (com Vețel, jud. Hunedoara) continuă!

- 15. 07. 2021 – Text – Ziua Porților Deschise în situl arheologic de la Costești!

- 22. 07. 2021 – Text – Tineri studenți și masteranzi aleg Muzeul din Deva pentru practica de specialitate! Studiul scheletului uman

- 22. 07. 2021 – Text – Arheolog pentru o zi!

Copiii de la programul de vacanță al școlii „E Smart Learning Center” au luat contact cu lumea fascinantă a arheologiei pe șantierul arheologic de la Micia!

- 11. 08. 2021 – Articol – „Anima” - Expoziție de Pictură Vernisată la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva

- 17. 08. 2021 – Text – Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva a fost invitat să participe, cu un număr de 12 obiecte de epoca romană, la Expoziția „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” de la Madrid

- 23. 08. 2021 – Text – Aniversarea muzeului din Orăștie

- 31. 08. 2021 – Arta Șoimăritului! La mall!

- 03. 09. 2021 – Filmuleț – Unu TV, 2 septembrie 2021

<https://www.facebook.com/unutv/videos/198000782260041>

- 08. 09. 2021 – Articol - Vernisaj „Afghanistan: Chipuri ale războiului. In memoriam slt. p.m. Mădălin Stoica” la Deva

- 14. 09. 2021 – Articol – „Under History”, eveniment inedit și în premieră la Muzeul din Deva. Istoria, prezentată într o altă manieră , prin proiecții digitale

- 22. 09. 2021 – Text - Reîntorși la cursuri după o vacanță frumoasă, elevii clasei a IV-a, de la Școala Gimnazială „Horea, Cloșca și Crișan”, însoțiți de doamna învățătoare Diana Leucean, au ales să facă ora de istorie în sălile Expoziției de Istorie Locală și Etnografie Brad.

- 22. 09. 2021 – Articol – „Zilele Artei Bizantine” la Muzeul Civilizației Dacice și Romane,
 - 05. 10. 2021 – Articol – Fructieră de Ceramică de Batiz, exponatul lunii la Muzeul Civilizației și Romane
 - 06. 10. 2021 – Text – Întâlnirea scriitorilor zărândeni,
 - 07. 10. 2021 – Articol – Iosif Vasile Ferencz, arheologul fascinat de viața vechilor daci,
 - 22. 10. 2021 – Text – MENADA DE LA ULPIA TRAIANA SARMIZEGETUSA
 - 29. 10. 2021 – Articol – RELIEF VOTIV
 - 02.11. 2021 – text – Necesitatea intervenției repetate în conservarea și restaurarea obiectelor de patrimoniu
 - 02.11. 2021 – articol – Piese din patrimoniul MCDR expuse la Madrid în expoziția „Tezaur arheologic din România. Rădăcini dacice și romane”,
 - 05.11. 2021 – text – Restaurarea unui volum de secol XVIII
 - 05.11. 2021 – text – Monument funerar roman – răpirea Europei,
 - 10.11.2021 – Text – Vara aceasta, la Muzeul din Deva au avut loc primele ateliere de fotogrametrie ale artefactelor aflate în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane, realizate sub coordonarea lui William Daniel Henry, ArheoTek Bio/Archaeological Techniques and Research Center, Canada. În prima fază au fost prelucrate digital obiecte aflate în expoziția Lapidarium a Muzeului Civilizației Dacice și Romane.
- Rezultatele le puteți urmări accesând link-urile de mai jos:
- <https://youtu.be/mNZbee5K4LY> - Gods and Goddesses
- <https://youtu.be/fu0UVUudsH0> - Menhir Miners
- <https://youtu.be/6nX9BpPoCNI> - Roman Military
- <https://youtu.be/kRGcJ0kqeWo> - Civil Architecture
- <https://youtu.be/6ar5wfv9sno> - Funerary Monuments
- Proiectul va continua și în anul 2022.
- 11.11. 2021 – Articol – Un relief cu zeul Mithras va fi prezentat într-o expoziție internațională în Belgia,
 - 12.11. 2021 – Text – Statuetă romană reprezentând-o pe Fortuna-Isis
 - 17.11. 2021 – Articol – MCDR Deva prezintă: Echipamentul de zbor al lui Aurel Vlaicu
 - 17.11. 2021 – Articol - FOTO / 139 de ani de la nașterea lui Aurel Vlaicu. Obiecte care au aparținut marelui aviator,
 - 23.11. 2021 – Articol – Pilastru funerar din andezit , o altă piesă din Patrimoniul MCDR Deva, în expoziție la Madrid
 - 23.11. 2021 – Text – Expoziție online – Pictură pe sticlă reprezentându-l pe Sfântul Arhiepiscop Nicolae
 - 23.11.2021 – Articol – Expoziție în aer liber, cu acces gratuit, ” Marea Unire din 1918 : Secvențe Hunedorene” la MCDR Deva,

- 23.11. 2021 – Articol – „Lumina din Veșnicie” , Întâlnire de suflet la Deva în Memoria P.S. Gurie, întâiul Episcop a Devei și Hunedoarei,
- 24.11. 2021 – Articol – Manifestare Comemorativă, la 40 de zile de la plecarea la cele veșnice a Preasfințitului Părinte Gurie
- 24.11. 2021 – Secretele fierărilor din Sarmizegetusa Regia. Cât de pricepuți erau dacii în metalurgie
- 25.11. 2021 – Articol – „Restituiri Istorice 2021” – O nouă expoziție de obiecte restaurate
- 26.11. 2021 – Text – Expunem online, un alt obiect aflat în patrimoniul Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie.
- 26.11. 2021 – Text – Expunem online, o altă piesă din patrimoniul muzeului nostru, aflată la expoziția internațională „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” de la Madrid.
- 29.11. 2021 – Text – Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău, Republica Moldova, în parteneriat cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, Facultatea de Filologie și Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” Chișinău și Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova, Chișinău, organizează marți, 30 noiembrie 2021, Conferința științifică națională cu participare internațională: „Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație”, ediția a VI-a. Manifestarea științifică se va desfășura în format online
- 01.12. 2021 – Filmuleț – Unu TV
<https://www.facebook.com/unutv/videos/1133064750561345/>
Expoziție inedită în aer liber dedicată „Zilei de 1 Decembrie”
- 06.12. 2021 – Articol – *Plăcuță de Aur Romană de la Germisara*
- 06.12.2021 – Articol – *O nouă piesă de patrimoniu expusă online la Madrid de către MCDR*
- 06.12. 2021 – Filmuleț – *Focus Hunedoara*,
<https://web.facebook.com/watch/?v=4456809681098281>
- 13.12. 2021 – Articol – *Povestea comorilor prețioase găsite pe fundul băii termale Germisara: ofrandele de aur și statuia Dianei*
- 15.12. 2021 – Text – Cercetătorii din cadrul Compartimentului de Cercetare și Documentare în Studii Culturale, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, dr. habil. Gherghina BODA, cercetător științific I și dr. habil. Dumitru-Cătălin ROGOJANU, cercetător științific III, vor participa în perioada 16-18 decembrie 2021 la Salonul Internațional INVENTCOR 2021
- 20.12. 2021 – Articol – *Piesă din patrimoniul MCDR expusă temporar la Madrid în expoziția „Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane” - Aplica din bronz aurit*
- 22.12. 2021 – Articol - *Faleră de bronz descoperită la Sarmizegetusa-Regia*
- 23.12. 2021 – Text – Colindă de la începutul secolului al XX-lea, prezentată de specialiștii Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie
- 27.12. 2021 – Articol – *MCDR Deva: Statuetă descoperită în 1882, expusă a Madrid*

- 28.12. 2021 – Text - Să înceapă jocul! Un zar din os descoperit la Ardeu

➤ **Program evenimente cultural educaționale**

Programul constă în organizarea unor evenimente care să ofere publicului pe diferite categorii de vârstă, posibilitatea îmbogățirii cunoștințelor din domeniul istoriei, naturii și a culturii generale, precum și a respectului față de patrimoniul cultural.

• **Proiecte în cadrul programului:**

Ianuarie - Decembrie - Viața ...în cca 5 minute” pe canalul youtube al MCDR.

Mai - „Târgul European al Castelelor”

Iunie - „Noaptea muzeelor”: expoziții, întâlniri cu poeții populari, demonstrații meșteșuguri (Brad)

Iunie - „Noaptea Muzeelor” Deva

Iunie - „Sărbătoarea iei - Sânzienele”: manifestare dedicată iei populare; reconstituirea obiceiului de Sânziene; recital de poezie al poezilor populari din zona Brad

Iunie - „Omagierea personalității lui Aurel Vlaicu”

Iulie - „Ateliere de vacanță”: ateliere de pictură pe sticlă, de pictură pe piatră, de olărit

Iulie - Decembrie - Întâlniri lunare ale scriitorilor brădeni și din împrejurimi

August - Zilele porților deschise la toate siturile unde MCDR desfășoară cercetări arheologice sistematice

Septembrie - „Under History”

Noiembrie – „Ziua patrimoniului”

Noiembrie - „Proiectul Muzeul E-Smart” în colaborare cu E-smart English School – în limba română și engleză

Noiembrie - Decembrie - „Spurius, ghidul virtual al lumii romane”, 2019 – 2022

Noiembrie - „Lumina din veșnicie” - manifestare comemorativă, la 40 de zile de la înveșnicirea PS Părinte Gurie

➤ **Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile Muzeului Civilizației Dacice și Romane**

Prin intermediul proiectelor din cadrul acestui program, restaurarea patrimoniului se realizează, în conformitate cu Normele de Restaurare, intervenția directă asupra bunurilor muzeale pe diferite suporturi (ceramică, hârtie, metal) pentru restituirii formei originare prin operații de întregire, integrare și completare, aplicare de tratamente mecanice, fizice, chimice menite să asigure acestora o rezistență îndelungată, să-și păstreze funcționalitatea și să fie apte pentru etalare în cadrul unor expoziții.

În anul 2021, s-a realizat restaurarea și conservarea preventivă curativă de bunuri de patrimoniu, prin laboratorul propriu al instituției, după cum urmează:

- Restaurare materiale anorganice: metal - 159 obiecte pe suport metalic (bronz, fier, plumb), ceramică- 36 obiecte.
- Restaurare materiale organice – restaurare carte veche - restaurare 1794 pagini - *Moralis Cristiana Ex scriptura sacra*, Veneția, 1772 nr. inventar 15659- 520 pagini; - *Molitvetnic*, Râmnic, 1782 nr. inv. 19535 -728 pagini; - *Periodice Nemzeti Tarsalkodo* nr. inv. 676, 36 pagini; - *Catavasier*, Blaj, 1762 nr.inv. 19500, 510 pagini; - Casetă Bijuterii, 1744 (înveliș, piele, interior carton).
- Restaurare materiale anorganice – ceramică 36 de obiecte

Au fost întocmite: 81 fișe de restaurare, din care 21 fișe – ceramică, 60 fișe – metal.

La acestea se adaugă operațiuni de spălare și curățare, selectare și triere a materialului arheologic, ceramică și metal provenit de pe Șantierul arheologic sistematic și de salvare susținute de specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane:

- efectuarea de operațiuni de curățire umedă aplicată materialului arheologic-ceramică, tegule- provenit din șantierul de cercetare preventivă de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia, campania 2021- 23 de cutii
- sortare, curățire umedă, aplicare de tratamente chimice, asamblare a materialului arheologic: ceramică, tegule, provenit în urma cercetării preventive, campania 2020 la obiectivul „Calea Ferată de mare viteză” din situl roman Micia – 24 de saci
- operațiuni de curățire umedă a fragmentelor ceramice provenite din șantierul arheologic sistematic de la Micia, 2021 – 10 pungi, precum și a materialului ceramic și râșnițe din situl arheologic de la Rapoltu Mare, „Șeghi”

În cadrul aceluiași activități de restaurare și conservare s-au derulat operațiuni de dezinfectie în etuvă în mediul de formaldehidă și curățire mecanică asupra unor volume de carte veche a bibliotecii. Pe parcursul întregului an 2021 a avut loc supravegherea și asigurarea microclimatului în depozitele de păstrare a patrimoniului și expoziții ale instituției.

➤ **Program manifestări științifice de tipul sesiunilor, simpozioanelor și conferințelor naționale și internaționale**

Având în vedere măsurile privind combaterea răspândirii virusului SARS-CoV-2, precum și încadrarea în alocările bugetare din cadrul bugetului de venituri și cheltuieli al Muzeului Civilizației Dacice și Romane aprobat prin Hotărârea Consiliului

Județean Hunedoara nr. 76 din 22 aprilie 2021, Muzeul Civilizației Dacice și Romane în anul 2021 nu a organizat manifestări științifice.

În cursul anului 2021, specialiștii muzeului au participat la 20 manifestări naționale și internaționale desfășurate on-line, unde au fost prezentate 31 comunicări și rapoarte de cercetare.

- **Rapoarte de cercetare și comunicări prezentate la manifestări științifice naționale și internaționale:**

1. Ioan Alexandru Bărbat, Participare doctori în Istorie la evaluarea Scolii Doctorale de Istorie a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia de către Aracis, 21 septembrie 2021, orele 13-15, Conferință online.

2. Ioan Alexandru Bărbat, *Locuirea Starčevo-Criș târzie din situl Șoimuș-Teleghi, jud. Hunedoara. Aspecte ale cronologiei relative și absolute*, Sesiunea de comunicări științifice: *Multiculturalitate și Patrimoniu Istoric în Transilvania*, ediția a XIII-a, Muzeul Municipal „Ioan Raica”, Sebeș, 15 octombrie 2021.

3. Bodó Cristina, *Descoperiri dacice din comitatul Hunedoara în atenția Societății de Istorie și Arheologie a comitatului Hunedoara*, Simpozionul *Arhitectură. Restaurare. Arheologie*, București, aprilie 2021.

4. Ionuț-Cosmin Codrea, Bodó Cristina, *Biserica reformată din Rapoltu Mare. Cercetări arheologice preventive din anul 2021*, Sesiunea de Comunicări Științifice a Muzeului Municipal „Ioan Raica” Sebeș, ediția a XIII-a, Sebeș, septembrie 2021.

5. Ionuț-Cosmin Codrea, *Aspecte din istoria unui monument puțin cunoscut: Mănăstirea franciscană de la Baia de Criș în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, Simpozionul *Arhitectură. Restaurare. Arheologie*, București, aprilie 2021.

6. Răzvan Mateescu, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Daniel Cioată, Gabriela Gheorghiu, Emanuel Mălinescu, Nogyi Edmond, Ovidiu Țentea, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, *Fortificația de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia. Cercetările arheologice din anul 2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

7. Răzvan Mateescu, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Cristina Bodó, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Gabriela Gheorghiu, Nogyi Edmond, Ștefan Vasilache, Nica Ciubotaru, Alin Henț, Paul Pupeză, *Fortificația de la Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia. Cercetările arheologice sistematice din anii 2020-2021*, Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

8. Răzvan Mateescu, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Nica Ciubotaru, Emanuel Mălinescu, Alin Henț, Sorin Zgăvârdean, Cristina Bodó, Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, Ștefan Vasilache, *Cercetările arheologice sistematice de la Lunca – Piatra Roșie, campania 2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29.10.2021 (desfășurată on-line).

9. Oana Cornelia Tutilă, *Bijuterii de aur de la Micia din colecția muzeului de vechean*, comunicare la Conferințele CSIA-CD, Universitatea de Vest din Timișoara, 10.04.2021 (desfășurată on-line).

10. Oana Cornelia Tutilă, *Despre împrejurimile Miciei. Deva în epocă romană*, comunicare la Simpozionul național Arheologie și existență. *In memoriam Doina Benea*, Universitatea de Vest din Timișoara, 24-25.06.2021 (desfășurată on-line).

11. Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, *O cutiuță ceramică dintr-un complex Hallstattian de la Simeria Veche, județul Hunedoara*, la Sesiunea de comunicări științifice „Multiculturalitate și Patrimoniu Istoric în Transilvania”, ediția a XIII-a, Sebeș, 15 octombrie 2021 (desfășurată on-line).

12. Mihaela Simion, Marius Barbu, Ioana Lucia Barbu, Costin Daniel Țuțuianu, Mihaela Barbu, Decebal Vleja, Ionuț Bocan, *Micia - Western Necropolis. Preliminary consideration*, la Conferința internațională *Borders and Communities in Central and South-Eastern Europe*, Timișoara, 16-17 martie 2021.

13. Mihaela Simion, Cătălina Neagu, Ioana Lucia Barbu, Oana Cornelia Tutilă, Marius Barbu, Ionuț Bocan, Decebal Vleja, Costin Daniel Țuțuianu, Ioan Alexandru Bărbat, *Micia - Campania de cercetări arheologice 2020-2021*, la Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, LV, Sibiu, 29-30 octombrie 2021 (desfășurată on-line).

14. Bodó Cristina, Codrea Ionuț Cosmin, *The History and Archaeology Society of Hunedoara County at the Beginning of the 20th Century*, la conferința internațională *We should not, however, think that we are pioneers*". *Museums on Troubled Waters In the Past and Today*, Szeged (10-11 noiembrie 2021) (desfășurată on-line).

15. Codrea Ionuț Cosmin, Bodó Cristina, *Magna Curia, from Castle to Museum*, la conferința internațională *We should not, however, think that we are pioneers*". *Museums on Troubled Waters In the Past and Today*, Szeged (10-11 noiembrie 2021) (desfășurată on-line).

16. Georgeta Deju – 15 august 2021, Săcărâmb, Simpozionul „Protopopul greco-catolic Vasile Coloși, un corifeu al Școlii Ardelene”, ediția a IV-a, cu comunicarea *Însemnări de pe „bătrânele” cărți românești: cititori și proprietari*.

17. Georgeta Deju – 10-11 septembrie 2021, Deva, Conferința cu prezență fizică *Județul Hunedoara. Studii de istorie locală*, Deva, organizată de Casa de Cultură „Drăgan Muntean” Deva și Muzeul Național Brukenthal, cu comunicarea *File de jurnal: Zile augustine de Valeriu Bora*.

18. Daniel I. Iancu – 10-11 septembrie 2021, Conferința cu prezență fizică *Județul Hunedoara. Studii de istorie locală*, Deva, organizată de Casa de Cultură „Drăgan Muntean” Deva și Muzeul Național Brukenthal, cu comunicarea *Monumente și cruci de eroi din județul Hunedoara. Câteva considerații despre simbolistica acestora*.

19. Georgeta Deju – 28-29 octombrie 2021, Conferința on-line „Cuvânt și imagine în producția de carte din spațiul european (sec. XV-XX)”, organizată sub egida Academiei Române de către Biblioteca Academiei din Cluj cu ocazia *Zilelor*

Academice Clujene, cu comunicarea: *Reconstituirea unei biblioteci nobiliare hunedorene: familia Kenderesi din Sălașu de Sus (ctt. Hunedoara)*.

20. Daniel I. Iancu – 28-29 octombrie 2021, Conferința on-line „Cuvânt și imagine în producția de carte din spațiul european (sec. XV-XX)”, organizată sub egida Academiei Române de către Biblioteca Academiei din Cluj cu ocazia *Zilelor Academice Clujene*, cu comunicarea: *Județul Hunedoara. Repere vizuale în volumele publicate de-a lungul secolelor XVI-XX*.

21. Georgeta Deju – 4-5 noiembrie 2021, Conferința on-line „Bibliologie și patrimoniu cultural național”, ediția a XV-a, organizată de către Universitatea „1 Decembrie 1918 din Alba Iulia (Facultatea de Istorie și Filologie, Departamentul de Istorie, Arheologie și Muzeologie) și Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, cu comunicarea *Biblioteca Parohiei romano-catolice din Băița, județul Hunedoara (secolele XIX-XX)*.

22. Iancu I. Daniel – Prelegere online, la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia despre *Patrimoniul rural. Arhitectură și credință. Propuneri de cercetare*, în calitate de lector invitat, în data de 11 mai 2021.

23. Iosif Vasile Ferencz - XLII National Conference on Calorimetry, Thermal Analysis and Applied Thermodynamics January, 27 - 28 2021, Udine, Italy, secțiunea poster, cu prezentarea: *Comparative thermal and hyphenated analysis of different mortars samples from Deva region*, în colaborare cu D. Vlase, G. Vlase, P. Sfârloagă, D. Micle și T. Vlase

24. Iosif Vasile Ferencz - The 20th International Colloquium of funerary archaeology Graves, Cenotaphs and Votive Deposits of Weapons in Europe - Bronze and Iron Ages, Târgu Jiu, Gorj County (Romania), 7th-10th October 2021, cu comunicarea: *Graves with La Tène weapons and fluid cultural identities. New discoveries from south-western Transylvania*, în colaborare cu Aurel Rustoiu

25. Iosif Vasile Ferencz - Conferința națională „Județul Hunedoara. Studii de istorie și de cultură locală” – Deva, 10-11 septembrie 2021, cu comunicarea: *Muzeul și orașul. La începuturile muzeului din Deva*

26. Iosif Vasile Ferencz - Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, ediția a LV-a, 29-31 octombrie 2021, cu comunicarea: *Ardeu - Cetățuie, Campania 2020*

27. Iosif Vasile Ferencz - Simpozionul Internațional *In Memoriam Constantin și Hadrian Daicoviciu*, cea de-a XLVII-a ediție (ediție on – line), 24 – 26 noiembrie 2021, cu comunicarea: *Râșnițele și interpretarea lor. Cazul celor descoperite la Ardeu (com. Balșa, jud. Hunedoara)*, În colaborare cu Pall-Both Diandra-Natalia

28. Iosif Vasile Ferencz - Sesiunea științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, Continuitate și Independență în istoria poporului român”, 25– 26 noiembrie 2021, la Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, cu comunicarea: *Noi artefacte celtice descoperite în sud-vestul Transilvaniei*

29. Iosif Vasile Ferencz - Colocviul științific cu tema „*Arheologia perioadei de trecere de la epoca târzie a fierului la epoca romană în Dacia: contacte și conflicte în secolele I-II p. Chr.*” organizat în cadrul Sesiunii Anuale de Comunicări Științifice a

MNCR, desfășurat online în data de 10 decembrie 2021, cu comunicarea: *Secvențe ale unor confruntări militare la Ardeu, la începutul secolului II p. Chr Din perspectiva unor descoperiri arheologice.*

30. M. Egri, M. McCarty, A. Rustoiu, A. Drăgan, M. Pușcaș, A. C. Căsălean, A. V. Georgescu – *Villa rustica de la Oarda-Bulza – elemente de arhitectură și tehnici constructive*, Zilele Academice Clujene 2021. 50 de ani de cercetări la Potaissa. Simpozionul Național „*Arheologia în Transilvania. De la cercetarea de teren la interpretare*”, Cluj-Napoca, 21 octombrie 2021.

31. M. Egri, M. McCarty, A. Rustoiu, A. Drăgan, M. Pușcaș, A. C. Căsălean, A. V. Georgescu, *Villa rustica de la Oarda-Bulza – campaniile 2019-2021*, Sesiunea Științifică anuală dedicată zilei naționale a României „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român” MNUAI, Alba Iulia, 25-26 noiembrie 2021.

➤ Program editorial

În anul 2021, valorificarea și popularizarea rezultatelor cercetării științifice desfășurate de către specialiștii Muzeului Civilizației Dacice și Romane s-a realizat prin publicarea unor articole și studii în reviste de specialitate sau predate spre publicare.

- Revista Sargetia anuarul Muzeului Civilizației Dacice și Romane, numărul XII, 2021 (în curs de publicare);

• Rapoarte de cercetare, note, lucrări, articole și studii publicate sau predate spre publicare:

1. Ioan Alexandru Bărbat, Marius Gheorghe Barbu, *An Archaeological Note about an Eneolithic Stone Pendant Discovered in Tărtăria-Pietroșița (Săliște Commune, Alba County)*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020, p. 79-103.

2. Ioan Alexandru Bărbat, *The Prehistoric Artefacts from Orșova in the Collections of the Former History and Archaeology Society of Hunedoara County, Romania*, în vol. ed. Călin Timoc, Vladimir Petrović, *DIERNA - an Ancient City Lost in the Waters of the Danube. Documentary and Archaeological Contributions*, Cluj-Napoca, 2021, în curs de apariție.

3. Ioan Alexandru Bărbat, Tudor-Liviu Tămaș, Simona Cîntă Pânzaru, *Greenstone Beads in the Early Neolithic of Central Transylvania? An Interdisciplinary Approach to Study a Small Prehistoric Adornment Discovered in Lunca Târnavei, Romania*, în *Banatica*, 31/I, 2021, în curs de apariție.

4. Gelu Florea, Liliana Mateescu-Suciu, †Eugen Iaroslavschi, Gabriela Gheorghiu, Paul Pupeză, Răzvan Mateescu, Bodó Cristina, Cătălin Cristescu, Daniel Cioată, Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Punct: Grădiștea de Munte – *Sarmizegetusa Regia*, în *Cronica Cercetărilor Arheologice din România – campania 2020*, București, 2021, p. 94-98.

5. Răzvan Mateescu, Bodó Cristina, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Gabriela Gheorghiu, *The limestone quarry from Măgura Călanului*, în *Acta Musei Napocensis*, 58, I, 2021, în curs de apariție.
6. Oana Cornelia Tutilă, *Despre un cercel din aur de la Cârjiți, jud. Hunedoara*, în *Sargetia* SN, XII, 2021, în curs de apariție.
7. Antoniu Tudor Marc, Nicolae Cătălin Rîșcuța, Iosif Vasile Ferencz, *Un pumnal din bronz de la Ardeu*, în *Sargetia S.N.*, XII, 2021, în curs de apariție.
8. Marius Gheorghe Barbu, Mihaela Simion, Ioana Lucia Barbu, Daniel Costin Țuțuianu, Mihaela Maria Barbu, *Un mormânt cu elemente militare descoperit recent la Micia*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020 (apariție 2021), p. 127-138.
9. Daniel Costin Țuțuianu, „*Arheologia depozitelor*”. *O fibulă digitată „slavă” Werner II C păstrată în colecțiile muzeului din Deva*, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 12, 2020 (apariție 2021), p. 139-150.
10. Antoniu Tudor Marc, Ioana Lucia Barbu, Marius Gheorghe Barbu, Bodó Cristina, *O figurină ceramică din așezarea culturii Wietenberg de la Uroi – Sighet (județul Hunedoara) – Piesă de joc sau obiect ritual?*, în *Sargetia*, XI, S.N., 2020, apariție 2021, p. 11-32.
11. Georgeta Deju, Florin Bogdan, *Două exepmlare ale Slujebnicului tipărit la Veneția în 1554 în colecții transilvănene*, în *Satu Mare. Studii și Comunicări*, XXXVI, 2020, p. 11-18.
12. Diana Pantea, *Fine ceramics of Batiz from the Decorative Art Collection of the Museum of Dacian and Roman Civilization*, în *Brukenthal. Acta Musei*, XV.2, 2020, p. 289-306.
13. Monica Dușan, *Sân-giorgiul, obiceiuri și practici magico-religioase specifice începutului de an pastoral*, în *Miorița*, nr. 27, Deva, 2021, p. 7-19.
- Ștefan Viorel Papp, Recenzia „Cristian Sandache, *Nostalgia Sfântului Ștefan. Ungaria, maghiarii ardeleni și problema Transilvaniei (1919-1947)*, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2019”, în *Sargetia*, S.N., XI, 2020, p. 529-532.
14. Georgeta Deju, *Private Libraries from the Hunedoara County: The Corvin Castle (XVII-th century)* în *Corviniana*, 2021 (sub tipar).
15. Monica Dușan, *Ignatul, obiceiuri și tradiții cu rădăcini milenare, specifice solstițiului de iarnă*, în *Sargetia*, XI (XLVII), Deva, 2021 (sub tipar).
16. Monica Dușan, *Chipul jupâniței Ana*, Ed. Pim, Iași, 2021, nuvele cu tematică istorică și etnografică din zona Zarandului.
17. I. V. Ferencz -Recenzie: Aurel Rustoiu, *Archaeological explorations of magic and witchcraft in Iron Age Transylvania*, Cluj-Napoca, ed. Mega, 2019, 301 p., 61 Fig., în *Ephemeris Napocensis* XXX/2020 p 317-319.
18. I. V. Ferencz, *Craftsmanship and identity. Tools and utensils in La Tène graves from the Eastern Carpathian Basin*, în *Musaios* XXIII, Buzău 2020, p. 221-234, în colaborare cu A. Rustoiu.

19. I. V. Ferencz, *Descoperiri arheologice din a doua epocă a fierului în zona satului Vețel, jud. Hunedoara*, sub tipar, în Sargetia S.N. XI/2020, p. 53-68.
20. I. V. Ferencz, Cronică de expoziție: *Olfactiv: mirodenii, rășini, parfumuri și miresme. Din antichitate, până în epoca modern*, sub tipar, în Sargetia S.N. XI/2020, p. 503-509.
21. I. V. Ferencz, *In Memoriam Dr. Némethi János 22.11.1939 – 07.11.2020*, în Sargetia S.N. XI/2020, p. 535-543.
22. I. V. Ferencz, *Un mestesug pierdut în Munții Metaliferi*, în Miorița XXVII/2021, p. 92-101.
23. I. V. Ferencz, *Ardeu - Cetățuie, Campania 2020*, în CCA, Campania 2020, Sibiu 2021, p. 42-43, în colaborare cu Mihai Cristian Căstăian, Dorel Micle, Adrian Cătălin Căsălean, Ionuț Socol, Andreea Drăgan.
24. I. V. Ferencz, *Comparative thermal and hyphenated analysis of different mortars samples from Deva region*, în curs de apariție, în Journal of Thermal Analysis and Calorimetry (JTAC), în colaborare cu Gabriela Vlase Dan Vlase, Paula Sfirloaga*, Dorel Micle, Titus Vlase, Gabriela Ursuț, Florin Manea.
25. I. V. Ferencz, *Noi artefacte celtice descoperite în sud-vestul Transilvaniei*, în curs de apariție, în volumul In Memoriam Dr. Némethi János, Satu Mare 2021.
26. I. V. Ferencz, *Graves with La Tène weapons and fluid cultural identities. New discoveries from south-western Transylvania*, în curs de apariție în actele The 20th International Colloquium of funerary archaeology Graves, Cenotaphs and Votive Deposits of Weapons in Europe - Bronze and Iron Ages, Târgu Jiu, Gorj County (Romania), 7th-10th October 2021, în colaborare cu Aurel Rustoiu.
27. I. V. Ferencz, *Aspecte ale economiei în cetatea dacică de la Ardeu Dovezi arheologice ale procesării cerealelor*, în curs de apariție, în vol A. Zanoci, M. Băț (EDS) „Economie și mediu în spațiul tiso-nistrean în epoca fierului / Economy and Environment in the Iron Age in the Tisza-Dniester region”, în colaborare cu Pall-Both Diandra-Natalia.
28. I. V. Ferencz, *Un pumnal preistoric de la Ardeu*, în curs de apariție” în Sargetia S.N. XII/2021, în colaborare cu M. Antoniu-Tudor și C. N. Rîșcuța
29. *Metodologia de restaurare și conservare a bronzului arheologic. Studiu de caz*. Anuarul Muzeului de Artă Tulcea DOBROART V/2021 (Ioana Popițiu, Mihaela Beceanu)
30. Recenzie la Ioan Sicoe, *Povești și întâmpări de la Valea Verde*, Deva, Editura Karina, 2021 în *Miorița*-revistă de etnografie și folclor, nr. XXVII, 2021, pp. 136-138 (Dumitru-Cătălin Rogojanu)
31. „Acțiuni ale Legiunii de Jandarmi Hunedoara legate de internarea supușilor străini în Lagărul de la Tg. Jiu”, în *Tyragetia*, vol. XV (XXXI)/2022, Chișinău-revistă BDI (Dumitru-Cătălin Rogojanu)
32. Dicționar: Stănel Ion, Al. Valentin Ștefănescu, Geoge Marcu, Vasile Mărculeț, Valentina Bilcea, Elena Hrușcovschi, Gherghina Boda, Mirică Vrînceanu,

Stan Stoica, Lămâița Șerban, *Personalități străine care au marcat istoria României. Din antichitate până în secolul XX*, Ed. Meronia, București, 2021.

33. „Femei hunedorene în cercetarea minieră a Universității din Petroșani”, în vol. colectiv al Conferinței internaționale *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, Iași-Chișinău, 2021, pp. 72-77 (Gherghina Boda)

34. „Horele și petrecerile momârlanilor”, în *Revista de Etnologie și Culturologie*, vol. XXIX, Chișinău, 2021, pp. 72-77 (Gherghina Boda)

35. „Costumul popular românesc – expresie a vieții social-economice și artistice”, în revista de etnografie și folclor *Miorița*, nr. 27/2021, pp. 50-59 (Gherghina Boda)

36. „Evenimente expoziționale relatate în presa vremii (1902-1905)”, în *Collegium Mediense VIII. Comunicări științifice XX/2021*, pp. 87-91 (Gherghina Boda)

37. „Acțiuni ale Legiunii de Jandarmi Hunedoara legate de internarea supușilor străini în Lagărul de la Tg. Jiu”, în *Tyragetia*, vol. XV (XXXI)/2022, Chișinău (Gherghina Boda)

38. Recenzie - Gabriela-Mariana Luca (editor coordonator), Diana Boc-Sînmărghișan (co-editor), *Al 5-lea locatar: SARS-CoV-2 și Eu-Celălalt. Jurnalul primului an de maturitate*, Vol. I, Timișoara: Editura „Victor Babeș”, 2021. 237 p., în *Revista de Etnologie și Culturologie*, vol. XXIX, 2021, pp. 143-144 (Gherghina Boda)

39. Recenzie - Varvara Buzilă (coord.), *Etnografie muzeală*, Chișinău: Tipografia Lexon-Prim, 2020. 272 p., în revista de etnografie și folclor *Miorița*, nr. 27/2021, pp. 139-141 (Gherghina Boda)

40. Recenzie - Valentina Ursu, Natalia Grădinaru, *Patrimoniul etnografic* (Suport de curs), în Chișinău, 2021, pp. (Gherghina Boda)

41. Marius Gheorghe Barbu, *O bază de coloană de la Micia*, în: *Banaticaa*, 30, I, 2020, (apariție 2021), p. 393–398.

42. Marius Gheorghe Barbu, *Un capitel doric de la Micia*, în: *Oltenia Studii și comunicări. Arheologie-Istorie*, XXVII, 2020, (apărut 2021), p. 156–159.

43. Marius Gheorghe Barbu *Elemente de coloană descoperite recent în localitatea Vețel, jud. Hunedoara*, în *Arheovest IX*, în curs de apariție

44. I. H. Crișan, F. Medeleț, I. Andrițoiu, *Cetatea dacică de la Cugir. Arhiva săpăturilor arheologice (1977 – 1991)*, Vol. 1, Ed. A. Rustoiu, A. C. Căsălean, A.-V. Georgescu, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, ISBN: 978-606-020-173-1.

45. A. C. Căsălean, *Cetatea dacică de la Cugir. Habitat și teritoriu*, Vol. 2, Ed. Aurel Rustoiu, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2020, ISBN: 978-606-020-172-4.

46. A. Rustoiu, M. E. Egri, A. M. Drăgan, G.-D. Balteș, G. T. Rustoiu, A. C. Căsălean, I. V. Ferencz, A.-V. Georgescu, E. B. Ciută, C. Șuteu, T. Borșan, M. Pușcaș, M. Musteață, N. Ciubotaru, D.-N. Pall-Both, *Oarda, mun. Alba Iulia, jud. Alba. Punct: Bulza - villa rustica de la Oarda-Bulza*, Cronică cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 207-210, ISSN 2343 – 919X.

47. A. Rustoiu, M. E. Egri, A. M. Drăgan, G.-D. Balteș, G. T. Rustoi, A. C. Căsălean, I. V. Ferencz, A.-V. Georgescu, E. B. Ciută, C. Șuteu, T. Borșan, M. Pușcaș, M. Musteață, N. Ciubotaru, D-N. Pall-Both, *Sâncraia, oraș Aiud, jud. Alba. Punct: Darvaș*, Cronica cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 255-257, ISSN 2343 – 919X.

48. M. Căstăian, A. C. Căsălean, *Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Centrul vechi; Str. N. Iorga; Str. N. Bălcescu; Str. G. Coșbuc; Str. O. Goga; Str. Cetății; Str. Stadionului; Str. Dacilor*, Cronica cercetărilor arheologice din România - Campania 2020, București-Sibiu, 2021, p. 219-223, ISSN 2343 – 919X.

49. În curs de publicare: A. C. Căsălean, *Recenzie: Aurel Rustoiu, Archaeological explorations of magic and witchcraft in Iron Age Transylvania*, Ed. MEGA, Cluj-Napoca, 2019, 301 p., 61 figuri în text (ISBN: 978-606-020-027-7), în Sargetia XI (S.N.), 2020, p. 429-436.

50. A. C. Căsălean, Order in disorder. Some perspectives about the Late Iron Age habitat at Cugir fortress, *Ephemeris Napocensis*, XXXI, 2021.

8.	Alte evenimente, activități specifice instituției, planificate pentru perioada de management:
-----------	--

Pentru perioada de management 2018 - 2022 au fost propuse o serie de activități specifice instituției muzeale, derivate din funcțiile de bază, precum:

8.1. Evidența patrimoniului cultural mobil, inventarierea și evaluarea bunurilor muzeului, acțiune în derulare

- continuarea evidenței primare a patrimoniului prin întocmirea fișelor analitice de evidență (FAE), a înregistrărilor în baza de date DOCPAT;

- continuarea derulării procedurilor de clasarea patrimoniului la cele două categorii juridice (tezaur și fond);

- inventarierea periodică a colecțiilor, în condițiile prevăzute de lege.

Termen: 2018 – 2022

8.2. Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural mobil, prin cele două componente ale sale:

- continuarea măsurilor și acțiunilor prin mijloace și tehnici specifice în conformitate cu Normele de Conservare;

- continuarea restaurării, a intervenției directe, în conformitate cu Normele de Restaurare, asupra bunurilor muzeale pe diferite suporturi (ceramică, hârtie, metal).

Termen: 2018 – 2022

8.3. Continuarea susținerii proiectelor cu finanțare nerambursabilă

Alături de proiectele cultural-educative desfășurate cu partenerii externi, muzeul a participat și la diverse proiecte cu fonduri nerambursabile, cum ar fi:

8.3.1. Proiectul **Ruta Împăraților Romani** care face parte din proiectul mai larg Rute culturale în zona inferioară și de mijloc a Dunării, proiect aprobat în cadrul cererii de proiecte a Comisiei Europene (23/G/ENT/CIP/11/B/N02S008) „Trans-national cooperation projects on European Cultural Routes” și care are ca obiectiv principal diversificarea ofertei turistice europene și creșterea vizibilității zonei Dunării inferioare și de mijloc ca o destinație atractivă și durabilă, prin dezvoltarea unei rute culturale în Bulgaria, Croația, România și Serbia. În 2015, Ruta Împăraților Romani, alături de Ruta dunăreană a vinului, din care fac parte 12 regiuni viticole, a fost certificată ca și rută culturală europeană a Consiliului Europei. Colaborarea între partenerii proiectului continuă și în perioada 2018 - 2022.

Termen: multianual

8.3.2. Proiectul **Când viața cotidiană antică devine patrimoniu UNESCO. Scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor dacice din Munții Orăștiei, finanțat prin Mecanismul financiar SEE 2009-2014**, linia de proiecte PA16/RO12 „Conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural”, al cărui partener este și Muzeul Civilizației Dacice și Romane. Obiectivul principal al proiectului este promovarea patrimoniului UNESCO prin scanarea, restaurarea digitală și contextualizarea artefactelor și monumentelor dacice din Munții Orăștiei, iar printre obiectivele specifice se numără digitizarea a 500 de artefacte, reconstituirea virtuală a unor edificii dacice, realizarea unui muzeu virtual on-line 3D dedicat civilizației dacice din Munții Orăștiei, realizarea unui catalog care să cuprindă produsele culturale dezvoltate în cadrul proiectului. Prin acest proiect a fost achiziționată aparatură în sumă de 655.000 lei. În anul 2016 acest proiect a fost finalizat, sens în care au fost amenajate și dotate cu mobilier expozițional un spațiu expozițional multimedia, constituit din trei încăperi, capabil să găzduiască expoziții mixte (real și virtual), în cadrul muzeelor partenere din proiect. Acest proiect are o sustenabilitate pe o perioadă de 5 ani, sens în care se va derula și pe parcursul perioadei 2018 - 2021.

Termen: 2018 – 2021

8.3.3. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic **Ardeu – „Cetățuie”**, com. Balșa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2015 – 2026, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale, buget local și sponsorizări.

Termen: 2018 -2022

8.3.4. Proiect de cercetare arheologică sistematică a sitului arheologic **Micia**, com. Vețel, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

Termen: 2018 - 2021

8.3.5. Proiect de cercetare arheologică sistematică **Cetățile Dacice din Munții Orăștiei (Sarmizegetusa Regia)** perioada de derulare 2017 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale și cofinanțat în anul 2021 de către Consiliul Județean Hunedoara.

Termen: 2018 – 2021

8.3.6. Proiect de cercetare arheologică sistematică situl arheologic prioritar **Ulpia Traiana Sarmizegetusa**, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, perioada de derulare 2016 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale și cofinanțat din anul 2017 de către Consiliul Județean Hunedoara prin Muzeului Civilizației Dacice și Romane.

Termen: 2018 – 2021

8.3.7. Proiect de cercetare arheologică sistematică **Uroi – Măgura Uroiului**, perioada de derulare 2015 – 2021, finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale.

Termen: 2018 – 2021

8.4. Participarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane în colaborare cu instituții de cercetare, muzeale, universitare și a administrației publice locale și centrale la proiecte cu finanțare locală guvernamentală și europeană, în anul 2021:

8.4.1. Proiectul complex multidisciplinar pentru monitorizarea, conservarea, protecția și promovarea patrimoniului cultural românesc (RO-CHER).

Proiectul este finanțat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării, Dezvoltării și Inovării. Finanțarea este nerambursabilă și nu impune o contribuție financiară proprie a partenerului. Pentru Muzeul Civilizației Dacice și Romane finanțarea este în cuantum de 500.000 lei.

Parteneri: Agenția Spațială ROSA, ICECHIM București, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București.

Perioada de implementare a proiectului este 2018 – 2021

Activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane se regăsesc în subproiectele componente din cadrul proiectului complex, respectiv:

- **Subproiect 1** – „Monitorizarea obiectivelor din patrimoniul cultural cu ajutorul tehnologiilor spațiale”. Crearea unui serviciu pilot pentru evaluarea și monitorizarea per, manentă a stării de conservare a obiectivelor din patrimoniul cultural românesc, inclusiv UNESCO. Participarea în acest proiect implică din partea Muzeului Civilizației Dacice și Romane asigurarea suportului pentru identificarea problemelor cu care se confruntă patrimoniul național, evaluarea produselor generate prin intermediul tehnologiilor satelitare, etc.

- **Subproiect 2** – Nanotehnologia – abordare inovativă cu dezvoltarea de materiale și tehnici pentru salvagardarea patrimoniului cultural. Fiind un proiect de aplicare a unor tehnologii avansate, activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de confirmare și testare a materialelor propuse, pe artefacte simulate în condiții de laborator.

- **Subproiect 4** – „Promovarea patrimoniului cultural folosind tehnologii actuale de reconstrucție digitală”. Proiectul este de promovare a patrimoniului cultural iar activitățile ce revin Muzeului Civilizației Dacice și Romane sunt de promovare, participare la workshop-uri și manifestații organizate de Consorțiu, eventual de găzduire și organizare a unora dintre ele.

Termen: 2018 – 2021

8.4.2. Proiectul E-cultura

Obiectivul general al proiectului urmărește eficientizarea serviciilor publice urmărite de către Ministerul Culturii și Identității Naționale prin valorificarea potențialului IT &C în procesul de digitizare a patrimoniul cultural mobil, în scopul creșterii accesibilității resurselor culturale pentru publicul larg.

Proiectul are două componente principale:

Realizarea platformei culturalia.ro

Digitalizarea patrimoniului mobil.

Proiectul implică 29 de instituții din România (19 muzee, 5 biblioteci, Arhiva Națională de filme, Societatea Română de televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune, Institutul Național al Patrimoniului și vizează următoarele rezultate:

- 550000 resurse digitalizate și expuse în Biblioteca Digitală a României;

- Platformă informatică de tip bibliotecă digitală și catalog partajat (culturalia.ro);

- 200000 de resurse culturale digitalizate și furnizate către Europeana - bibliotecă digitală europeană (europeana.eu).

Participarea MCDR în cadrul acestui proiect constă în digitizarea de către 5 specialiști MCDR, a 1500 obiecte de patrimoniu mobil, aflate în gestiunea Muzeului.

Termen: 2020 – 2021

8.4.3. Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” în municipiul Orăștie, Poarta de intrare către Cetățile Dacice, județul Hunedoara.

Scopul realizării proiectului constă în conectarea celor două capitale dacice și romane prin intermediul acestui spațiu expozițional. Comasarea patrimoniului cultural imobil al Muzeului de Etnografie și Artă Populară Orăștie cu patrimoniul arheologic descoperit în ultimii 50 de ani în cadrul sitului arheologic Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia și punerea în valoare expozițională la nivelul standardelor sec. XXI. De asemenea în viitorul spațiu expozițional vor fi organizate depozite pentru păstrare a materialului arheologic.

Realizarea acestui proiect va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării durabile a comunității locale:

- Dezvoltarea turismului cultural în context european, dezvoltarea durabilă în zona Orăștiei;
- Realizarea unor expoziții cu artefacte aparținând civilizației dacice;
- Creșterea interesului pentru cultura și civilizația antică;
- Integrarea acestui muzeu în zona istorică cu vestigii de epocă medievală din municipiul Orăștie.

Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 46/2018, s-a aprobat preluarea imobilului „Spital Orăștie” din domeniul public al Municipiului Orăștie în domeniul public al județului Hunedoara, în vederea reabilitării și modernizării pentru a corespunde noii destinații de sediu pentru Muzeul Civilizației Dacice Orăștie – secție a Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva.

Proiectul „Realizarea Muzeului Civilizației Dacice” este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, Axa prioritară 13, iar implementarea acestuia se va realiza în parteneriat de către Consiliul Județean Hunedoara și Consiliul Local al Municipiului Orăștie.

Termen: multianual

8.5. Promovarea unor proiecte pentru următoarea perioadă de management 2021 – 2022 cu posibilitate de finanțare locală, guvernamentală și europeană

8.5.1. Proiectul „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane este parte a primei rute europene din România, „Ruta Împăraților Romani” care poate fi considerat punctul de plecare către cercetarea interdisciplinară și formarea profesională îmbinată cu practica în teren.

Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic are ca scop atragerea specialiștilor din mediul academic, universitar și al cercetărilor științifice din Europa și lume către cel mai important sit arheologic de epocă romană din România.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 202 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic” Muzeu vechi Constantin Daicoviciu.

În acest sens, pentru realizarea acestui obiectiv de investiții, în urma întocmirii expertizei tehnice atașate proiectului cu nr. 628/2008 a rezultat faptul că cea mai eficientă măsură este demolarea clădirii Muzeului vechi „Constantin Daicoviciu” Sarmizegetusa deoarece costurile de reabilitare depășesc cu mult construirea unei clădiri noi. Astfel, prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 232 din 30 septembrie 2019, s-a aprobat scoaterea din funcțiune în vederea demolării a acestei construcții.

Obiectivul de investiții propus va consta în construirea unei clădiri noi pentru crearea de spații necesare cercetării arheologice, a unor spații de cazare pentru cercetători/studenti, amenajarea unor spații de depozitare și expunere artefacte, amenajarea unei parcuri atât pentru obiectivul propus cât și pentru vizitatorii sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

În luna noiembrie 2019 a fost realizat Studiul de fezabilitate (SF) pentru obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu”, iar cu adresa nr. 302/27.01.2020 această documentație a fost înaintată Consiliului Județean Hunedoara în vederea aprobării prin hotărâre.

De asemenea, în vederea finanțării, obiectivul de investiții „Centru de pregătire profesională în domeniul arheologic și turistic/centrul cibernetic - Muzeul vechi Constantin Daicoviciu” a fost cuprins în Lista de investiții din cadrul proiectului de buget al instituției pe anul 2021.

Termen: multianual

8.5.2. Proiecte de dezvoltare durabilă Colonia Dacica Sarmizegetusa

Sarmizegetusa, cu numele său antic complet Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa, este considerată prin tradiție capitala provinciei Dacia Romană, deși sediul guvernatorului se afla la Apulum (Alba Iulia). Aceasta a fost primul oraș al provinciei Dacia din care împăratul Traian a dorit să facă un simbol al puterii Romei. Denumirea orașului include titlul de colonia (statutul cel mai înalt la care putea aspira un oraș roman), numele împăratului fondator, precum și numele capitalei regatului dac din Munții Orăștiei, Sarmizegetusa.

Prin tradiția îndelungată și anvergura cercetării arheologice, precum și prin impactul rezultatelor în mediul științific național și internațional, situl s-a impus ca unul dintre cele mai bine cotate pe plan european. Ca o consecință, în urmă cu câțiva ani situl a primit statut de sit prioritar din perspectiva Ministerului Culturii. Atracția acestui sit asupra publicului este una cu totul aparte, de vreme ce acesta este cel mai vizitat parc arheologic din România. Explicația acestui fapt rezidă atât în povestea orașului antic, poziția și semnificația sa aparte, precum și de mediatizarea constantă rezultatelor arheologice spectaculoase din ultimii ani.

Pornind de la premisa unui management eficient al cercetării și administrării sitului, printr-un parteneriat public-privat în cadrul unui consorțiu bine structurat format din diverșii deținători de interese (autorități, specialiști, publicul larg etc.), Sarmizegetusa are un potențial major și poate să devină un vector al dezvoltării durabile pentru întregul areal al Țării Hațegului.

Finanțările vor putea fi atrase pentru următoarele proiecte*:

* Proiecte elaborate de prof. univ. dr. Ioan Piso, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, și dr. Ovidiu Țentea, Muzeul Național de Istorie a României București, în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

1. Proiecte de restaurare ale unor monumente din forul lui Traian – intervenții de urgență și proiecte de restaurare

Termen: multianual

2. Proiect de restaurare CAPITOLIU

Termen: multianual

3. Proiect de amenajare peisagistică a traseului de vizitare a parcului arheologic

Termen: multianual

4. Proiectul unui nou muzeu de sit – CENTRU CIBERNETIC

Termen: multianual

1. Proiecte de restaurare ale unor monumente din forul lui Traian – intervenții de urgență și proiecte de restaurare

Începând din anul 2019, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a promovat proiectul privind intervenții în regim de urgență pentru punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa

Vestigiile celor două componente ale forului constau în zidurile perimetrare – situate sub cota de călcare a forului – și fragmente din bolți. Sunt singurele spații subterane boltite din Forum Vetus, importante nu doar prin funcția antică și rolul în compoziția generală, arhitecturală și funcțională a ansamblului, dar și prin consistența materială și particularitățile lor constructive.

Expuse la intemperii, fără nici o măsură de protecție, nici directă, nici indirectă, ruinele arheologice nu pot fi conservate. Astfel, cele două spații suferă de pe urma unor procese de deteriorare accelerate, care riscă să conducă imediat la prăbușirea fragmentelor de boltă și să deterioreze ireversibil zidurile și detaliile arhitecturale – trepte, montanți – ale celor două construcții.

Oprirea proceselor de deteriorare se poate realiza prin intervenția de urgență – acoperire de protecție, temporară și reversibilă și sprijiniri locale ale structurilor de zidărie și fragmentelor de boltă.

De asemenea, prin intervențiile de conservare și restaurare se va asigura un nivel minim necesar de conservare pentru toate vestigiile, prin adoptarea cu prioritate a măsurilor de consolidare structurală și conservare a materialelor și alcătuirilor istorice. Față de acest palier calitativ minimal, se va urmări adoptarea de măsuri de restaurare, protecție și interpretare prin intervenții de arhitectură și amenajare, astfel încât efectul final să fie cât mai bun atât în raport cu obiectivul conservării pentru generațiile viitoare a sitului arheologic, cât și cu obiectivul interpretării și creșterii accesibilității (fizice și intelectuale).

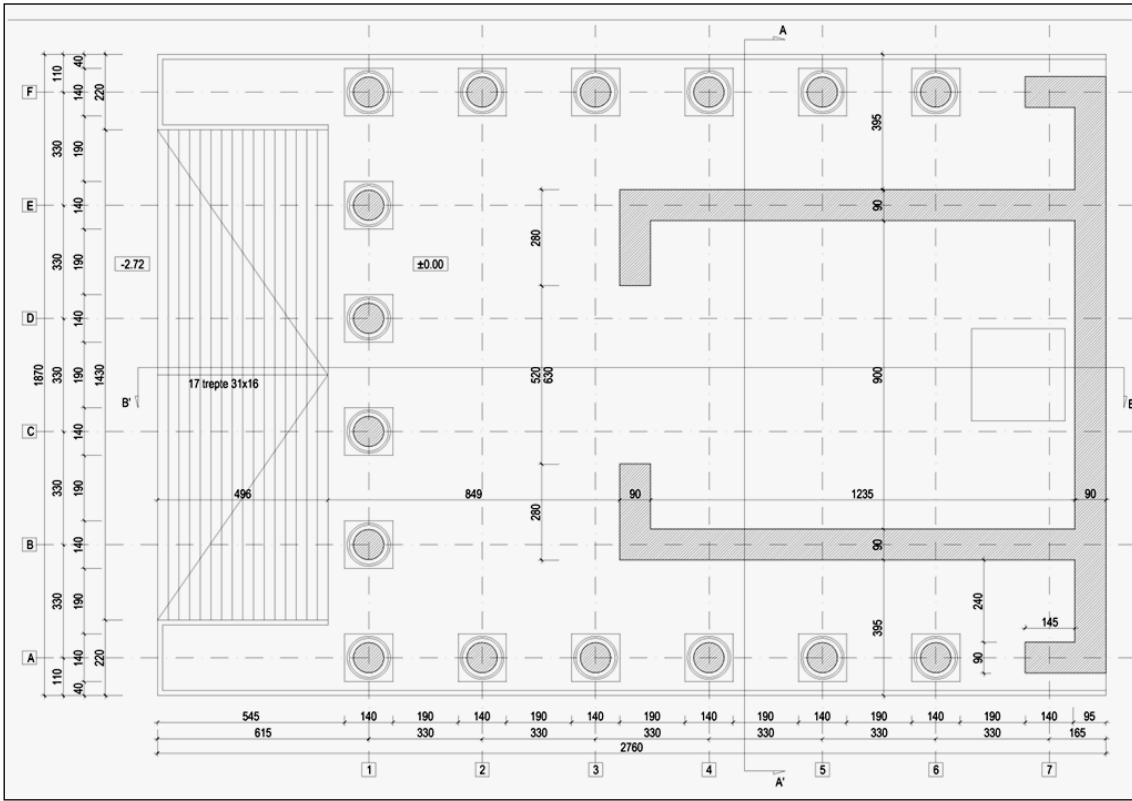
Prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 203 din 28 august 2019, s-a aprobat nota conceptuală și tema de proiectare pentru obiectivul de investiții „Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”.

În acest sens, a fost întocmită de către Institutul Național al Patrimoniului documentația „Studii, Investigații interdisciplinare și DALI, Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor Carcer, Aeraria, în situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” și predată Muzeului Civilizației Dacice și Romane în data de 15.11.2019. Cu adresa nr. 301/27.01.2020 această documentație a fost înaintată Consiliului Județean Hunedoara în vederea aprobării prin hotărâre.

Obiectivul de investiții „Intervenții în regim de urgență privind punerea în siguranță a obiectivelor – Carcer, Aeraria – aferente sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, a fost cuprins în Lista de investiții din cadrul proiectului de buget al instituției pe anul 2021.

Termen: multianual

2. Proiect de restaurare CAPITOLIU

3. Proiect de amenajare peisagistică a traseului de vizitarea parcului arheologic

Intervenții posibile în situri arheologice – punerea în valoare a ruinelor în mod non-invaziv

Principii

Intervenții minimale, non-invazive și reversibile:

- Sugerarea unei ambiante, a unei structuri spațiale sau a peisajului prin instalații efemere sau prin utilizarea vegetației existente ca mijloc de comunicare – gestionare diferențiată, instalații efemere sau de land-art - Intervenții efemere care pot genera un spectacol diferit de la o perioadă la alta sau de la un an la altul

- Modelarea discretă a terenului din sit pentru a sugera structuri spațiale sau pentru a pune în valoare/perspectivă elemente importante ale sitului

- Utilizarea resurselor locale și a mâinii de lucru locale pentru punerea în valoare a sitului

- Utilizarea unor materiale perisabile (chirpici, baloți de paie, etc. care să poată sugera obiecte, structuri sau elemente ale sitului

- Punerea în valoare a peisajului înconjurător ca element esențial al sitului arheologic

- Utilizarea de machete in situ în vederea explicării ansamblului arheologic și a ipotezelor arheologice

- Amplasarea tuturor facilităților turistice (parcaje, centre de vizitare, cazare și alte servicii la o distanță respectabilă față de situl propriu-zis și crearea unor trasee de legătură spectaculoase dar fără a intra în concurență cu situl arheologic propriu-zis.

Modalitate:

- Organizarea – în parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului și cu Ordinul Arhitecților din România a unui concurs internațional de arhitectură și peisaj care să aibă ca scop punerea în valoare a sitului arheologic cu metode non-invazive ce respectă principiile enunțate anterior

- Organizarea de consultări cu specialiști din domeniile arheologiei, arhitecturii, peisajului, construcțiilor, artei în vederea redactării temei de concurs împreună cu INP și OAR

- Redactarea unei teme detaliate care să conțină clar exprimate permisivitățile și interdicțiile cu privire la intervențiile în situl propriu-zis și a altor zone afectate de posibilele amenajări ce urmăresc punerea în valoare a sitului – în acest sens ne referim la legăturile între diferitele părți ale sitului și între diferitele elemente ale așezării precum și la posibilele legături cu peisajul înconjurător sau cu rute turistice ce acoperă o arie mai largă

- Concursul trebuie să urmărească găsirea unor soluții pe termen scurt mediu și lung și să includă un program multianual de intervenții
- Cooptarea în juriul concursului a unor specialiști internaționali din domeniile sus-menționate în vederea alegerii unui proiect de calitate
- Implicarea comunității locale în toate etapele sus-menționate (consultări, comunicare, transparență)

Beneficiile unei astfel de abordări:

- Utilizarea unor materiale perisabile sau a unor instalații efemere pentru punerea în valoare a sitului arheologic prezintă o serie de avantaje, dincolo de evitarea unor erori ireversibile.
- În acest sens instalațiile efemere, ce trebuie refăcute periodic, va genera un peisaj dinamic, variat, ce poate atrage aceiași turiști în fiecare an dată fiind imaginea diferită a sitului. Refacerea periodică a acestor amenajări se poate face în cadrul unor școli de vară, care să implice profesioniști, studenți sau amatori, fapt ce va duce la creșterea turismului academic în zonă.
- Utilizarea de materiale perisabile, de producție locală poate aduce beneficii directe comunității locale ce poate fi implicată în producerea acestora, fapt ce duce la o mai bună înțelegere și la un mai mare respect al sitului de către locuitori, dincolo de beneficiile economice evidente.
- Costurile presupuse de astfel de intervenții sunt mult mai reduse deși se desfășoară de-a lungul mai multor ani, aceste costuri putându-se transforma în resurse în cazul organizării unor ateliere de lucru interdisciplinare și posibil internaționale periodice.
- Caracterul experimental al unei astfel de abordări (mai ales în cazul României) poate genera de asemenea turism academic și dezvoltarea comunității științifice implicate în restaurările de situri arheologice.

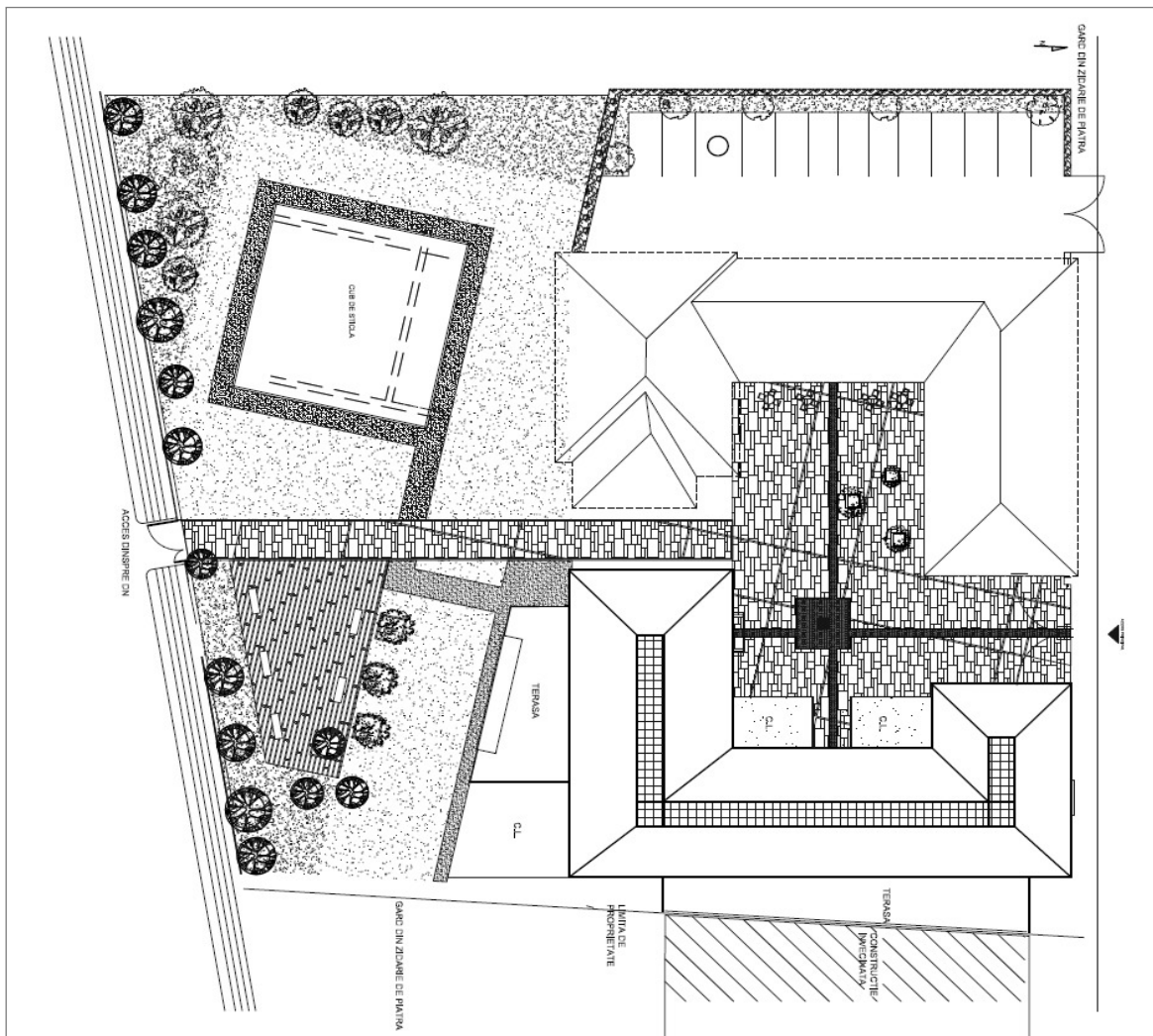
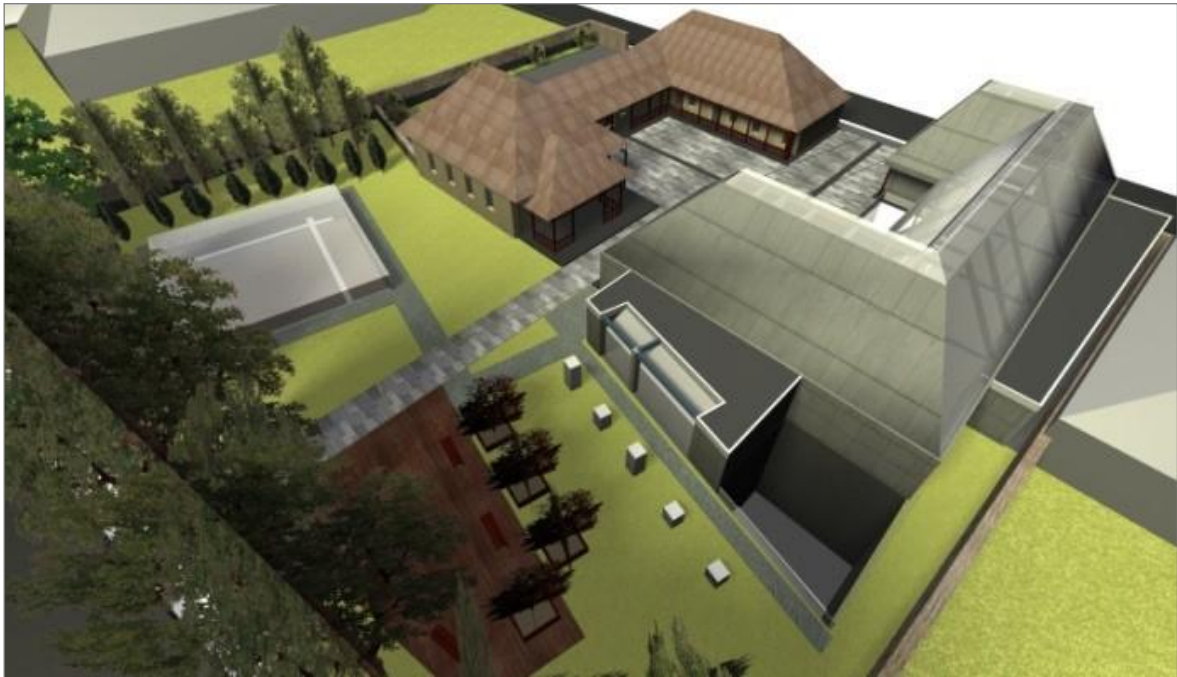

4. Proiectul unui nou muzeu de sit – CENTRU CIBERNETIC

8.5.3. PROIECT PILOT DE VALORIZARE A ANSAMBLULUI ARHEOLOGIC DE LA MICIA - Constituirea unui pilon de dezvoltare durabilă*

Premise

Pe malul stâng al Mureșului, la marginea vestică a provinciei Dacia s-a dezvoltat un important centru militar și economic, Micia. Nucleul așezării romane l-a constituit castrul auxiliar, un punct strategic cheie pentru apărarea provinciei. Proiectul nostru are în centru ideea valorificării potențialului multiplu al acestei importante resurse de patrimoniu, insuficient sau deloc promovată, în ciuda amplasamentului de excepție și a elementelor sale constitutive. Amplasat de-a lungul DN 7 și a căii ferate Deva Arad, ceea ce creează o accesibilitate neîntâlnită la nici un sit arheologic de epocă romană, complexul arheologic de la Micia a suferit în timp o serie de distrugerii mai mult sau mai puțin contabilizate. Prezervarea peisajului și implicit a siturilor arheologice constituie unul dintre obiectivele convențiilor europene. Sub acțiunea factorilor geo-climatici și antropici peisajul, aspectul geomorfologic al suprafeței terestre, se modifică permanent, astfel încât este necesară o analiză exhaustivă a mediului actual coroborată cu identificarea și analizarea celor mai vechi resurse cartografice, imagini satelitare și fotografii aeriene, pentru reconstituirea ariei specifice de habitat în care s-a dezvoltat comunitatea antică de la Micia.

Având în vedere faptul că, în esență, nu se cunoaște aproape nimic despre topografia complexului acestui sit, fiind pierdute inclusiv localizările vechilor săpături arheologice, ne propunem, în colaborare cu Muzeul național de Istorie a României, ce are responsabilitatea științifică a acestei resurse, un program complex de redescoperire, valorificare primară și punere în valoare, ce va sta la baza dezvoltării unor proiecte ulterioare de tip **Parc Arheologic** dar și la proiectarea unei strategii coerente de cercetare și punere în valoare al acestui sit excepțional.

* Proiect elaborat de dr. Mihaela Simion, responsabil științific al sitului arheologic Micia, în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

Datorită faptului că cea mai mare parte a sitului nu a fost suprapusă de amenajări complexe în epocile istorice care au urmat stăpânirii romane, Micia poate oferi un studiu de caz interesant în ceea ce privește viața comunităților dezvoltate în jurul unui castru auxiliar de frontieră de-a lungul secolelor II – III p.Chr., precum și informații unice cu privire la transformările suferite de acest spațiu în perioada care a urmat părăsirii Daciei de către imperiu. Rezultatele cercetării din ultimele două campanii, în cadrul sectorului Nord-Est Amfiteatru se anunță a fi deosebit de promițătoare pentru perioada secolelor III-V p. Chr.

Scopul nostru final este transformarea acestuia într-un **pilon de dezvoltare durabilă în beneficiul comunității locale** și nu numai.

Scurtă prezentare a ansamblului

Ansamblu arheologic de la Micia este format din **castru**, **vicus**-ul militar aflat la sud de acesta, o posibilă zonă sacră poziționată la sud-est de castru, canabae-le, probabil la sud de acesta și cel puțin două necropole, una la vest iar alta la est de fortificație, cel puțin în stadiul actual al cercetării.

Informațiile despre localitatea antică sunt creionate de un material epigrafic abundent dar și de cercetări arheologice cu caracter de salvare și sistematice. Pe baza analizei izvoarelor epigrafice s-a presupus că din punct de vedere administrativ Micia aparținea teritoriului Ulpiei Traiana, evoluând către statutul de pagus. Așezarea era condusă de doi magistrați cu posibilitatea să fi existat și un questor. Ceea ce este cert, din perspectiva considerării prezenței unui vicus militar este faptul că, pentru întreaga provincie Dacia, doar de aici provin inscripții care atestă o administrație a unei așezări vicane. Micia apare ca o importantă stație vamală și un nod comercial legat de transportul de mărfuri pe Mureș. Cercetările arheologice au avut ca rezultat identificarea fazelor de funcționare a castrului, dar mai ales, dezvelirea unui complex de edificii publice și militare, concretizate într-un amfiteatru, două ansambluri termale, două temple, complexe de locuit și elemente de tramă stradală. În ultimii ani cercetările realizate în partea de est a castrului, în vicus-ul militar au pus în evidență o parte din drumul imperial, anexe ale amfiteatrului și elemente de tramă stradală față de care se orientează o serie de structuri de locuire și ateliere de prelucrare a bronzului.

Din păcate nu există o evaluare exactă a zonei de întindere a sitului, fiind pierdute chiar și informații legate de poziționarea vechilor săpături (ex. Templul Zeilor Mauri). De asemenea, amplasarea termocentralei și, anterior construcția celor două căi de comunicație (DN 7 și Calea Ferată) au desfigurat decisiv configurația inițială a terenului dar și o parte importantă din situl propriu zis.

Obiectivele proiectului pilot

Obiectiv principal

Transformarea sitului într-un pilon de dezvoltare durabilă.

Obiective specifice

1. Realizarea unui model de „bună practică” de punere în valoare a sitului de la Micia.
2. Evaluarea stării monumentelor deja cercetate în vederea stabilirii priorităților pentru conservare, restaurare și punere în valoare; Realizarea fizică a unui circuit de vizitare interactiv.
3. Realizarea unui model digital al sitului de la Micia pe baza investigațiilor arheologice invazive și non invazive (Integrarea achiziției de date cu soluții avansate de procesare - ortofotogrametrie, digital terrain model, randare imagini, panoramare, modelare 3D, calcul volumetric – pentru gestionarea și interpretarea datelor, monitorizarea evoluției sitului, detecția schimbării și gestionarea factorilor de risc.

4. Centralizarea, într-un sistem unitar a tuturor informațiilor despre situl arheologic de la Micia (GIS/WeB/Database) într-o manieră accesibilă atât comunității științifice cât și publicului interesat prin „amenajarea” unui **Muzeu Virtual al Micieii** accesibil din interiorul unui Web Site propriu.
5. Reconstituirea complexă a tipului de habitat antic într-o manieră accesibilă publicului larg.
6. Actualizarea **Muzeului de Sit**

Activități preconizate în perioada 2018 - 2022

Etapa I

1. Inventarierea tuturor surselor documentare.
2. Identificarea locațiilor arhivelor deținătoare de informații.
3. Inventarierea primară a patrimoniului mobil deținut de MCDR provenit din situl de la Micia.
4. Definirea arhitecturii bazei de date specifice

Etapa II

1. Sintetizarea și integrarea informației privind patrimoniul mobil în vederea realizării Muzeului Virtual al Micieii și a unui set de expoziții temporare la sediul MCDR.
2. Sintetizarea și integrarea informației privind patrimoniul imobil (analiza stării de conservare a monumentelor, reconstituirea planurilor monumentelor).

Etapa III

1. Centralizarea surselor documentare (studii, rapoarte de cercetare, hărți istorice, fotografii aeriene ale zonei realizate anterior).
2. Întocmirea fișelor de obiect cu completarea stărilor de conservare și realizarea fotografiilor.
3. Introducerea fișelor de obiect în baza de date.
4. Întocmirea fișelor de monument pentru Terme I, Terme II și Amfiteatru cu evaluarea primară a stării de conservare.
5. Întocmirea catalogului unitar al patrimoniului mobil reprezentativ aflat în proprietate MCDR și a altor instituții muzeale din România, provenit din situl de la Micia: monumente de piatră (epigrafice și figurate), ceramică, obiecte mărunte, monede, geme, obiecte de podoaba, teracote și bronzuri.
6. Proiectarea **depozitului virtual** ce integrează patrimoniul de la Micia ca parte integrantă a Muzeului Virtual al Micieii.

7. Proiectarea modelului funcțional GIS/Web pentru gestionarea și consolidarea informațiilor integrate.

8. Realizarea **Web site-ului propriu**.

Etapa IV (colaborare cu MNIR)

1. Evaluare de teren a potențialului arheologic a zonei necercetate a sitului (periegheză, cartarea descoperirilor de suprafață, interpretare și analiza fotografiilor aeriene și imagini satelitare, ate investigații non invazive) – elaborarea unui model predictiv pentru zona necercetată.

2. Modelarea dinamică a tipului de habitat antic și a cadrului fizico-geografic.

3. Elaborarea și implementarea tematicii de expoziție (permanentă și temporare) în cadrul Muzeului Virtual al Miciei. Proiectarea unui **set de expoziții temporare** în cadrul MCDR dedicate sitului de la Micia.

4. Compararea limitelor sitului antic obținute cu limitele cuprinse în documentațiile de urbanism existente (PUG-ul și PUZ-ul com. Vețel) și comunicarea rezultatelor către autoritățile locale pentru operarea modificărilor necesare.

5. Identificarea factorilor de risc (antropici și naturali) și comunicarea acestora autorităților locale pentru gestionarea situației (identificarea zonelor cu patrimoniu degradate de lucrările agricole și pregătirea documentației pentru exercitarea dreptului de preempțiune a statului în cazul tranzacțiilor comerciale cu acestea).

6. Realizarea, pe baza rezultatelor studiului ambiental, a unor simulări de comportament alimentar al comunității antice (adaptarea rețetelor culinare antice la resursele locale și realizarea de demonstrații pentru comunitatea locală) în cadrul **Arheodromului demonstrativ**, cu valorificarea experimentului prin publicarea unei **broșuri - *Coquinaria Miciae***, cuprinzând rețete romane realizate cu ingrediente specific zonei de amplasare a sitului.

7. Publicarea în format de popularizare a unei **broșuri cu reconstituirea ipotetică 3D** a sitului de la Micia, cu integrarea rezultatelor proiectului, în beneficiul comunității locale.

8. Sprijinirea autorităților locale pentru marcarea sitului arheologic prin generarea planului general al sitului, **stabilirea și amenajarea circuitului de vizitare**, livrarea reconstituirilor 3D pentru panotarea obiectivelor.

Amenajarea actualizată a Muzeului de Sit (colaborare cu Primaria Vețel și MNIR)

9. Implementarea unui proiect pilot, **Arheodromul demonstrativ**. (Demonstrații, pentru grupe de copii de vârste diferite, în care, copii sunt invitați să urmărească la scară micro întreaga activitate arheologică, inclusiv demonstrații de arheologie experimentală - **fabricare replici**.)

10. Crearea bazelor (în colaborare cu MNIR și primăria Vețel a unui **Centru Regional de Arheologie Provincială**); **Instituirea unui simpozion bianual – Micia, a City on the Edge of the Empire.**

Livrabile preconizate

1. Constituirea **colecțiilor de sit** în cadrul MCDR;
2. **WebSite și Muzeul Virtual al Micie** - portal de patrimoniu integrat;
3. Amenajare „**Muzeu Școală Micia**” în comuna Vețel, jud. Hunedoara;
4. **Arheodromul demonstrativ**;
5. Servicii în folosul comunității – constituite de **piloni de dezvoltare durabilă**:
 - A) - **panotarea și marcarea sitului arheologic; Realizarea circuitului de vizitare.**
 - B) - suportul topografic și baza științifică pentru reactualizarea **PUZ și PUG**, consilierea autorităților locale și
 - C) - îndrumarea posibilibor investitori interesați în promovarea **brandului local și național Micia**
6. Prototipuri **replici** pentru **Antique-Shop cu marca de proveniență**.
7. Publicarea a **două broșuri** (una cu **reconstituirea virtuală 3D** a întregului ansamblu și una - **Coquinaria Miciae**, cuprinzând rețete romane realizate cu ingrediente specifice zonei de amplasare a sitului).
8. Set de **expoziții temporare Micia** proiectate și pentru a fi itinerate.
9. **Două simpozioane** internaționale - **Micia, a City on the Edge of the Empire.**

Termen: multianual

8.5.4. PROIECT PENTRU RESTAURAREA FORULUI 1 (*FORUM VETUS, SAU FORUL LUI TRAIAN*) DIN SARMIZEGETUSA*

Consolidarea, restaurarea și parțiala reconstituire a Forului 1, cu scopul integrării sale plenare și eficiente în circuitul turistic, după mai bine de un secol de la începerea cercetărilor, este - nu numai un obiectiv de interes public - ci și o obligație morală. În cadrul acestei operațiuni de amploare propunem realizarea următoarelor proiecte punctuale.

* Proiect elaborat de prof. univ. dr. Alexandru Diaconescu, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, în colaborare cu Muzeul Civilizației Dacice și Romane.

1. Consolidarea și refacerea parțială a zidurilor în *opus incertum*.

Acestea au fost ridicate sub Traian din piatră de stâncă de formă neregulată, exploatată în cariera de suprafață de la Zeicani (sub 10 km de Sarmizegetusa).

Celelalte ziduri din oraș au fost realizate cu precădere din bolovani de râu, aflați din abundență în apropiere, dar acesta este unul cu totul special. Mortarul, recent analizat la Roma de către mast. Alida Ozana Crișan, este de o excepțională calitate, fiind alcătuit din nisip local (cu particule de aur) special ales, var și praf de marmură, precum și din calcar oolitic fin pisat. Respectarea rețetei originale și a materialului litic autentic este o cerință a oricărei restaurări științifice.

Zidul vestic al Forului 1

1a. La intrarea în for trebuie restaurate:

- Cele patru fundamente ale coloanelor de la propylon.
- Stereobatul porticului de nord-est și ale celor două propportice.
- Aedes-ul de nord-vest.

1b. În jumătatea sudică a forului trebuie imediat restaurate cele două *aeraria* de sub curie (sediul senatului local) și carcera de sub tribunalul estic (împreună cu acesta). Ele s-au deteriorat în ultima vreme și amenință cu prăbușirea totală, fiind un pericol public.

- În cazul celor două camere de tezaur (*aeraria*) trebuie refăcute bolțile și planșeul localului de întrunire a consiliului Sarmizegetusei (*curia*).

- Tribunalul de est și carcera sunt într-o situație disperată. C. Daicoviciu remarcă faptul că Imediat după săparea închisorii (*carcer*), bolta se păstra (a și fotografiat-o), dar nu a putut să o păstreze, ea prăbușindu-se până la punctul de origine a arcului (încă detectabil). Din păcate sistemul complex de închidere a carcerii vizibil pe placa de prag și pe cei doi ușori, a dispărut în urmă cu câțiva ani, când blocurile de calcar s-au prăbușit.

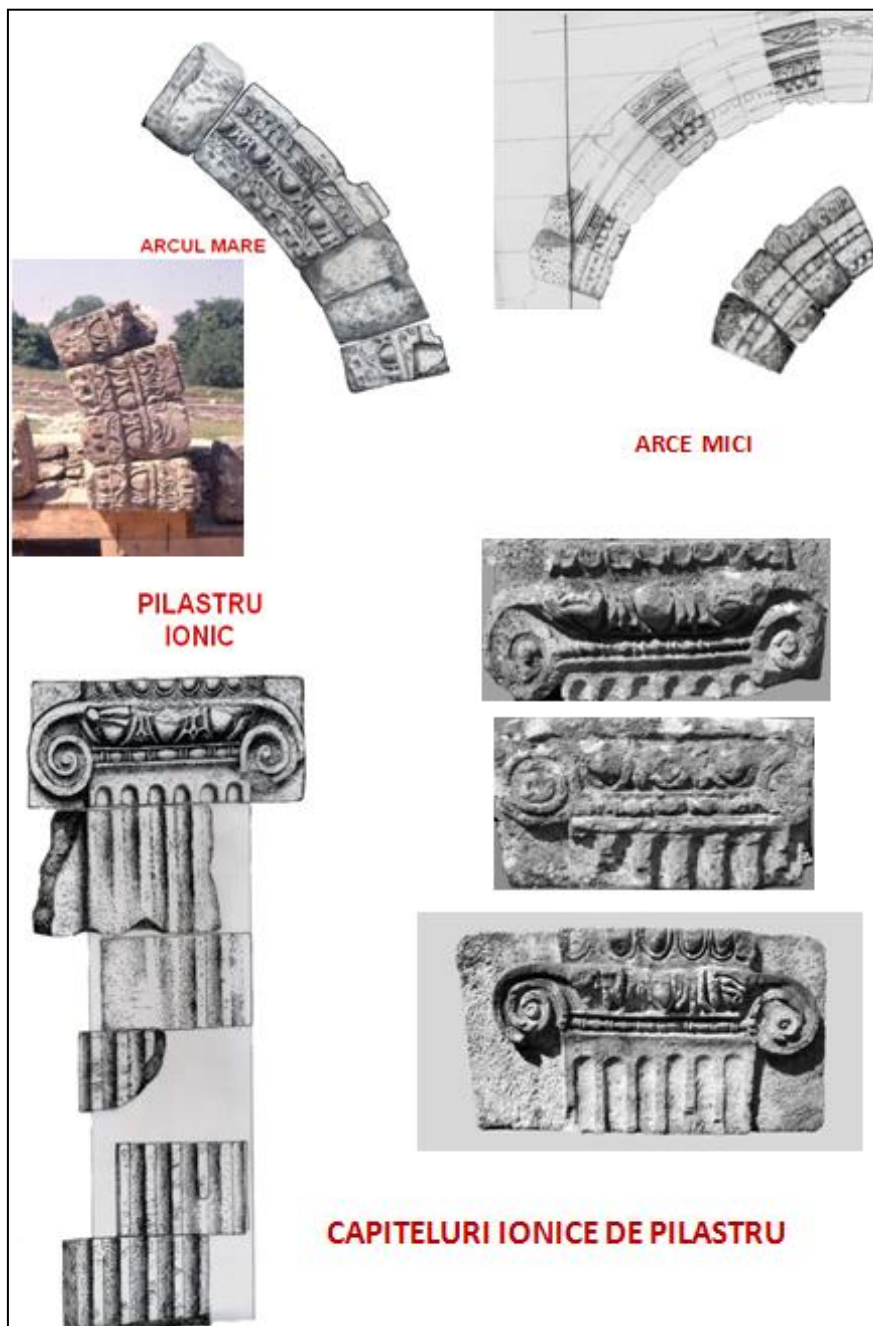

Curia cu cele două *aeraria*. În fiecare an se mai prăbușesc bucăți de zid.

Intrarea în carceră înainte de prăbușire

2. Refacerea fațadei basilicii și a fațadei curiei. Aceste subansamble au fost realizate în tehnica *opus quadratum*, din blocuri paralelipipedice de calcar oolitic, extras din cariera de la Sătămăria de Piatră, lângă Călan. Marele arc central și două dintre arcele laterale mai mici de la fațada basilicii s-au păstrat în proporție de 25-30%, astfel încât reconstituirea lor este perfect justificată științific. Ca și restul blocurilor arhitectonice cu decor, precum capitelurile de pilastru ionic, fusele canelate, arhitrava și cornișa, au fost deja analizate, inventariate și publicate (inclusiv reconstituirile propuse). Trebuie precizat că în cazul refacerii unei părți din fațada basilicii, procentul elementelor autentice este suficient de mare pentru a justifica o restaurare. Este singurul caz din țară când astfel de arce romane s-au păstrat.

ARCUL MARE. RECONSTITUIRE PE
BAZA ELEMENTELOR ORIGINALE

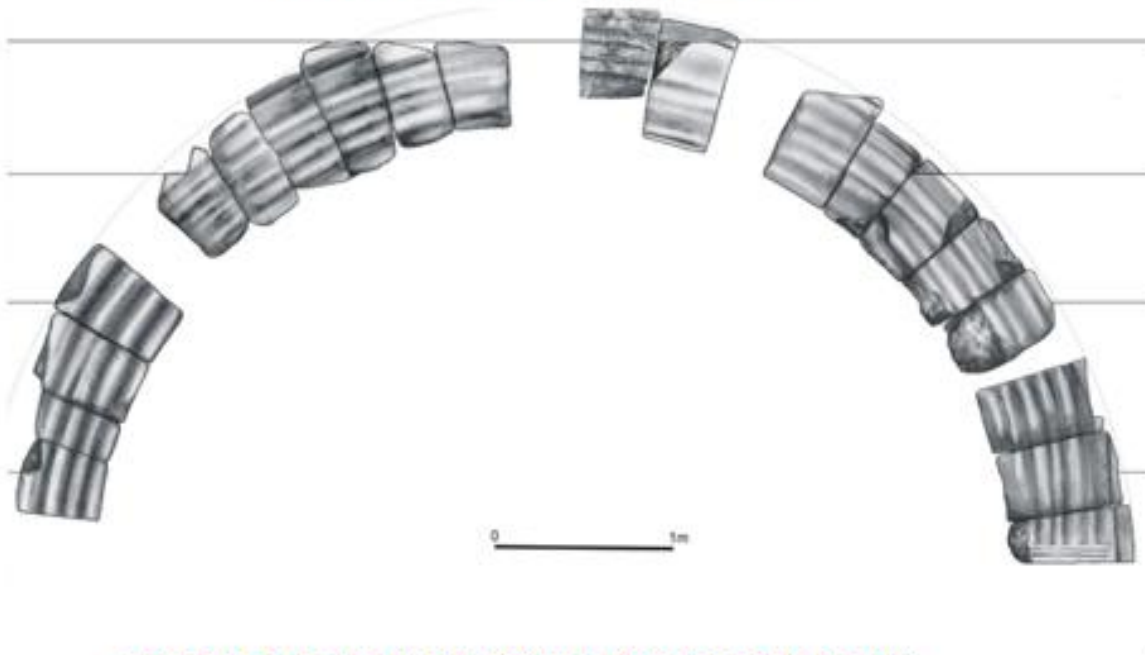
DOUĂ ARCE MICI. RECONSTITUIRE PE BAZA ELEMENTELOR ORIGINALE

**Sarmizegetusa, fațada basilicii,
propunere de refacere pe baza elementelor existente**

FAȚADA CURIEI. RECONSTITUIRE IDEALĂ

ARC DE LA FAȚADA CURIEI, PĂSTRAT ÎN PROPORȚIE DE 90%

Dar cel mai spectaculos rezultat poate fi obținut cu un arc de la fațada curiei, care este păstrat în proporție de 90%. Blocurile sunt depozitate în cele două criptoportice, dar pot fi lesne identificate și așezate la locul lor, ceea ce ar fi un succes imediat. Restaurarea acestui arc ar arăta și că piesele folosite sunt autentice (nu ca la poarta castrului din Alba Iulia, de exemplu, unde nu s-a păstrat nici un bloc original).

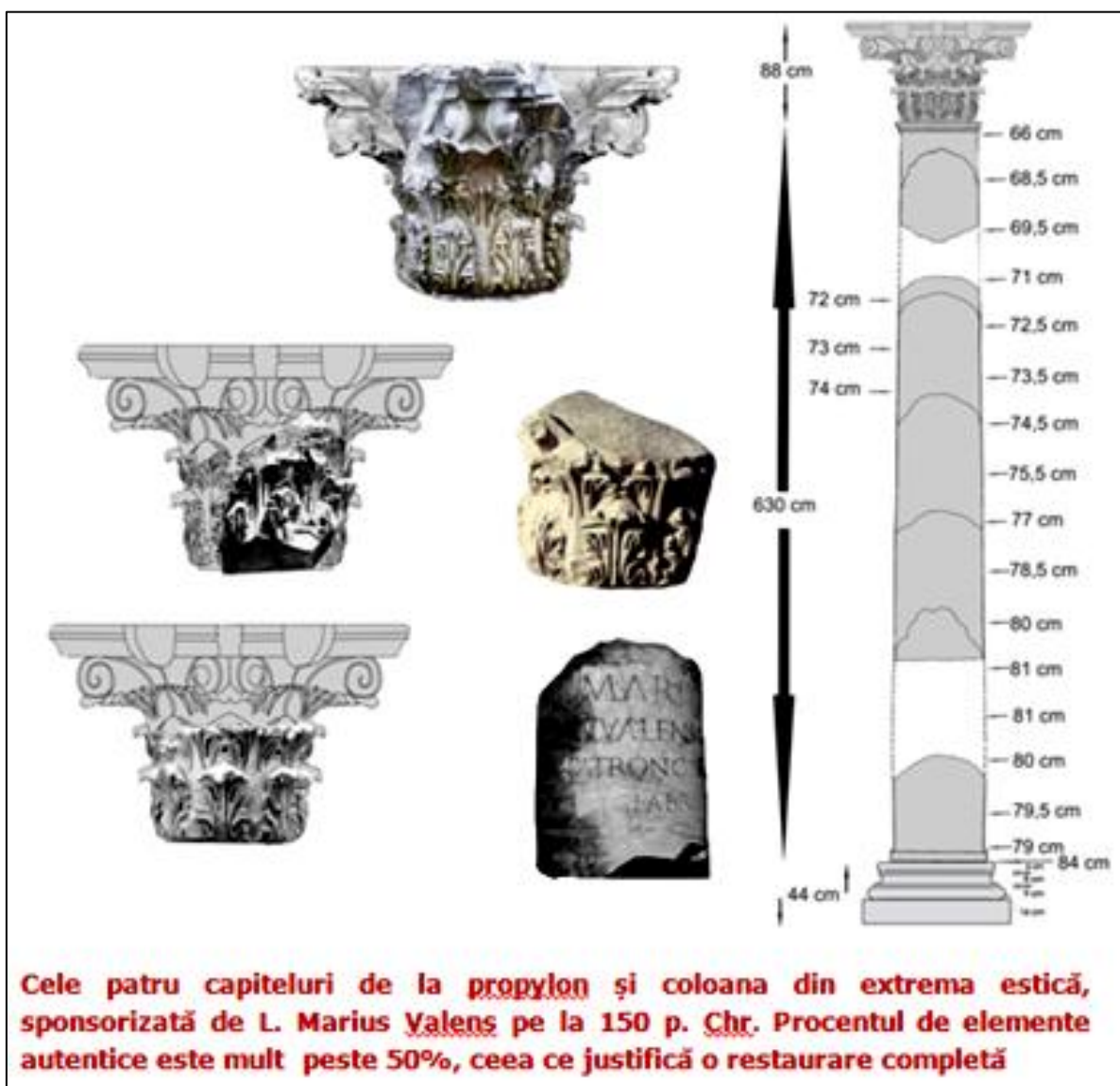

FAȚADA CURIEI, DACA AR FI RESTAURATE ARCELE EXISTENTE

3. Cel de al treilea tip de proiect vizează restaurarea elementelor arhitectonice de marmură, coloanele și cele două fântâni (*nymphaea*). Aici procentul de conservare a elementelor originale variază între 25 și 60%. În plus, standardizarea producției romane de coloane era atât de mare încât completarea elementelor lipsă este practic sigură.

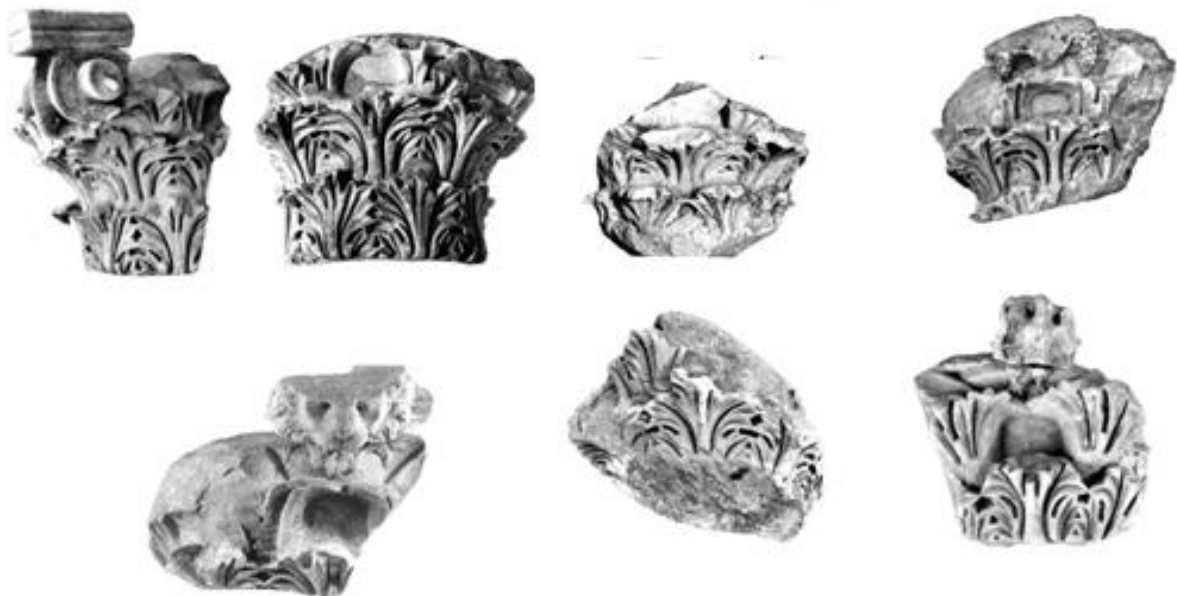
3a. Coloanele de marmură aparțin toate ordinului corintic și se împart în patru grupe.

- **Coloanele de la propylon** măsurau 8, 40 m înălțime, iar capitellurile lor au fost cioplite la mijlocul sec. II de către doi meșteri greci din Asia Mică. Ca valoare estetică ele depășesc toate produsele similare din provinciile dunărene și din cele vestice. Pentru restaurarea completă a celor patru coloane au fost obținute toate avizele și nu mai lipsește decât punerea în operă.

- **Coloanele de la porticul interior al forului** erau în număr de 24 și au fost realizate de către meșterii atelierului local de *marmorarii* de la Bucova, pe la sfârșitul sec. II. Ele măsurau 5, 60 m înălțime și capitellurile lor, deși sunt mai

stilizate decât precedentele, sunt foarte elegante. Decorația lor este de foarte bună calitate. Și restaurarea lor a fost avizată cu mai bine de un deceniu în urmă, cu precizarea că nu toate trebuie restaurate în întregime. Cel puțin pentru jumătate din ele există însă suficiente elemente autentice și originale, care pot fi integrate în restaurare.

CAPITELURI FRAGMENTARE DE LA PORTICUL DIN CURTEA FORULUI. Sfârșitul sec. II p. Chr.

- **Coloanele de la cele două propertice**, câte patru de fiecare, au fost realizate tot la sfârșitul sec. II, p. Chr., pe vremea lui Commodus, după cum ne informează o inscripție. Ele au fost cioplite de un meșter venit din Moesia inferior. În

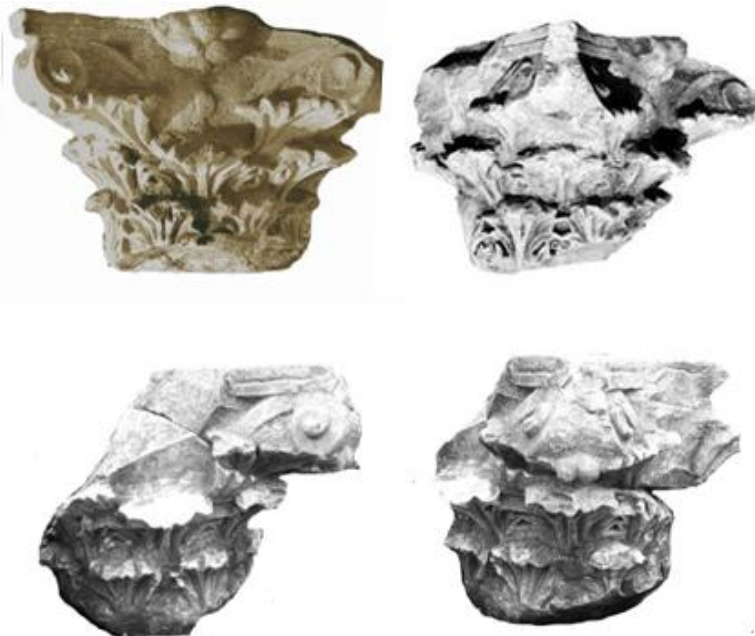
partea de est două din cele patru capiteluri sunt bine păstrate. De asemenea fusele și plintele coloanelor conțin peste 50% elemente originale.

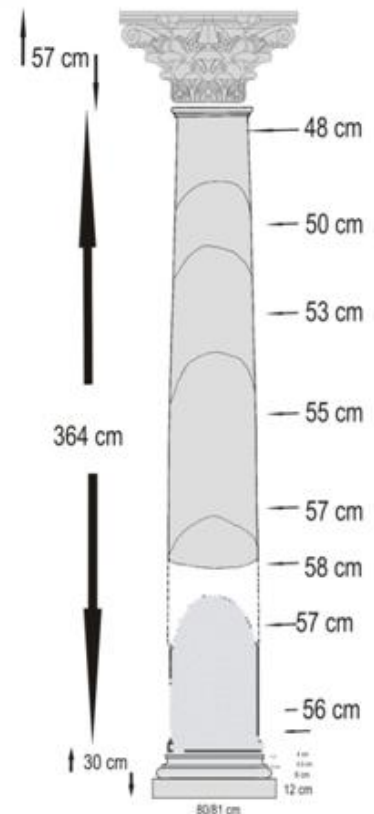
CAPITELURI ȘI COLOANE DE LA PROPORȚIC

- **Coloanele de la cele două portice** de nord-est, respectiv de nord-vest, au fost realizate sub Severus Alexander, pe la 222-235 p.Chr.. Decoratia lor este mai rudimentară, mai greoaie, dar respectă toate standardele ordinului corintic. În cazul celor din partea de est starea de conservare este foarte bună, cele de vest urmează să fie realizate după modelul celor din porticul răsăritean.

CAPITELURI ȘI COLOANĂ DE LA PORTICUL DE NORD

RECONSTITUIRE IDEALĂ A FAȚADEI DE EST A FORULUI CU PROPORTICUL ȘI PORTICUL DE NORD, PRECUM ȘI CU NYMPHAEUM-UL .

3b. Cele două fântâni arteziene de marmură (*nymphaea*) din fața forului, reprezintă de asemenea un proiect aparte. Din punct de vedere tehnologic este vorba tot despre restaurarea unor elemente de marmură, dar sub aspect artistic lucrarea este mult mai complexă pentru că incubă pe lângă restaurarea de coloane și refacerea altor elemente arhitectonice complexe, cum ar fi nișe, arhitrave și cornișe, sau pereți de bazin. În plus apare și problema restaurării statuiilor care funcționau ca figuri de fântână. Proiectul a fost avizat.

NYMPHAEUM-UL DE EST. RECONSTITUIRE IDEALĂ

STATUIA LUI NEPTUN, CU COMPLETĂRI

STATUIA UNEI NYMPHA

INSCRIȚIA DE LA FÂNTÂNA DE EST. TOATE CELE TREI FRAGMENTE SUNT PĂSTRATE

ELEMENTE ARHITECTONICE DE LA NYMPHAEUM-ULESTIC.

FORUL LUI TRAIAN, FAȚADA DE NORD-EST. PROPUNERE DE ANASTYLOZĂ

FAȚADA FORULUI TRAIANIC. RECONSTITUIRE IDEALĂ

4. Pavajul de pe *decumaus maximus*, care trece prin fața forului și canalele de drenaj, foarte spectaculoase de altfel, trebuie și ele restaurate. O parte din lespezile gigantice folosite la pavaj se mai păstrează la fața locului, restul au dispărut în ultimii ani, dar pot fi recuperate.

5. Bazele de statui din curtea forului cu inscripțiile aferente, aveau un caracter monumental, fiind destinate unor statui imperiale. Ca și celelalte elemente ale Forului lui Traian ele se degradează pe an ce trece. Fundațiile din piatră de râu și mortar sunt lesne de restaurat, dar bazele cu inscripție, fiind făcute din marmură, necesită o tehnologie specială. Evident, nu se pune problema restaurării statuiilor de bronz (majoritatea aurite) și care nu s-au păstrat decât în mică măsură. În cazul bazei din centru, care purta un monument în formă de trofeu, există toate avizele pentru restaurare.

FUNDAȚIILE DE STATUI DIN FORUL LUI TRAIAN, IMEDIAT DUPĂ DESCOPERIRE

RECONSTITUIRE A STATUII LUI LUCIUS VERUS ȘI A LUI CLAUDIUS FRONTO, CU INSCRIPȚIILE ORIGINALE AFLATE LA MUZ. DEVA ȘI LA MUZ. TIMIȘOARA

Fundamentele înalte și descoperite în decursul anilor în zona de pământ micșorată, au fost găsite în anul 1908 în fața forului lui Traian. În cele două zile de muncă au fost găsite și celelalte temelii în fața forului. În anul 1908, în fața forului lui Traian, au fost găsite și celelalte temelii în fața forului. În anul 1908, în fața forului lui Traian, au fost găsite și celelalte temelii în fața forului.

RECONSTITUIRE A STATUII LUI LUCIUS VERUS ȘI A LUI CLAUDIUS FRONTO, CU INSCRIPȚIILE ORIGINALE AFLATE LA MUZ. DEVA ȘI LA MUZ. TIMIȘOARA

Reconstituirea equestrii a statuii lui Marco Aurelio

DIVUS VERUS IMPERATOR PARTHICUS MAXIMUS FRATER IMPERATORIS CAESARIS MARCI ANTONINI AVGUSTI IMPERATORIS PARTHICUS MAXIMUS TRIBUNUS POTESTATIS XXVIII P P COS IIII PROCOSUL COLONIAE VLPPIAE TRAIANAE AVG DACICAE SARMIZEGETUSA

DIVUS VERUS IMPERATOR PARTHICUS MAXIMUS FRATER IMPERATORIS CAESARIS MARCI ANTONINI AVGUSTI IMPERATORIS PARTHICUS MAXIMUS TRIBUNUS POTESTATIS XXVIII P P COS IIII PROCOSUL COLONIAE VLPPIAE TRAIANAE AVG DACICAE SARMIZEGETUSA

CONCLUZII

Restaurarea forului lui Traian din Sarmizegetusa este o datorie morală față de strămoșii noștri, mai îndepărtați sau mai apropiați. Ea va aduce beneficii importante pentru cultura națională și avantaje certe pentru comunitatea locală.

La intrarea în for se găsește „altarul gromei”, dedicat fondării singurei colonii a lui Traian de la nord de Dunăre, și care totodată comemorează întemeierea provinciei Dacia. Aici s-a desfășurat la 18 septembrie anul 110 ceremonia solemnă care marca nașterea unui nou popor, cel român. Prin urmare aici se găsește „kilometrul 0” al etnogenezei noastre.

Săparea forului a fost primul obiectiv arheologic abordat în Transilvania de statul român după Marea Unire din 1918. La un secol distanță ar trebui cel puțin să începem restaurarea acestui monument. Între 1924 și 1938, iar mai apoi între 1989 și 1995, Constantin Daicoviciu, urmat de Robert Etienne, Ioan Piso și Alexandru Diaconescu, au dezvelit cea mai mare parte a edificiului. Acesta este cel mai bine păstrat monument și cea mai bogată clădire sub aspect arhitectonic din Dacia romană. Numeroasele elemente autentice permit o restaurarea sa riguros științifică.

În decursul timpului (din 1927 și până în prezent) au fost făcute numeroase proiecte de restaurare, dar cu excepția unor consolidări, nimic nu a fost pus în operă. De la București au fost date avize peste avize, au fost făcute studii de fezabilitate și studii de oportunitate, iar acum alte echipe de „specialiști” speră să mai câștige un ban făcând noi proiecte și propuneri. În realitate studiul arhitectonic exhaustiv al monumentului a fost executat de adevărați specialiști în arhitectura romană și publicat în limba franceză. Firme redutabile de arhitectură din Alba Iulia și Deva au conceput proiecte avizate de forurile naționale, dar fondurile europene nu au putut fi accesate.

Trebuie să efectuăm pas cu pas proiecte mai mici, realizabile pe termen scurt și mediu, pentru ca astfel ca să poată fi pornit angrenajul complex al marilor restaurări. Pentru comunitatea locală ar fi o oportunitate deosebită. Nici o altă localitate din România nu are monumente de o importanță națională și internațională comparabilă cu forul lui Traian din Sarmizegetusa.

Termen: multianual

8.5.5. Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții a proiectului „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa” a fost achiziționată de către Muzeul Civilizației Dacice și Romane în baza Hotărârii Consiliului Județean Hunedoara nr. 156/2013.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane a obținut avizarea documentației la faza D.A.L.I. de către Ministerul Culturii prin Avizul nr. 203 din 20.10.2014. În anul 2016, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a predat Consiliului Județean Hunedoara, această documentație prin Contractul de cesiune drepturi de autor nr. 106/13838/2016 și care a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 114/2016.

Proiectul „Conservare, restaurare la Amfiteatrul din cadrul sitului arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, este finanțat în cadrul Programului Operațional Regional 2014 – 2020, Axa prioritară 5, conform Contractului de finanțare nr.4426/16.07.2019, iar implementarea acestuia se va realiza de către Consiliul Județean Hunedoara.

8.5.6. Proiectul „Construire clădire Poartă și amenajare acces la situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva a fost notificat în data de 28.05.2015 de către reprezentanții Autorității Naționale pentru Turism cu privire la certificarea europeană a „Rutei Împăraților Romani” din care face parte situl Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

Proiectul a fost finanțat de Comisia Europeană al cărui lider de proiect este Centrul Dunărean de Competențe Belgrad și a cuprins 20 de situri din 4 țări: Serbia, România, Croația și Bulgaria.

Pentru dezvoltarea Rutei Împăraților Romani în Bulgaria, Croația, România și Serbia a fost semnat în anul 2012 de către ministerele de resort din țările anterior menționate *Momorandumul de înțelegere cu privire la cooperarea în cadrul proiectului Ruta culturală turistică a împăraților romani, aprobat prin HG 388/2012.*

Obiectivele turistice din România care fac parte din Ruta Împăraților Romani sunt următoarele:

- Sarmizegetusa Ulpia Traiana
- Adamclisi
- Histria
- Apulum
- Roșia Montană

Includerea sitului Ulpia Traiana Sarmizegetusa într-o rută cultural europeană certificată de Consiliul Europei ne obligă să promovăm proiecte de conservare – restaurare a monumentelor arheologice dar și de realizare a unor spații de primire, informare și expunere adresate vizitatorilor, de nivel European.

Muzeul Civilizației Dacice și Romane cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara în baza Hotărârii 129/2015, a realizat achiziționarea documentației tehnico-economice pentru acest obiectiv de investiții, iar prin Hotărârea Consiliului Județean Hunedoara nr. 11/2016 s-a aprobat documentației tehnico-economică la faza studiu de fezabilitate pentru obiectivul de investiții „Construire clădire Poartă și amenajare acces la situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, comuna Sarmizegetusa, județul Hunedoara.

De asemenea, Muzeul Civilizației Dacice și Romane a obținut Avizul nr. 04/S/2016 prin care Ministerul Culturii avizează favorabil proiectul „Construire clădire Poartă și amenajare acces la situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”, la faza SF.

Obiectivul principal pe care îl propun Consiliului Județean Hunedoara este continuarea finanțării multianuale a proiectului „Construire Poartă și amenajare acces la situl arheologic Ulpia Traiana Sarmizegetusa”.

Termen: multianual

F.	Previzionarea evoluției economico-financiare a instituției, cu o estimare a resurselor financiare ce ar trebui alocate de către autoritate, precum și a veniturilor instituției ce pot fi atrase din alte surse:
-----------	---

1.	Proiectul de venituri și cheltuieli pentru următoarea perioadă de raportare:
-----------	---

BUGET DE VENITURI:

-lei-

TOTAL VENITURI	10.900.000
Venituri proprii	790.000
Subvenții	10.110.000

BUGET DE CHELTUIELI:

-lei-

TOTAL CHELTUIELI	10.900.000
Cheltuieli de personal	5.946.000
Cheltuieli bunuri si servicii, din care: cercetari arheologice sistematice 130.000 lei	2.789.000
Alte cheltuieli, din care: Ag.cult 1.106.050 lei	1.205.000
Cheltuieli de capital	960.000

- Evoluția economico-financiară a instituției, pentru următoarea perioadă de management, privind activitățile culturale și științifice:

Pentru următoarea perioadă de management, respectiv anul 2022, în vederea eficientizării activității, modernizării serviciilor oferite către comunitate și consolidării rolului Muzeului Civilizației Dacice și Romane ca centru de coordonare a vieții culturale și științifice locale, ne propunem următoarele obiective:

Nr. crt.	Denumire obiectiv	2021	2022	Buget solicitat
1.	Program manifestări științifice	X	X	151.000
2.	Program expoziții	X	X	327.050
3.	Program de evenimente cultural-educative, alte evenimente	X	X	148.000
4.	Program editorial	X	X	381.200
5.	Congresul Internațional de Tracologie	X	X	98.800
6.	Cercetări de teren	X	X	130.000

2.	Nr. de beneficiari estimați pentru următoarea perioadă de management:
-----------	--

Beneficiarii instituției muzeale: vizitatori și participanți la manifestări științifice, proiecte și activități culturale și educative	Numărul de beneficiari	
	ANUL 2021	ANUL 2022
	155.000	200.000

3.**Analiza programului minimal realizat:**

Analiza programului minimal realizat în 2021 în conformitate cu anexa nr. 2 la Contractul de management încheiat cu Președintele Consiliului Județean Hunedoara și înregistrat la Consiliul Județean Hunedoara sub nr. 17.883/18.12.2017, modificat prin Actul adițional nr.6 din 09.05.2021:

PROGRAM MINIMAL ANUAL**ANUL 2021**

Nr. crt.	Program	Scurtă descriere a programului	Nr. proiecte în cadrul programului	Denumirea proiectului	Observații
1.	Program expoziții temporare	Programul își propune realizarea evenimentelor expoziționale care oferă publicului vizitator posibilitatea de a cunoaște în principal valoarea patrimonială a colecțiilor de specialitate din cadrul MCDR	16	- „Exponatul lunii”; - „Miresmele primăverii”; - „Povestea hârtiei”; - Miniexpoziții organizate în cadrul Shopping City –Deva; - „Sub vremi” ; - „Dantela - îndemânare și rafinament”; - „Mărturie preistorice în zona Orăștiei”; - „Lucrări de Artă Contemporană din Colecția Sorin Costina” ; - „Anima”; - „Interferențe”; - „Restituiri istorice 2021” Obiecte restaurate în Laboratorul de restaurare al MCDR în anul 2021; - „Dacii din zona capitalei Regatului Dac”; - Zilele icoanei, ediția a X-a, 2021 – „Patrimoniu contemporan, imaterial,	Realizat

				universal"; - „Poezia frunzei”; - „Colecția de pipe de lut a MCDR Deva”; - „Salonul de iarnă – Ediția a V-a”	
2.	Program evenimente cultural educaționale	Programul constă în organizarea unor evenimente care să ofere publicului pe diferite categorii de vârstă, posibilitatea îmbogățirii cunoștințelor din domeniul istoriei, naturii și a culturii generale, precum și a respectului față de patrimoniul cultural	3	- Târgul European al Castelelor”; - „Noaptea Muzeelor” (Deva și Brad); - „Sărbătoarea iei - Sânzienele”	Realizat
3.	Program de restaurare a obiectelor de patrimoniu din colecțiile MCDR	Restaurarea unor bunuri de patrimoniu aflate într-un stadiu avansat de degradare și care vor constitui piese de referință în cadrul evenimentelor expoziționale organizate de MCDR	100	Restaurare obiecte de metal, ceramică și carte veche în laboratorul propriu al MCDR	Realizat